

OPENBAAR LICHAAM BONAIRE

Beleidsdeel Begroting 2016

Afdeling Financiën
Directie Bedrijfsvoering en Ondersteuning
Ontwerp: Afdeling Communicatie

BEGROTING VAN DE UITGAVEN EN INKOMSTEN
VAN HET OPENBAAR LICHAAM BONAIRE
VOOR HET DIENSTJAAR 2016
BELEIDSDEEL

Inhoud

Voorwoord

Beleidsplannen

Paragrafen

Beleidsbegroting 2016

Gewone dienst en Kapitaaldienst

<u>Num- mer</u>	<u>Hoofdfunctie</u>	<u>Gewone dienst blz.</u>	<u>Kapitaal- dienst blz.</u>
0	Algemeen bestuur	1	7
1	Openbare orde en veiligheid	1	7
2	Verkeer, vervoer, waterstaat	1	7
3	Economische zaken	1	7
4	Onderwijs	3	9
5	Cultuur en recreatie	3	9
6	Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening	3	9
7	Volksgesondheid	5	11
8	Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	5	11
9	Financiering en algemene dekkingsmiddelen	5	11

Verdeeldienst

<u>Para- graaf</u>	<u>Omschrijving</u>	<u>Blz.</u>	
1	Kapitaallasten	13	
2	Kostenplaatsen	13	11
Recapitulatie		15	16

Modellen

B	Staat van salarissen en sociale lasten
C	Staat van geactiveerde kapitaaluitgaven
D	Staat van reserves en voorzieningen
G	Staat van Inkomensoverdrachten
H	Verzamel en consolidatiestaat
	Overzicht van voorgenomen investeringen
	Overzicht van incidentele baten en lasten
	Overzicht voordelige saldo 2016-2019

Bijlagen

Overzicht Begroting per Directie	1
Overzicht Begroting per kostensoorten	7
Overzicht Bedrijfsvoering OLB vs NL	16
Overzicht Personeel aan derden	17
Overzicht Bijzondere uitkeringen	18
Overzicht Projecten Meerjarenprogramma CN 2015-2018	20
Overzicht van Kostenplaatsen	21
Overzicht van Kostenplaatsen Vervoermiddelen	22
Overzicht van Kostenplaatsen Huisvesting	23
Concept Jaarplanning SKAL	26

Verslag bestuurscollege behorende bij begroting 2016

Inleiding

Voor u ligt het bestuursverslag behorende bij de begroting 2016. Deze begroting is tot stand gekomen met in acht neming van de realisatie 2014 (jaarrekening), de uitputting van de begroting 2015 tot en met juni 2015, en de beleidsplannen van het Bestuurscollege en de verschillende directies. De wijzigingen in de samenstelling van het Bestuurscollege (als gevolg van de verkiezingen in maart 2015) hebben ook geleid tot nieuwe initiatieven en beleidsplannen.

De Vrije Uitkering is voor het begrotingsjaar 2016 ongewijzigd. Begin 2015 heeft een onderzoek plaatsgevonden naar de hoogte van de Vrije Uitkering. De resultaten van dit onderzoek moeten nog geformaliseerd worden en zullen pas in 2017 effect hebben.

Bijzondere uitkeringen

Naast de eigen lokale inkomsten (belastingen en heffingen) en de Vrije Uitkering worden vanuit diverse ministeries ook steeds vaker middelen verstrekt als bijzondere uitkering. In de begroting zijn deze kostenneutraal verwerkt, d.w.z. dat betreffende directies een inschatting hebben gemaakt van de kosten in 2016. De opbrengsten in dit kader zijn voor eenzelfde bedrag in de begroting opgenomen. Begin 2016 wordt geïnventariseerd hoeveel kosten er in 2015 zijn gemaakt op deze bijzondere uitkeringen. Restanten worden meegenomen naar 2016 en worden in de eerste begrotingswijziging verwerkt.

Indexering

De begroting is opgesteld zonder de ingeschatte indexering 2016. Net als in eerdere jaren kan in de loop van het jaar de vrije uitkering worden opgehoogd met indexering. Een eventuele indexering wordt meegenomen in een begrotingswijziging.

Controleverklaring door accountant

Conform planning van de nieuwe regering moet er voor jaarrekening 2017 een goedkeurende verklaring van de accountant worden gekregen, op basis van de uitvoering van het verbeterplan Financieel Beheer. De uitvoering en afronding van het verbeterplan Financieel Beheer is voor 2016 een prioriteit.

Begrotingsjaar 2016 per directie

Directie Ruimte en Ontwikkeling (RO)

Het dienstjaar 2016 zal de vierde volledige begrotingsjaar zijn voor de Directie Ruimte & Ontwikkeling (DR&O). Op basis van de opgelopen ervaringen en de doorontwikkeling proces zijn er aanpassingen aanbevolen in de structuur en inrichting van de organisatie waardoor de directie de komende periode, nog beter op de taken zal zijn ingesteld ten behoeve van de dienstverlening. De ambitieuze directie geeft op een dynamische wijze invulling aan de voor de ontwikkeling van het eiland benodigde beleidskaders, projecten en werkzaamheden.

Sinds 8 oktober 2010 is het Ruimtelijk Ontwikkelingsplan Bonaire (ROB) vast gesteld. Gedurende de laatste jaren is er diverse herzieningsprocedures op een aantal aspecten zorgvuldig gewijzigd e/o geactualiseerd waarbij er kansen zijn gegeven aan nieuwe, verantwoorde ruimtelijke en economische ontwikkelingen. Het ROB zal nu na vijf als een van de belangrijkste instrumenten voor ontwikkeling een algehele herziening procedure moeten doorlopen waarbij de procedure en de structuur op grond van de ervaringen, bevolkingsgroei en of mogelijke actualisering en voortschrijdend inzicht er aanpassingen en verbeteringen aan de orde zal zijn.

Het nog door de Eilandsraad vast te stellen grondbeleid zal eveneens de voorgenomen ruimtelijke en economische ontwikkeling van het eiland kunnen gaan ondersteunen. Om te kunnen voldoen aan de

behoefte aan woningen zal, door middel van inbreidingsplannen, dus het uitgeven van nieuwe kavels in bestaande woonwijken waar reeds nutsvoorzieningen reeds aanwezig zijn en het faciliteren van ontwikkelaars die zich richten op het bouwen van betaalbare woningen voor de gemeenschap.

Het is van essentieel belang dat we door zullen gaan met de gefaseerde uitvoering van de 'Centrumvisie Kralendijk'. Het economische hart van Bonaire ('Playa') moet zich verder ontwikkelen als een kwalitatief en functioneel hoogwaardig centrum, met een gunstig imago voor de toeristen en een economisch aantoonbare vitaliteit.

Adequate openbare infrastructuur is een essentiële randvoorwaarde voor de gewenste economische opleving. Het College zal zich blijven inspannen om met aanvullende middelen van de rijksoverheid de impuls aan de integrale wijkontwikkeling in de prioritaire wijken verder te kunnen versterken ten gunste van de sociaal-maatschappelijke leefbaarheid en weerbaarheid van de wijkbewoners. Tevens zullen in het kader van afspraken met betrekking tot integrale wijkaanpak gefaseerd aandacht gegeven aan de wijken, waarbij het OLB zich maximaal wil inspannen om bij te dragen aan verbetering van de hoofdwegstructuur. De uitwerking van de afspraken conform het bestuursakkoord van 22 april 2010, met name met betrekking tot de verstrekking van de fondsen voor onderhoud van infrastructuur hebben de aandacht van het Bestuurscollege.

Voor wat betreft onderhoud infrastructuur van o.a. het wegennet en zijn er reeds plannen ingediend bij de betreffende ministeries. De plannen van het Bonaire International Airport zijn in een gevorderde stadium, terwijl bij Port of Amsterdam een verzoek ligt voor het opstellen van een meerjarig onderhoudsplan voor de kaden en pieren.

De programma's en projecten in het kader van de 'Natuurgelden' zijn in uitvoering. Het College heeft deze middelen ingezet ten behoeve van een evenwichtig herstel en ontwikkeling van natuurgebieden en de bedrijvigheid in de agrarische 'kunuku'-gebieden. Hiermee wordt uitvoering gegeven aan het meerjarig overheidsbeleid voor de agrarische sector. Het L.V.V. gebied zal conform de m.o.u. met de Staatsecretaris van I&M ook verder ontwikkeld worden als expertise centrum profiterende van het gezuiverde rioolwater voor de land- en tuinbouw.

Gedurende 2016 zal verdere uitvoering gegeven worden aan het Economisch Ontwikkelplan Bonaire; in dit kader zijn reeds in 2015 overeenkomsten aangegaan met TNO, De Baak Opleidingen en Qredits.

Binnen het werk- en beleidsveld van de ruimte & ontwikkeling wordt in rijksverband vooral nauw samengewerkt met de ministeries van Economische Zaken en Milieu & Infrastructuur. Ook dit jaar zullen de gezamenlijke trajecten in het kader van de uitvoering van het Afvalbeheerplan, de stapsgewijze implementatie van de invoering van de Wet VROM BES, de strategische milieubeoordeling van de kustzone, het riolerings- en waterzuiveringsproject alsook de gezamenlijke afstemming en taakverdeling inzake de inspectie-, toezicht- en handhavingstaken van de grote industrieën (Contour Global, Bopec, Curoil) worden voortgezet. Het College zal middels de directie R&O medewerking verlenen aan de ruimtelijke planning van belangrijke bouwprojecten zoals bijvoorbeeld de nieuwe schoolgebouwen, luchthaven gebouwen en het geplande groot onderhoud van de bestaande havenfaciliteiten. Voor de investeringen in deze projecten is het OLB (voor meren deel) afhankelijk van het Rijk.

Directie Samenleving en Zorg (SZ)

De directie Samenleving en Zorg draagt zorg voor taken in het brede sociale domein. Hieronder vallen wettelijke taken, maar vooral ook beleidsgebieden waarin verdieping, en uitvoering verder ontwikkeld moeten worden. Bezien vanuit de thema's economische ontwikkeling, armoedebestrijding en kinderrechten zoals opgenomen in het ondertekende Meerjarenprogramma 2015 – 2018, kan gesteld worden dat de onderscheidene afdelingen van de directie, maar vooral in samenhang met elkaar grote uitdagingen te wachten staan.

In 2016 zal vanuit de afdeling *Beleid en Projecten* verder gewerkt worden aan het professionaliseren van het samenwerken tussen de afdelingen onderling en het integraal werken zowel intern als met externe ketenpartners. Specifieke programma onderdelen zijn de implementatie van het Integraal Jeugdbeleid (in samenhang met het plan van aanpak kinderrechten en geïntegreerd huiselijk

geweld); het Sociaal woonbeleid; de Wijkenontwikkeling; het sociale zekerheidsstelsel en de sociaal-economische agenda.

Het projectmanagement voor wat betreft de projecten die gefinancierd worden uit de integrale gelden is bij deze afdeling belegd.

De afdelingen zullen naast reguliere werkzaamheden ook streven naar concrete resultaten.

Op het gebied van *Educatie en Welzijn* betreft dit: oplevering van een kinderopvangfaciliteit t.b.v. 'Brede school Papa Cornes', kwaliteit kinderopvang verbeteren, het verder ontwikkelen van beleidsnota kinderopvang, uitbreiding kindplaatssubsidie; afronding/ vaststelling en implementatie senioren- en mindervalidenbeleid, verdere verankering van de leerplichtfunctie o.a. met voorlichting en PR-functie naar de ouders toe en ook verdere uitvoering van de Schoolwijzer vwb plaatsing van de 4-jarigen, het opstellen van beleidskaders naschoolse opvang, vaststelling en uitvoering sportbeheer- en -beleidsplan. Er zal verder gewerkt worden aan een structureel onderhoudsplan voor onderwijshuisvesting, het ontwikkelen van volwasseneneducatiebeleid. Er zal verder gewerkt worden aan de modernisering van de openbare bibliotheek en de uitvoering van beleidsnota cultuur en het verder promoveren van museum Bonaire.

De afdeling *Maatschappelijke Ondersteuning en Arbeid* zal zich naast de reguliere uitvoerende taken in 2016 toeleggen op het (nader) formuleren van beleid op een aantal deelgebieden: materiële steun, woningverbetering en woonbegeleiding, noodopvang en begeleiding, schuldhulpverlening, begrafeniskosten minvermogenenden, kinderopvang en armoedebeleid.

Aandacht zal besteed worden aan de inbedding van projecten in het kader van de integrale wijkaanpak, zoals bijvoorbeeld het zg. MIVA-project, jobprogramma's, schuldhulpverlening en woonbegeleiding en andere trajecten voor toeleiding naar de arbeidsmarkt in het kader van het bevorderen van zelfredzaamheid.

Verder zal de afdeling MOA zich richten op beleidsadvisering met betrekking tot arbeidsvoorzieningvraagstukken en het adviseren over de toelating van buitenlandse arbeidskrachten, de afstemming tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt door arbeidsbemiddeling en informatieverstrekking behoren ook tot focuspunten in de unit arbeid.

Op het gebied van *Publieke Gezondheidszorg*:

Verdere vormgeving aan de opzet en inrichting van de afdeling Publieke Gezondheidszorg (GGD), inclusief de sectie infectieziektebestrijding en technische hygiëne, sectie vector controle en de sectie gezondheidsbevordering. Daarnaast ook verdere versterking van de JGZ 0-4 jaar en opbouw van de JGZ 5-19 jaar en in uitvoering brengen van gezondheidsbevordering en preventieactiviteiten (o.a. project JOGG, We Can Young, preventie Influenza campagne, preventie dengue en chikungunya campagne, preventie genotmiddelen gebruik onder jongeren, etc.). De Inspectie voor de Kinderopvang wordt opgezet en de voorbereidingen om te komen tot een GHOR structuur worden voortgezet.

Voor begrotingsjaar 2016 wil de afdeling *Burgerzaken* haar dienstverlening aan de burgers adequaat en efficiënt doorontwikkelen. Aandacht zal besteed worden aan het verder ontwikkelen van de interne infrastructuur teneinde de balies en met name de gastbalie in de publieksruimte adequater uit te rusten. Tevens zal gewerkt worden aan verbetering van gegevensverstrekking aan binnen- en buitengemeentelijke afnemers.

Vervanging van oude ICT systemen is daartoe noodzakelijk, als ook de aanschaf van applicaties die de beoogde efficiëntie en de kwaliteit kunnen waarborgen.

Digitaliseren van het bestand van oude akten is een belangrijk aandachtspunt.

Daarnaast wil de afdeling Burgerzaken in 2016 de burgers structureel informeren over de dienstverlening die zij verleent; dit via een in overleg met de afdeling communicatie opgesteld communicatieplan. Samenwerking met de ketenpartners gericht op een goede gegevensuitwisseling zal ten dienste staan van dienstverlening aan de burgers, maar zich ook richten op preventie van fraude. In overleg met het Ministerie van Binnenlandse Zaken zal worden bezien of deelgenomen kan worden aan de pilot thuisbezorging Reisdocumenten vooral gericht op ouderen.

Directie Toezicht en Handhaving (TH)

De organisatie

In het komend jaar zal de directie specifiek aandacht besteden aan een drietal belangrijke aspecten:

- Professionalisering van het personeel;
- het verbeteren en optimaliseren van de dienstverlening door snelle afhandeling van binnengekomen klachten;
- handhaving bij overtredingen van drank- en horecaverunningen en bouwvergunningen;

Ontwikkeling op het gebied van handhavinginstrumentarium, inspectiemethodieken en plannen en gebruik van digitale checklisten voor de controle taken, zullen prioriteit krijgen, evenals het laten participeren van de medewerkers aan trainingen en workshops ter uitbreiding van kennis op het gebied van relevante wetgeving waar de inspecteurs dagelijks mee moeten werken.

Het doen van handhavingstoetsen op de verschillende vergunningen vóór de gunning, zodat inspectie efficiënter kan plaatsvinden. Het opzetten van een database van bedrijven ten behoeve van de handhaving van vergunningen wordt afgerond en ter beschikking gesteld aan de inspecteurs.

Bevorderen van "preventieve" handhaving door het verzorgen van voorlichting en informatie aan burgers en bedrijven zal worden geïntensiveerd. Nauwere samenwerking met andere directies, liaison van de ministeries en handhavingpartners zal worden gestimuleerd.

Op het gebied van de publieke gezondheidszorg, het opsporen, handhaven, bewaken en toezicht houden ten behoeve van de gezondheidsbescherming van de lokale bevolking. Het geven van voorlichting en informatie ter bevordering van de bewustwording op het gebied van voedselveiligheid en hygiëne.

De afdeling haven & loodswezen zal de orde en veiligheid in de havens en de wateren van Bonaire blijven bewaken, conform de nieuwe wetgeving en verordeningen. Onderhoud van de havenfaciliteiten en het invoeren van vaarbewijzen en keuringen van alle geregistreerde vaartuigen zal een structureel onderdeel uitmaken van de bedrijfsvoering. Op maritiem gebied zal de afdeling de overheid blijven adviseren en assisteren bij de coördinatie van rampen bestrijding en calamiteiten op zee.

De afdeling handhavingprojecten en taskforces zal doorgaan met de integrale benadering op de verschillende handhavingdomeinen en waar wenselijk zal dit in samenwerking zijn met meerdere partijen (in- en extern). Gezien het integraal en generalistisch karakter zal deze afdeling ook een rol spelen bij de handhaving van de openbare orde en veiligheid (lees openbare ruimte).

Bureau Rijbewijzen zal met name aandacht besteden aan het moderniseren van de rijexamens en begonnen is met het vernieuwen van de theorie-examens. Het invoeren van een geautomatiseerd systeem voor het bijhouden van de administratie van afgenomen rijvaardigheidstesten en het digitalisering en automatisering van de theorie examens krijgt prioriteit.

Nieuw beleid

Voorlichting op het gebied van voedselveiligheid i.s.m. afd. communicatie, zodat afschaffing van de gezondheidcertificaten (blauwe keuringskaarten) een realiteit wordt. Dit zal een besparing betekenen op de begroting. Het is belangrijk dat de inspecteurs kennis opdoen op het gebied van de Warenwet en voedselveiligheid. Stage lopen in het buitenland (Ned.) is daarom een "must". Aanschaf van de benodigde materiaal op het gebied van de Warenkeuring is ook een vereiste voor het leveren van kwalitatieve goede inspectie resultaten.

De projecten en investeringen van de dienst Haven en Loodswezen is in 4 aandachtsgebieden onder te verdelen.

Voor wat betreft de dienstverlening zal het beoogt resultaat van dit project zijn het aanboren van nieuwe bronnen van inkomsten (bv invoeren van vaarbewijs en keuring van vaartuigen, zo ook het tegen betaling onder de pieren duiken).

Wetgeving (havenreglement/ vaartuigenwet BES) moet gewijzigd worden om ook nieuwe inkomsten bronnen aan te boren.

Door de toename van het aantal schepen dat Bonaire jaarlijks bezoekt, waarbij ook sprake is van schaalvergroting, waardoor de duur van de loodsreizen is toegenomen, is het aantal werkuren per loods aanzienlijk toegenomen.

In het lopende jaar en 2016 is de dienst al met het proces begonnen om een nieuwe afdelingshoofd en havenmeester en 2 loodsen aan te trekken.

De havendienst zal er ook in 2016 steeds op toe moeten zien dat de beveiliging van de havenfaciliteiten steeds voldoen aan de internationale eisen welke zijn gesteld in de The International Ship and Port Facility Security Code (ISPS-code). Aangezien de eisen van cruise maatschappijen aangescherpt zijn, zal de beveiliging moeten worden aangescherpt hetgeen zal leiden tot hogere kosten. Het OLB is de mogelijkheid aan het bestuderen om het haventerrein te verplaatsen naar het industrie terrein of parkeerplaats stadion.

Het personeel dient goed op de hoogte te zijn van de ontwikkelingen binnen de organisatie en binnen hun vakgebied. Er zal een specifieke trainings-en opleidingskalender opgesteld worden hiervoor.

Het gebouw waarin de havendienst gehuisvest is dient urgent gerestaureerd te worden en het aanschaffen van een automatiseringssysteem is hoogst noodzakelijk om de geleverde diensten van de haven aan klanten beter te kunnen administreren.

In samenwerking met het ministerie van I&M zal aandacht besteed worden aan de grotere projecten (nood herstel pieren en nieuwe vrachthaven). Hiervoor is recentelijk een MoU ondertekend.

In het kader van het IAB-traject (Wet VROM-BES en WmbBES), wordt een kernteam getraind (train-de-trainer), die in 2016 hun collega inspecteurs zullen trainen op het gebied van handhaving in de buitenruimte (hinderverordening, milieu overtredingen, etc.).

Gebruik van digitale checklijsten zullen een structureel onderdeel vormen in de uitvoering van de toezicht en handhavingtaken. Hiervoor worden ook inspecteurs getraind in het gebruik en toepassen hiervan (train-de-trainer), die vervolgens in 2016 andere collega inspecteurs zullen trainen.

Tot slot zal er aandacht besteed worden en de overheid geadviseerd worden over "slapende" en "inactieve" bedrijven. Dit in het kader van stimulering van de economie.

Ook zal er streng worden gehandhaafd bij bedrijven die zonder vestigingsvergunningen opereren en het bouwen zonder vergunning.

Directie Bedrijfsvoering en Ondersteuning (BO)

Deze directie heeft gedurende 2014 een belangrijke rol gespeeld in de ondersteunende werkzaamheden aan de diverse operationele directies en bureaus en kabinetten. is opgezet ten dienste van de operationele directies en bureau's/kabinetten. In 2013 en 2014 is een aanzet gegeven voor de wijze waarop deze directie de verbindingen wil maken en verstevigen met deze directies om hen in staat te stellen hun taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden optimaal te vervullen. Verwacht wordt dat in ieder geval eind 2014 weer een directeur zal zijn benoemd om dit proces verder vorm te geven.

Verder wordt verwezen naar de paragraaf Bedrijfsvoering.

Tot slot

De afgelopen periode is wederom hectisch geweest. Personeelstekort heeft op diverse plaatsen in de organisatie tot uitdagingen geleid en is er o.a. ook de reden van dat deze begroting niet conform wetgeving op 1 september aan de eilandsraad kon worden aangeboden. De deadline van 13 november 2015 om de begroting 2016 aan te bieden aan de Minister wordt conform de interne planning gehaald. Met dank aan alle medewerkers die hun bijdrage aan dit document. De basis voor de operationele sturing en verantwoording en daarom ook van groot belang voor de dagelijkse gang van zaken en uitvoering van beleid, taken en verantwoordelijkheden.

Namens het bestuurscollege,

Gezaghebber,

Eilandsecretaris,

BELEIDSPLANNEN

Algemeen

Hierbij bieden wij u de beleidsplannen voor het dienstjaar 2016 aan. De begrotingopzet is in samenspraak met het bestuurscollege en de directies tot stand gekomen met het uitgangspunt een beter inzicht in de financiën te geven.

In deze bijeenkomsten zijn de ambities en uitdagingen van het geheel ambtelijk en bestuurlijk apparaat besproken. Het Openbaar Lichaam Bonaire is voornemens om verder te werken aan het bevorderen van deugdelijk bestuur en financieel beheer in het dienstjaar 2016.

Echter moeten wij aangeven dat de ambities te hoog zijn aangezien het OLB nog slechts kan beschikken over de onderkant van de door Ideeversa berekende bandbreedte. Met deze uitgangspunt is de begroting opgesteld op basis van de realisatie cijfers van het dienstjaar 2014 rekening houdend met de nodige indexaties en de kostenstijging voor het personeel als gevolg van primaire en secundaire arbeidsvoorwaarden. In sommige gevallen is ook rekening gehouden met de ontwikkelingen in het eerste kwartaal van 2015. Na de verwerking van alle cijfers is zonder rekening te houden met nieuw beleid in eerste instantie een tekort van 6.7 miljoen. Om deze sluitend te maken is een enorme versobering noodzakelijk.

Prestaties begrotingjaar 2016

Om een indicatie te geven wat de directies in 2016 willen bereiken is toch gekozen om deze te vermelden bij het onderdeel Prestaties begroting 2016. De middelen in de begroting zijn slechts om de reguliere taken te kunnen uitvoeren.

Vrije uitkering

De vrije uitkering opgenomen in 2016 is gelijk aan het bedrag opgevoerd in de begroting 2015. In de meerjaren begroting 2017- 2019 is uitgegaan van een verhoging van 4.9 miljoen als gevolg van de resultaten van het onderzoek van de hoogte van de Vrije uitkering. Hetzelfde bedrag is ook aan de uitgavenkant opgevoerd als Niet in te delen uitgaven bij de functie 910 Reserveringen.

Bijzondere Uitkeringen

Om het aantal wijzigingen zoveel mogelijk gedurende het dienstjaar te minimaliseren is ten opzichte van voor -gaande jaren slechts bedragen voor de Bijzondere Uitkeringen opgevoerd die over een beschikking cq toekenningbrief beschikken. Bij het opstellen van de jaarrekening 2015 worden alle Bijzondere Uitkeringen geïnventariseerd en mocht er zijn dat er restanten zijn, moeten deze in 2016 worden meegenomen.

Bestuurlijk overleg 22 april 2010 – Onderhoud gebouwen en infrastructuur

In het Bestuurlijk overleg 22 april 2010, te Bonaire zijn de delegaties van Bonaire en Nederland overeengekomen dat naast de Vrije uitkering het Rijk jaarlijks een door het Rijk vast te stellen geldbedrag beschikbaar zal stellen aan Bonaire voor onderhoud van overheidsgebouwen (inclusief schoolgebouwen) en infrastructuur (zoals luchthaven, zeehaven, wegen) mits er meerjarige onderhoudsplannen aan ten grondslag liggen en uit de inhoudelijke doorlichting van de goedgekeurde begroting van Bonaire ook de noodzaak daarvoor blijkt.

Het bestuurscollege van het Openbaar Lichaam Bonaire ziet de noodzaak hierin en is voornemens een beroep op het Rijk doen om in aanmerking te komen voor deze beschikbare middelen. Vandaar dat er slechts een klein bedrag in de hele begroting is opgenomen voor noodreparaties aan overheidsgebouwen w.o. schoolgebouwen, zeehaven en wegen.

Investeringen

Door de schaarse middelen wordt er gekozen om in het dienstjaar 2016 slechts te investeren in Automatisering. Dit wordt gefinancierd van de vrijgekomen middelen op de Kapitaaldienst.

Hieronder lichten we kort de opzet van de beleidsplannen toe.

Functie	Naam van de functie
---------	---------------------

1. Doelstelling

Schrijf hier beknopt op wat je wilt bereiken binnen deze functie.

2. Prestaties algemeen

Schrijf hier beknopt op wat je er in z'n algemeenheid voor moet doen om de doelstelling van deze functie te bereiken.

3. Prestaties begrotingsjaar 2016

Zijn er specifieke acties/werkzaamheden die je alleen in 2016 moet doen om de doelstelling van deze functie voor 2016 te bereiken? Schrijf deze dan hier op.

4. Kengetallen

	Werkelijk 2014	Begroting 2015	Begroting 2016

Als je al kengetallen hebt (en je kunt deze zo invullen) die bij deze functie horen dan graag hier invullen. Als je nog geen kengetallen hebt, dan kan je dit onderdeel leeglaten.

5. Capaciteit

Hoeveel uur per jaar wordt er grofweg besteed aan de werkzaamheden van deze functie?

Hoeveel structurele en tijdelijke formatie is voor dit onderdeel aanwezig?

6. Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting (incl. wijz.)			Begroting		
Lasten 2014	Baten 2014	Saldo 2014	Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016

Deze tabel wordt door Financiën ingevuld als het financiële gedeelte van de begroting is goedgekeurd.

7. Meerjarenraming van de functie

Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017	Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019

Deze tabel wordt door Financiën ingevuld als het financiële gedeelte van de begroting is goedgekeurd.

Kengetallen

Het definiëren en bijhouden van kerngetallen/indicatoren is een nieuw proces voor de meerderheid van de ambtelijk organisatie. De indicatoren geven aan in hoeverre het Openbaar lichaam Bonaire haar geformuleerde doelen bereikt. De tabel van kerngegevens ontbreekt bij de meeste functies. Streven is om elke keer een verbetering te maken.

Tot deze functie behoren alle baten en lasten die rechtstreeks verband houden met het functioneren van de bestuursorganen. Daartoe worden ook gerekend de kosten van de voorstellen van de eilandsraad exclusief de kosten van voorbereiding door het ambtelijk apparaat. Tot deze functie behoren Eilandsraad en raadscommissies, Ambtswoning gezaghebber, Gezaghebber, Bestuurscollege, Overleg staatkundige structuur Bonaire, Bureau Griffie, Rekenkamer BES, Ombudsfunctie en het project Bevordering Integriteit.

Doelstelling

De Eilandsraad is een orgaan van gekozen volksvertegenwoordigers binnen het openbaar lichaam Bonaire (Caribisch Nederland).

De Eilandsraad controleert het Bestuurscollege bestaande uit een gezaghebber en drie eilandgedeputeerden. De eilandsraad stelt de begroting vast van het openbaar lichaam en de minister van BZK verleent goedkeuring. Het budgetrecht ligt bij de eilandsraad dus ook formele wijzigingen dienen via de eilandsraad (en minister) doorgevoerd te worden.

Het Bestuurscollege is belast met o.a. de uitvoering van de vastgestelde begroting. Uiteraard speelt hetzelfde BC ook een sturende rol als het gaat om de voorbereiding om te komen tot een goedkeurende begroting.

De nieuwe staatkundige structuren hebben verschillende nieuwe wetten opgeleverd en tevens aanpassing van reeds bestaande wetten. De volgende wetten hebben implicaties voor de verantwoordelijkheden van de gezaghebber.

Wet openbare lichamen Bonaire, St. Eustatius en Saba (WolBES)

De Gezaghebber ontleent zijn taken aan de WolBES. In het kader van zijn diverse rollen (Bestuurscollege voorzitter, Eilandsraad voorzitter en bestuursorgaan belast met openbare orde en Veiligheid).

Wet op de justitiële documentatie en op de verklaringen omtrent het gedrag BES

Sinds transitie datum zijn het aantal verzoeken voor VOG's aanzienlijk toegenomen. De vergoeding die ten bate van Rijks kas komt is inmiddels vastgesteld door de Staatssecretaris.

Wet maritiem beheer BES

De gezaghebber dient samen met de rampencoördinator trainingen bij te wonen in Nederland als het gaat om rampenbestrijding. Dit kan oplopen tot 3 keer per jaar, gemiddeld 5 werkdagen per keer.

Regeling verkrijging en verlies Nederlanderschap

De gezaghebber is belast met de ceremonie rondom de naturalisatie. Deze ceremonie wordt minimaal 3 keer per jaar georganiseerd. Kosten die daarbij komen kijken zijn oa kosten voor geluidsinstallatie, pin met vlag van Nederland en Bonaire, hapjes en drankjes, stoelen voor de naturalisandi en familie. Er wordt jaarlijks een verslag gestuurd naar de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie belast met naturalisatie.

Paspoortuitgifte Nederland

De Gezaghebber is belast met de uitgifte van paspoorten en identiteitsbewijzen. In het kader hiervan is het wenselijk om een screening toe te passen op de functionarissen die belast zijn met paspoortuitgifte. Tevens dienen de leges van de paspoorten aangewend te worden om de administratieve kosten van de Beveiligingsfunctionaris (inbindwerkzaamheden, papier, inkt etc) te betalen.

Veiligheidswet BES

Er is een nieuw rampenplan vastgesteld. Tevens dient een overzicht te komen van de risicogebieden op Bonaire ten einde bij rampen effectief te kunnen optreden. De gezaghebber is voorzitter van de Eilandelijke Beleids Team (EBT). Overige wetten die op indirecte wijze een speciale aandacht van de gezaghebber vereisen zijn:

Rijkswet Raad voor de Rechtshandhaving

Deze Rijkswet regelt de instelling, taken en bevoegdheden van de Raad voor de rechtshandhaving van Curaçao, van Sint Maarten en de BES eilanden in het kader van de wijziging van de staatkundige verhoudingen binnen het Koninkrijk.

Deze interlandelijke Raad wordt belast met de algemene inspectie op de effectiviteit en kwaliteit van verschillende diensten en instellingen die deel uitmaken van de justitiële keten en richt zich op de effectiviteit en kwaliteit van de justitiële samenwerking tussen de desbetreffende landen en eilanden binnen het Koninkrijk. De Gezaghebber dient de volle ondersteuning te geven aan deze Raad.

Wet bescherming persoonsgegevens

De Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) regelt, ter bescherming van de privacy van de burger, wat er allemaal wel en niet mag met persoonsgegevens van burgers. In de Wbp staat wat de rechten van de burger zijn en wanneer deze gegevens gebruikt kunnen worden. De burger heeft bijvoorbeeld het recht op informatie, het recht op inzage in zijn gegevens en het recht op verzet tegen gebruik van zijn gegevens.

Behalve voornoemde nieuwe en aangepaste wetgeving, zijn er ook andere ontwikkelingen die een uitbreiding van taken en verantwoordelijkheden van de gezaghebber impliceren. Deze liggen voornamelijk op het gebied van coördinatie en mobilisering. Hiertoe dient de gezaghebber deel te vormen van verschillende overleg en organisatiestructuren.

Gezaghebersoverleg

Er vinden per jaar 3 gezaghebersoverleggen plaats: 2 op de bovenwinden en 1 op Bonaire. De gezaghebber dient samen met de Kabinetschef aanwezig te zijn bij de meetings op de bovenwinden (minimaal drie dagen inclusief reistijd).

De gezaghebber is gastheer bij het overleg op Bonaire. Hierbij zal een vergaderruimte moeten worden gereserveerd, koffie/thee en lunch worden aangeboden voor de gezaghebers van de bovenwinden. Hiertoe dienen de voorzieningen in de begroting opgenomen te zijn, ten behoeve van vergader- en vervoerkosten (lokaal).

Grote driehoeksoverleg

Op jaarbasis vinden er 3 grote driehoeksvergaderingen plaats. Hierbij zijn aanwezig: de gezaghebers van de Openbare lichamen, de Korpschef, de PG en het Openbaar Ministerie. De gezaghebber zal 2 keer moeten afreizen naar de Bovenwinden en zal 1 keer als gastheer moeten optreden. De criteria aangegeven in de vorige alinea zijn onverkort van toepassing bij de grote driehoeksoverleg.

Internationale aangelegenheden:

De gezaghebber is als vertegenwoordiger van het OLB betrokken bij internationale aangelegenheden. Voornamelijk wordt in dit kader aandacht geschonken aan:

- a) Caribbean Overseas Territories Council (COTC),
De gezaghebber zal zelf aanwezig moeten zijn bij verschillende soorten vergaderingen: in de regio, als tevens internationaal. De meeste kosten worden vanuit EU betaald.
- b) Relaties met ambassades en consulaten in de regio
De Gezaghebber werkt mee aan de uitvoering van het beleid van het Ministerie van Buitenlandse Zaken ten aanzien van de regio. Als onderdeel daarvan hoort het contacten leggen en onderhouden met de ambassades en consulaten in de regio;
- c) Diplomatieke diplomatie
In samenspraak met het OLB en het Ministerie van Buitenlandse zaken wordt gewerkt aan diplomatieke diplomatie van Bonaire in relevante partnerlanden.

Vertegenwoordiger van het Openbaar lichaam Bonaire in zijn algemeenheid

De gezaghebber treedt in en buiten rechte als vertegenwoordiger van het Openbaar Lichaam Bonaire. Dit houdt in dat hij in het kader van verschillende onderwerpen en congressen naar het buitenland moet afreizen.

Integraal Beleid Bevordering Bestuurlijke Integriteit

Sedert 2012 heeft de Gezaghebber van het OLB een proces op gang gezet om te geraken tot een adviesproject, met als naam: Project Integraal Beleid Bevordering Bestuurlijke Integriteit. Dit project past in het kader van de reeds geruime tijd geleden gestarte processen ter incorporatie van integriteit binnen het bestuurlijk handelen binnen het ambtelijk apparaat op Bonaire. In het verleden zijn er cursussen georganiseerd voor het gehele personeel van het OLB, er zijn informatie- en voorlichtingsfilms en materiaal gemaakt en op de website van het OLB is integriteit genoemd als een van de kenmerken van het bestuur van Bonaire. Het onderhavige Project Integraal Beleid Bevordering Bestuurlijke Integriteit bouwt aldus voort op voornoemde processen en past in het kader van de verdere uitbouw en versterking van deugdelijkheid van bestuur. Bestuurlijke integriteit is van wezenlijk belang voor de ontwikkeling van het eiland en leidt tot versterking van de democratie.

Integrale Veiligheidsplan

Gezaghebber heeft in 2014 een startnotitie laten opmaken betreffende het integrale geïntegreerde veiligheidsbeleid. De uitvoering van het plan dient gefaseerd plaatsvinden.

De Gezaghebber zorgt samen met het Kabinet, voor vakkundige vervulling van de rol als voorzitter en bestuurslid van het bestuurscollege, voorzitter van de Eilandsraad, vertegenwoordiger van het openbaar lichaam in en buiten rechte, voor het professioneel uitoefenen van de hogere toezicht functie en het leveren van een belangrijke bijdrage aan het handhaven van de openbare orde en veiligheid.

Na de staatkundige hervorming van 10 oktober 2010 is de Eilandsraad verplicht, op grond van de Wet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba, een griffier te benoemen in verband met het nieuwe dualistische systeem. Dit systeem geeft een duidelijke scheiding aan tussen Bestuurscollege en Eilandsraad. In dit systeem is het niet meer mogelijk dat de eilandsecretaris (van het Openbaar Lichaam Bonaire) ook secretaris (griffier) is van de Eilandsraad.

De eilandsraad van het openbaar lichaam Bonaire heeft inmiddels en ingevolge de Wet openbare lichamen Bonaire, St. Eustatius, en Saba (WolBES) op 24 januari 2012 de eilandgriffier benoemd. De griffie zorgt voor een zorgvuldige, klantgerichte ondersteuning en facilitering van de eilandraad en haar commissie, als zodanig dat de raadsleden in staat gesteld worden een goede besluitvorming te realiseren.

De Griffier ondersteunt de eilandsraad en zijn commissies in hun kaderstellende, controlerende en volksvertegenwoordigende rol.

Prestaties algemeen

Gezaghebber

- Het uitoefenen van de functie voorzitter van de Eilandsraad;
- Het uitoefenen van de functie voorzitter en lid van het Bestuurscollege;
- Het handhaven van de openbare orde en veiligheid;
- Het opperbevel hebben voor de Brandweer bij Calamiteiten;
- Het vertegenwoordigen van het Openbaar Lichaam in en buiten rechte (representatieve taken)
- Het uitvoeren van de Rijkstaken zoals paspoort uitgifte, naturalisatie (examen en ceremonie);
- Het bevorderen van deugdelijkheid van bestuur en zorgvuldige behandeling van bezwaarschriften;
- Het bevorderen van eenheid van bestuur;
- Het bevorderen van burgerparticipatie (inclusie);
- Het toezien op tijdige voorbereiding, vaststelling en uitvoering van het beleid van het OLB en de daaruit voortvloeiende besluiten;
- Het toezien op goede samenwerking tussen het OLB en andere openbare lichamen en andere overheden;
- Het geven van leiding aan Kabinet van de Gezaghebber;
- Het bevorderen van bestuurlijke integriteit;

Gedeputeerden

- Het voorbereiden en uitvoeren van besluiten;
- Het coördineren en plannen van het uitvoeren van beleid;
- Het uitvoeren van regelingen van het Bestuurscollege;
- Het toezicht houden op al wat het openbaar lichaam Bonaire aangaat;
- Het uitoefenen van representatieve taken;
- Het leidinggeven aan het Bureau Gedeputeerden.

Griffier

- Het mede zorgdragen voor een heldere, transparante besluitvorming door de raad;
- Het organiseren en begeleiden van de vergaderingen van raad, presidium, commissies, raadwerkgroepen en ondersteunen van de respectievelijke voorzitters;
- Het zorg dragen voor een adequate aanlevering van de vergaderstukken;
- Het organiseren en begeleiden van de raadsinformatieavonden;
- Het organiseren en begeleiden van de raadswerkbezoeken;
- Het adviseren van raad- en commissieleden;
- Het ontwikkelen van de rollen van de raad;
- Het adviseren van de ambtelijke organisatie en leden van het bestuurscollege inzake de besluitvormingsprocessen van de raad.

Rekenkamer BES

Het doen van onderzoeken naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het door het bestuurscollege gevoerd beleid.

Prestaties begrotingsjaar 2016

Gezaghebber

- Betreft reguliere operationele/wettelijke taken;
- Het bevorderen van veiligheid, integriteit en kwaliteit van bestuur;
- Het bevorderen van internationale relaties en mensen rechten;
- Het bevorderen van burger participatie;
- Het verder professionaliseren van de Kabinet van de gezaghebber door meer opleidingen, verbeteren van de werkomgeving en aantrekken van gekwalificeerd personeel.

Gedeputeerden

- Betreft reguliere operationele taken.

Griffier

- Het verder opbouwen van een professionele bureau Griffier ter ondersteuning van de ER-leden.

Rekenkamer BES

Het leveren van een bijdrage aan transparantie van het bestuurlijk handelen door het verrichten van onderzoeken; Het versterken van publieke verantwoording;

Capaciteit

Situatie per juni 2015

Benodigde capaciteit: 18 x 1.600 u = 28.800 uren

Werkelijke capaciteit: 15 x 1.600 u = 24.000 uren

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2014	Baten 2014	Saldo 2014	Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016
1.739.429	32.943	1.706.486	2.533.310	27.090	2.506.220	1.969.048	35.190	1.933.858

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017	Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019
1.969.048	35.190	1.933.858	1.969.048	35.190	1.933.858	1.969.048	35.190	1.933.858

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

Eilandraad en raadcommissies

- Personeel aan derden \$ 189.000 **S** ter beschikking gesteld aan fracties ondersteuning.
- Reis en verblijfskosten \$ 32.000 **S** om deel te kunnen nemen aan overleg eilandsraad met de andere twee openbare lichamen, ter bijwonen van protocollaire evenementen zoals dag van Land en Vlag en bijwonen overleg in Nederland.
- Kosten opleiding/cursussen \$ 30.000 **S** voor het deelnemen aan conferenties w.o.VNG congres.
- Representatiekosten \$ 12.000 **S** voor het verzorgen van versnaperingen tijdens de vergaderingen van de eilandsraad.
- Abonnement en lidmaatschappen \$ 10.800 **S** om diverse kranten te kunnen abonneren voor de fracties;
- Automatiseringskosten \$ 40.000 **S** voor het jaarlijks onderhouden van de Raad informatie systeem.

Gezaghebber

- Representatiekosten \$ 32.000 **S** voor het o.a. organiseren van Nieuwjaarsborrel.
- Reis en verblijfskosten \$ 38.000 **S** om het Openbaar lichaam in het buitenland te vertegenwoordigen;
- Voorlichting & promotie met \$ 57.500 **S** om het jaarlijks feest rondom Koninginnedag in combinatie met de uitreiking van de Koninklijke onderscheidingen te kunnen organiseren, verder inhoud geven in diverse projecten in het kader van internationale relaties, mensenrechten, maatschappij en burgerparticipatie.
- Geleverde diensten \$ 20.000 **S** voor het verrichten van onderzoeken in het kader van deugdelijk bestuur.

Gedeputeerden

- Representatiekosten \$ 60.000 **S** voor het o.a. organiseren van Nieuwjaarsborrel van ambtenaren OLB en RCN.
- Reis en verblijfskosten \$ 90.000 **S** om deel te kunnen nemen aan overleg, vergaderingen zoals CN week en protocollaire / culturele evenementen op de andere twee openbare lichamen, landen Aruba, Curaçao, St. Maarten en in Nederland.
- Voorlichting & promotie met \$ 38.000 **S** om gedegen voorlichting c.q. informatie aan de burgers te kunnen geven.
- Geleverde diensten \$ 23.000 **S** voor het verrichten van onderzoeken in het kader van deugdelijk bestuur.

Griffier

- Reis- en verblijfskosten \$ 6.000 **S** om de delegatie van de Eilandsraad te kunnen ondersteunen bij hun dienstreezen;
- Kosten opleiding/cursussen \$ 5.800 **S** om aan het VNG congres te kunnen deelnemen.

Rekenkamer BES

- Er wordt een bedrag van \$ 40.000 **S** geraamd voor het bijdragen in de kosten van Rekenkamer BES

Project Bevordering Integriteit

- Voorlichting en promotie \$ 5.000 **S** voor het verder ter uitvoering brengen van het project Bevordering Integriteit.

Aan de inkomstenkant is bij de functie 001 en 002 rekening gehouden met een bijdrage van Nederland van totaal \$ 31.680 voor het bijwonen van de CN –week. Het bedrag zal worden verdeeld als volgt: Gezaghebber 1x; Gedeputeerden 2x; Eilandsecretaris 1x en Hoofd Financiën 1x.

Verder wordt er rekening gehouden met een bedrag van \$ 8.082 als bijdrage van de Gezaghebber in de kosten van ambtswoning.

Functie

002 Bestuursapparaat

Bij de functie 002 Bestuursapparaat behoren alle baten en lasten behorende bij de directies c.q. afdelingen belast met ondersteunende taken en prestaties ten behoeve van het geheel bestuurlijk en ambtelijk apparaat zoals: Financiën, Communicatie en Protocol, Post en Archief (P&A), Juridische en Algemene Zaken (JAZ), Personeel en Organisatie (P&O) en Informatie, Communicatie en Technologie (ICT). Deze afdelingen behoren naast Facilitaire Zaken (zie ook 022 Kostenplaatsen paragraaf 2) bij de directie Bedrijfsvoering en Ondersteuning. Verder behoort bij de functie 002 Bureau Eilandsecretaris, Kabinet Gezaghebber en Bureau Gedeputeerden.

In 2015 is geprobeerd meer aansluiting te vinden tussen het directiemodel en de begroting rekening houdend met de wettelijke regelgeving. In het directiemodel zijn naast de gebruikelijke de volgende ondersteunende afdelingen gecreëerd: Directie en Staf; Beleid en Projecten en Officemanagement.

Bij het invoeren van het directiemodel is bij de directies gekozen om beleidsadviseurs van diverse beleidsgebieden te groeperen tot een afdeling. Een voorbeeld hiervan is de directie Ruimtelijk Ontwikkeling waarbij alle beleidsadviseurs gespecialiseerd op Economie (functie 300), Milieu en natuur (functie 723), Infrastructuur (functie 210) en Volkshuisvesting (functie 810) tot de afdeling Beleid en Projecten behoren. Dit is ook met alle administratieve krachten gebeurd bij de verschillende directies.

Gelezen het bovenstaande is te vermelden dat door de clustering de nieuwe afdelingen zoals Directie en staf, Beleid en Projecten; Beleid en Advies en Officemanagement niet direct aan een functie zijn te relateren vandaar dat er is gekozen om deze onder te brengen bij functie 002 Bestuursapparaat. Dit brengt met zich mee dat de kosten van 002 vanaf begroting 2015 ten opzichte van de jaarrekening 2014 met 50% respectievelijk 33% zijn gestegen. Een verschuiving van verschillende functies naar 002.

Doelstelling

Bestuursapparaat

- Het doorontwikkelen van beleid op o.a. financieel, communicatie, documentaire informatievoorziening, personeel en organisatie, informatisering en automatisering, risico management, aanbesteding en inkoop gebied;
- Het ontwikkelen, verbeteren en invoeren van middelen ter verbetering van de processen binnen de organisatie;
- Het moderniseren van de huidige organisatie;
- Het doorontwikkelen van de huidige organisatie tot een klantvriendelijke organisatie;
- Het ontwikkelen en realiseren van technische mogelijkheden om het gegevens- en informatie aanbod te vergroten, de gegevensverwerkende processen te optimaliseren en de communicatie tussen burgers en het openbaar lichaam Bonaire te optimaliseren;
- Het verlenen van een betrouwbare en professionele dienstverlening en
- Het garanderen van een adequate ondersteuning aan de organisatie van het openbaar lichaam Bonaire.

Doelstelling

Directie en Staf

- Het ondersteunen van de directeuren;
- Het ondersteunen van werkzaamheden binnen de directies zoals administratieve- en secretariële ondersteuning, het personeelsbeheer, de communicatie, het financieel management w.o. het financieel beheer van de begroting van de directie, de verplichtingen - administratie en de controle van de rekeningen en de aanschaf van de benodigde middelen;
- Het optimaliseren van de dienstverlening en snelle afhandeling van binnengekomen klachten;
- Het ondersteunen en faciliteren van de verschillende afdelingen door voorbereiden en uitwerken van noodzakelijke informatie en gegevens;
- Het onderhouden van administratieve werkzaamheden gekoppeld aan het primaire proces, zoals het verwerken van vergunningen, overeenkomsten ten aanzien van grondtransacties, het in en uitboeken van stukken, afdelingsarchief, het beheer van kantoorartikelen en de schoonmaak;
- Het bijhouden en verzorgen van de personele administratie;
- Het verzorgen van de link naar de afdeling financiën en het begeleiden van de P&C cyclus;

Doelstelling

Beleid en Projecten

- Het verder professionaliseren van het personeel op het gebied van handhavinginstrumentarium, inspectiemethodieken/plannen en gebruik van digitale checklisten voor de controle werkzaamheden

- Het (verder) ontwikkelen van beleid op het gebied van toezicht & handhaving op de verschillende domeinen (7-tal);
- Het voorbereiden en ontwikkelen van beleidsadviezen ten behoeve van toezicht en handhavingtaken, m.n. op het gebied van wet- en regelgeving, naleefgedrag en meerjaren handhavingprogramma's;
- Het verder professionaliseren van het personeel stimuleren, m.n. op het gebied van wet- en regelgeving;
- Het doen van handhavingstoetsen op de verschillende vergunningen die gecontroleerd moeten worden. Dit voorkomt inspectie op vergunningen die niet correct worden gegund;
- Het verbeteren en optimaliseren van de dienstverlening door snelle afhandeling van binnengekomen klachten. Hiervoor zal een klachtenregistratiesysteem worden opgezet;
- Het introduceren van inzichtfunctie ter ondersteunen en faciliteren van de verschillende afdelingen wat informatie betreft;
- Het ontwikkelen van strategisch beleid en de strategische projecten;
- Het zorg dragen dat vanuit projecten en programma's beleid geïmplementeerd wordt in samenspraak met de uitvoerders;
- Projectmatige implementatie van beleid
- Project- en programmamanagement van de zware programma's en projecten. Vanuit het collegeprogramma zullen nieuwe projecten opgezet en georganiseerd worden.

Doelstelling

Beleid en Projecten- Unit Economie

De directie Ruimte Ontwikkeling Unit Economie draagt zorg voor de voorbereiding, uitvoering, voortgang en kwaliteit van de beleidsadviesing met betrekking tot de sociaal economische ontwikkelingen van het Openbaar Lichaam Bonaire, het macro-economisch beleid, de economische betrekkingen met het buitenland, de ontwikkelingsamenwerking, alsmede het ondersteunen, monitoren en evalueren van de uitvoering van het gekozen beleid.

Prestaties algemeen

Financiën

- Het doorontwikkelen van het financieel beleid en kaders;
- Het zorgdragen voor bruikbare en accurate management informatie;
- Het geven van invulling en coördineren van de planning & control cyclus;
- Het creëren van ruimte op de begroting om de taken en verplichtingen van het openbaar lichaam te kunnen uitvoeren;
- Het doorvoeren van budgethouderschap binnen de organisatie;
- Het tot stand komen van liquiditeitsbeheer;
- Het doorontwikkelen van kwartaalrapportages en
- Het ontwikkelen van risicomangement

Communicatie en Protocol

- Het ontwikkelen van bestaand beleid voor interne - en externe communicatie;
- Het in kaart brengen van de standaard overheid communicatie taken;
- Het ontwikkelen van vastgelegde interne overlegstructuren ter uitwisseling van informatie;
- Het transparanter maken van overheidshandelen en
- Het creëren van klankbordgroepen ter vergroting van betrokkenheid en bereikbaarheid van publiek;

Post en Archief

- Het optimaliseren van de uitvoering van de postbehandeling, de documentaire informatievoorziening en het archiefbeheer aan belanghebbenden binnen en buiten het openbaar lichaam Bonaire.

Juridische en Algemene Zaken

- Het ontwikkelen van het dereguleringsbeleid en juridische kwaliteitszorgbeleid
- Het juridisch toetsen van (voorgenomen) beleid of uitvoering van beleid van de organisatie;
- Het uitvoeren van de Algemene Politie Keur namens de gezaghebber,

Personeel en Organisatie

- Het ontwikkelen van het organisatiebeleid;
- Het ontwikkelen van het personeelsbeleid;
- Het verstrekken, analyseren en adviseren inzake personeels- managementinformatie;
- Het opstellen van personeelsbegroting en verantwoording;
- Het voorzien van informatie en advisering op het gebied van P&O beleid en instrumenten;
- Het adviseren en begeleiden over de toepassing van rechtspositieregelingen en arbeidsvoorwaarden;
- Het bewaken van kwaliteit van de P&O gegevens en applicatiebeheer (PIMS, POVO en salarisadministratie);

- Het administreren, registreren, muteren en beheren van personeelsinformatie;
- Het uitvoeren van de salarisadministratie.

Informatie communicatie en technologie

- Het verzorgen van de beleidscyclus betreffende ICT;
- Het Ontwikkelen van het ICT-beleid
- Het adviseren van de ER, BC en ambtelijk apparaat van het OLB over de toepassing van het ICT beleid
- Het ontwikkelen van het organisatiebeleid;
- Het verzorgen van de ICT voorziening w.o. het beheren en exploiteren van ICT faciliteiten en het inkopen van hard- en software.

Directie en staf Ruimte en Ontwikkeling

- Het bevorderen van een evenwichtige ruimtelijke ontwikkeling en duurzame economie;
- Het behartigen en coördineren van beleid op het gebied van de ruimtelijke ordening, volkshuisvesting, bouw, milieu, natuur en cultuurhistorische erfgoed;
- Het bevorderen van de totstandkoming en de instandhouding van de tot de fysieke infrastructuur behorende voorzieningen.

Beleid en projecten Ruimte en Ontwikkeling

- De monumentenzorg en restauratieplannen;
- Het volgen en analyseren van de multilaterale handelspolitiek en het bezien van de mogelijkheden en consequenties voor Bonaire;
- Het adviseren over de heersende sociaal-economische situatie;
- Het adviseren over te ondernemen stimulerende en regulerende acties of maatregelen, onder meer ten aanzien van het toerisme, het verkeer en vervoer, nutsvoorzieningen, telecommunicatie, luchthaven en transport, landbouw, veeteelt en visserij en andere sectoren;
- Het adviseren over te ondernemen stimulerende en regulerende acties of maatregelen, onder meer ten aanzien van het verbeteren van de infrastructuur en reguleren van prijzen en tarieven van cruciale producten en diensten;
- Het communiceren en implementeren van Centrumvisie;
- Het updaten van het Ruimtelijk Ontwikkelingsplan Bonaire (ROB);
- Het renoveren en uitbreiden van straatnaamgeving – en aanwijzigingsborden;
- Het updaten Bouw- en Woningverordening Bonaire ;
- Het laten doen van de benodigde verkeersonderzoeken ten aanzien van verkeersveiligheid en circulatie;
- Het ontwikkelen van een verkeers- en vervoerbeleid voor een goed leef-, werk- en ondernemingsklimaat.
- Het opstellen en implementeren van het afvalbeleidsplan;
- Het verzorgen van het uitvoeringsprogramma afvalbeleidsplan;
- Het opstellen van het Nominatiedossier Werelderfgoed;
- Het opstellen en uitvoering van het delfstoffenbeleid;
- Het verzorgen van een regenwater structuurplan (integrale watermanagement).

Beleid en projecten Ruimte en Ontwikkeling – Unit Economie

- Het volgen en analyseren van de multilaterale handelspolitiek en het bezien van de mogelijkheden en consequenties voor Bonaire;
- Het adviseren over de heersende sociaal - economische situatie;
- Het adviseren over te ondernemen stimulerende en regulerende acties of maatregelen, onder meer ten aanzien van het toerisme, het verkeer en vervoer, nutsvoorzieningen, telecommunicatie, luchthaven en transport, landbouw, veeteelt en visserij en andere sectoren;
- Het adviseren over te ondernemen stimulerende en regulerende acties of maatregelen, onder meer ten aanzien van het verbeteren van de infrastructuur en reguleren van prijzen en tarieven van cruciale producten en diensten;
- Het fungeren als aanspreekpunt voor het bedrijfsleven inzake internationale regelgeving
- Het adviseren over het te voeren prijsbeleid;
- Het verrichten van onderzoek naar het algemeen prijspeil en daaraan gekoppelde kosten van levensonderhoud. Het verrichten van onderzoek naar het prijspeil binnen bepaalde sectoren;
- Het adviseren over het te voeren beleid gericht op het midden- en kleinbedrijf;
- Het (doen) verrichten van onderzoek gericht op de ontwikkelingen binnen het midden- en kleinbedrijf;
- Het participeren in overlegsituaties en ondersteunen van delegaties, commissies en project- en werkgroepen aangaande de vestigingsregeling voor bedrijven en de drank- en horecaverordening, de prijsverordening, het midden- en kleinbedrijf en aangaande betrekkingen met het buitenland.

Beleid en projecten Samenleving en Zorg

- Het schrijven van Projecten

- Het ondersteunen van de afdelingen bij opstellen van beleid en schrijven van projecten
- Het schrijven en voorbereiden van beleidsstukken/ en nota's
- Het voeren van programma/project management
- Het coachen van personeel
- Het houden van beleidsessies (afdelingoverstijgend)
- Het coördineren van projectleiders overleg
- Het organiseren van conferenties en workshops
- Het ondersteunen bij /of uitvoeren van beleidsondersteunende onderzoeken

Beleid en Advies Toezicht en Handhaving

- Het intern verzorgen of laten verzorgen van opleidingen, trainingen en cursussen op het gebied van wet- en regelgeving;
- Het opstellen van eenvoudige beleidsadviezen door de medewerkers beleid en advies;
- Het ondersteunen van de gezaghebber met beleidsadviezen in het kader van de openbare orde;
- Het ondersteunen van andere directies op het gebied van vergunningverlening en beleidsvraagstukken;
- Het geven van juridisch (handhaving) advies aan de gezaghebber en andere afdelingen en directies en participeren in overleggroepen;
- Het voorzien van klanten met betere informatie door professionaliseren van de administratieve medewerkers;
- Het doen van intake en het registreren van binnengekomen verzoeken en klachten in een klachtenregistratiesysteem en deze doorgeleiden naar de desbetreffende afdelingen;
- Het verzamelen van statistieken ten behoeve van de maandrapportages en beleidsplannen;
- Het onderhouden van de personele administratie door het toepassen van moderne technieken.
- Het faciliteren van informatie, het doen van intake en het registreren van binnengekomen verzoeken en klachten.
- Het verzamelen, bestuderen en analyseren van documenten en materiaal; deskresearch.

Prestaties begrotingsjaar 2016

Financiën

- Betreft reguliere operationele/wettelijke taken;
- Het verbeteren van het financieel beheer;

Communicatie en Protocol

- Het opstellen van nieuwsbrieven;
- Het organiseren van bijeenkomsten ten behoeve van personeel OLB;
- Het zorg dragen van persvoorlichtingen;
- Het publiceren van advertenties in kranten;
- Het uitzenden van speciale onderwerpen via radiostations;

Post en Archief

- Het wegwerken van achterstanden bij sectie Archief;
- Het uitvoeren van de taak selectie van archieven van het eilandgebied Bonaire (vòòr 10-10-10).

Juridische en Algemene Zaken

- Het vernieuwen van de Algemene Politie Keur door middel van een participatie traject;
- Het uitvoeren van een Legal Audit;
- Het beschrijven van juridische procedures en werkprocessen in het kader van kwaliteitszorg voor de organisatie;
- Opstellen dereguleringsbeleid;
- Verbeteren procedures en plaatsen van online wet- en regelgeving;

Personeel en Organisatie

- Het doorontwikkelen van het organisatiebeleid door o.a. het in 2012 ingevoerde directiemodel en de interne organisatie van P&O te doorontwikkelen;
- Het doorontwikkelen van het personeelsbeleid door o.a. het opstellen van een welzijnsbeleid en het professionaliseren en doorontwikkelen van opleidingsbeleid en training van het management en beleidsadviseurs;
- Het bewaken van de kwaliteit van de P&O gegevens en applicatiebeheer (PIMS, POVO en salarisadministratie) door o.a. het beter inrichten van het post & voortgangsbewakingssysteem, personeels- en managementinformatiesysteem;
- Uitvoering geven aan het strategisch personeelsbeleid OLB;
- Uitvoeren van een doelgericht werving en selectiebeleid

Informatie communicatie en technologie

- Het verder inrichten van de ICT organisatie door middel van: de introductie van projectmethodologie (prince2);
- Het formaliseren van procedures; werkinstructies en protocollen;
- Het selecteren, uitbreiden en implementeren van systemen;
- Het optimaliseren van processen;
- Het standaardiseren van de ICT organisatie met behulp van ITIL;
- Het inrichten van ICT services catalogus management;
- Het opstellen van security policy;
- Het inplannen van security awareness sessions;
- Het opzetten van performance monitoring systeem;
- Het opzetten van beveiligde toegang op afstand door gebruikers;
- Het creëren van test omgeving;

Directie en staf : Ruimte en Ontwikkeling

- Herindelen van de inrichtingsplan Directie R&O;
- Het versterken van de afdeling Beheer Openbare Ruimte door clustering van alle bouw- en civiele werken;
- Het versterken van de staf.

Beleid en projecten: Ruimte en Ontwikkeling

- Planvorming centrale overheidsgebouw: Het OLB heeft tevens vergaande plannen om een centrale overheidsgebouw te gaan construeren;
- Het bevorderen en uitvoering van Het Centrum Visie Kralendijk Bonaire;
- Het begeleiden / coördineren van bepaalde projecten;
- Het communiceren en implementeren van het beleid mbt de verkeersveiligheid;
- Het wijzigen van de weg en verkeersverordening;
- Regenwater structuurplan (integrale watermanagement);
- Implementatie delfstoffenbeleid;
- Updating van natuur en milieu beleidsplannen.

Beleid en projecten: Ruimte en Ontwikkeling- Unit Economie

Het begeleiden / coördineren van bepaalde projecten;

- Sociaal Economisch plan Bonaire;
- Investeringsklimaat Bonaire"(promotie van Bonaire) en
- Prijsbeleid

Beleid en Advies: Toezicht en Handhaving

- Uitwerken van een meerjaren handhavingprogramma, handhavingplannen en jaarwerkplan;
- Uitwerken van handhavinginstrumentarium ten behoeve van het toezicht en handhavingtaken;
- Uitvoeren van handhaafbaarheid en haalbaarheid toetsten op vergunningen voordat deze worden gegund;
- Opzetten van database van bedrijven ten behoeve van de handhaving van vergunningen;
- Ontwikkelen van wetsvoorstellen voor de verschillende handhavingdomeinen;
- Opstart van (nieuwe) trainingen, opleidingen en cursussen, zowel intern als extern
- Bevorderen van preventieve handhaving door het verzorgen van voorlichting en informatie;
- Laten participeren van de medewerkers aan trainingen en workshops ter professionalisering van hun werkzaamheden;
- Intensiveren van de samenwerking met andere directies, liaison van de ministeries en handhavingpartners;

Capaciteit

Situatie per juni 2015

Bedrijfsvoering en Ondersteuning (m.u.v. Facilitaire Zaken)

Benodigde capaciteit: 80 x 1.600 u = 128.000 uren

Werkelijke capaciteit: 61 x 1.600 u = 97.600 uren

Bureau Eilandsecretaris

Benodigde capaciteit: 8 x 1.600 u = 12.800 uren

Werkelijke capaciteit: 6 x 1.600 u = 9.600 uren

Kabinet Gezaghebber

Benodigde capaciteit: 7 x 1.600 u = 11.200 uren

Werkelijke capaciteit: 3 x 1.600 u = 4.800 uren

Bureau Gedeputeerden

Benodigde capaciteit: 11 x 1.600 u = 17.600 uren

Werkelijke capaciteit: 8 x 1.600 u = 12.800 uren

Directie Toezicht en Handhaving*Directie en Staf (Directeur en Officemanagement)*

Benodigde capaciteit: 6 x 1.600 u = 9.600 uren

Werkelijke capaciteit: 6 x 1.600 u = 9.600 uren

Beleid en Advies

Benodigde capaciteit: 5 x 1.600 u = 8.000 uren

Werkelijke capaciteit: 4 x 1.600 u = 6.400 uren

Directie Ruimte en Ontwikkeling*Directie en Staf*

Benodigde capaciteit: 13 x 1.600 u = 20.800 uren

Werkelijke capaciteit: 12 x 1.600 u = 19.200 uren

*Beleid en projecten**(Unit Bouw& Civiele werken; Economische Zaken, LVV, Milieu & Natuur; Ruimtelijk Ontwikkeling en Volkshuisvesting en afdelingshoofd)*

Benodigde capaciteit: 28.6 x 1.600 u = 45.760 uren

Werkelijke capaciteit: 18 x 1.600 u = 28.800 uren

Directie Samenleving en Zorg*Directie en Staf (Directeur, Staf en Officemanagement)*

Benodigde capaciteit: 9 x 1.600 u = 14.400 uren

Werkelijke capaciteit: 10 x 1.600 u = 16.000 uren

Beleid en projecten

Benodigde capaciteit: 4 x 1.600 u = 6.400 uren

Werkelijke capaciteit: 1 x 1.600 u = 1.600 uren

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
2014	2014	2014	2015	2015	2015	2016	2016	2016
8.879.060	1.058.457	7.820.603	13.659.437	1.413.272	12.246.165	11.107.720	473.672	10.634.048

Meerjarenraming van de functie

Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
2017	2017	2017	2018	2018	2018	2019	2019	2019
11.086.870	473.672	10.613.198	11.086.870	473.672	10.613.198	11.086.870	473.672	10.613.198

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

Communicatie en Protocol

- Voorlichting & promotie \$ 57.000 S ten behoeve van huis aan huis krant, protocolartikelen , advertenties en publicaties, radio en tv programma's.

Post en Archief

- Personeel aan derden \$; 288.000 S ten behoeve van het project afsluiten van archieven van het eilandgebied Bonaire (vòòr 10-10-10).

Juridische en Algemene Zaken

- Het voornemen bestaat om in 2016 de Algemene Politie Keur te vernieuwen door middel van een participatie traject. Ten behoeve van dit participatie traject zullen onkosten gemaakt worden ten behoeve van het uitnodigen van een of meer deskundigen, zaalhuur, versnaperingen ed. Geschat wordt dat deze uitgaven beperkt worden tot \$ 5.000 E.
- De post abonnementen en lidmaatschappen kan gesteld worden op \$ 2.000 S. Het betreft hier de aanschaf van juridische naslagwerken.
- Vanaf het dienstjaar 2016 zal de centrale post van Juridische kosten door de afdeling JAZ worden beheerd.

Personeel en Organisatie

- De kosten van Cursussen en opleiding in 2016 worden geraamd op \$ 300.000 S voor het Openbaar lichaam Bonaire. Het OLB wil extra aandacht schenken aan samenwerking ten einde de dienstverlening te verbeteren door "Teambuilding" bijeenkomsten te promoten en zo veel mogelijk alle leidinggevenden een week stage te laten lopen bij een gemeente in Nederland.
- De totale kosten van Voorlichting & promotie worden in 2016 op \$ 20.000 S geraamd voor het deelnemen aan bedrijven- en beroependag en het drukken van de krant "Nos ku nos". De kosten voor het organiseren van activiteiten ihkv Personeelswelzijn worden voortaan onder 922.00.08 Overige sociale lasten verantwoordt.
- Advies en controlekosten worden ook voor 2016 op \$ 40.000 S geraamd. Het gaat hier onder meer om het inhuren van expertise voor doorlichting organisatieonderdelen dan wel aanpassing formatie en controle waardering van functies binnen organisatieonderdelen.
- Personeel aan derden wordt een bedrag van \$ 20.000 E gereserveerd voor het actualiseren van PIMS en POVO.
- De kosten van Wervings- selectie en aanstellingskosten \$ 40.000S bestaan uit het plaatsen van advertenties, het laten uitvoeren van assessments op kandidaten op WO niveau en leidinggevenden en het laten uitvoeren van aanstellingskeuringen.
- Uit- en terugzending zijn de kosten voor het aantrekken en repatriëren van contractanten \$ 100.000 S

Informatie communicatie en technologie

- Personeel aan derden \$ 60.000 S voor versterking van de afdeling;
- Automatiseringskosten \$ 290.000 S voor het dekken van de jaarlijks terugkerende kleine kosten zoals desktop printer, USB stick, surgeprotector, patchkabels en desktop UPS, het onderhouden van o.a. website, vacaturebank en GIS en het bekostigen van de hostingskosten ten behoeve van email en website van het OLB.
- Licentiekosten \$ 150.000 S voor het bekostigen van de volgende licenties Centric K2F, PIMS, PayMaster, PIVA, Lokale Belastingen, CAS, TopDesk, POVO+, Impromptu, GRIS/Bearingpoint, GIS, Autocad, Microsoft en Vmware.

Bureau Eilandsecretaris

- Personeel aan derden \$ 110.000 S voor het huren van externe consultants om juridische zaken uit te werken, team buildings activiteiten uit te voeren, adviseren bij taak- en verantwoordelijkheidsverdelingen, specifieke onderwerpen en het geven van lezingen/presentaties.
- Reis- en verblijfkosten \$ 21.500 S. voor het bijwonen van o.a. CN-week, bezoek aan gemeenten waar het directiemodel is ingevoerd, deelnemen aan het Congres van de Vereniging van Gemeente secretarissen, VNG, overleggen met de eilandsecretarissen van de BES eilanden. Verder wordt er een bedrag gereserveerd voor het dekken van vergoedingen voor het bijwonen aan OCTA congressen door de waarnemend Territorial Authorizing Officer (TAO).

Bureau Kabinet Gezaghebber

- Reis- en verblijfkosten met \$ 3.000 S voor het bijwonen van o.a. Gezaghebbers,- en grote driehoeksoverleg en overleggen met kabinetten gouverneurs.

Directie en Staf

Vanaf het opstellen van de begroting 2015 is de post 002.10.15 Bureau Directeuren komen te vervallen. In de plaats heeft elke directie zijn eigen grootboeknummer voor de afdelingen Directie en staf en Beleid en projecten. Officemanagement is onderdeel van de afdeling Directie en Staf. Er wordt een gemiddeld bedrag van \$ 10.000 aan reis- en verblijfskosten per directeur gereserveerd.

Beleid en projecten Ruimte en Ontwikkeling

De afdeling Beleid en projecten van de directie Ruimte en Ontwikkeling zal in 2016 de volgende nog samen te stellen beleidsvelden continueren. Het betreft de navolgende beleidsvelden:

- Beleid ten aanzien van het aantrekken van buitenlandse investeerders (promotie en voorlichting)
- Zelfvoorzieningsbeleid;
- Prijzenbeleid;
- Sociaal economisch beleid;
- Incentives (stimulerings) beleid;
- Het opzetten van een bedrijvenbestand.
- Reis- en verblijfskosten ; voor het deelnemen aan werkbezoeken om op de hoogte te blijven van regionale en internationale ontwikkelingen wordt een bedrag van \$ 10.000 \$ gereserveerd.
- Voorlichting en promotie \$ 50.000 \$ voor o.a. het aanpassen en communiceren van de ROB; de uitvoering en communicatie van de beeldkwaliteitplan; de updating van de B&WT verordening met bijbehorende software en diverse advertenties en publicaties op het gebied van infra, economie, vergunningen, natuur & milieu.

Beleid en advies Toezicht en Handhaving

- Bij het verder professionaliseren van de medewerkers van het Stafbureau en Office Management, zal er veel aandacht besteed moeten worden aan het in de praktijk toepassen van het geleerde. Dit zal inhouden dat de mensen de kans en ruimte moeten krijgen om stage te lopen.
- Het uitwerken van wet- en regelgeving waarbij de toezicht en handhavingtaken nader inhoud worden gegeven zal met zich meebrengen dat er in de nodige literatuur, wets-producten en materiaal geïnvesteerd moet worden. Het nieuw beleid dat gevoerd zal worden is dat alle medewerkers van de directie op hun terrein de wetten moeten kennen waarin hun toezicht en handhavingtaken worden aangegeven.

Investeringsen

In 2016 wordt een bedrag van \$ 200.000 gereserveerd voor automatisering. Dit bedrag wordt gereserveerd voor o.a. nieuwe werkplekken OLB breed en het project centrale registratie/documentatie systeem.

De afdeling Burgerzaken verwerkt persoonsgegevens over de bevolking in de basisadministratie persoonsgegevens. Doel basisadministratie is om afnemers te voorzien van gegevens, voor zover deze gegevens noodzakelijk zijn voor de vervulling van hun publiekrechtelijke taken. Hiervoor is de afdeling Burgerzaken afhankelijk van aangiften van de burger. Derhalve stelt de afdeling Burgerzaken dat de aangiften door burgers snel en gemakkelijk gedaan dienen te zijn, opdat de burger graag en snel een aangifte wil doen. De afdeling Burgerzaken valt onder de directie Samenleving en Zorg.

Doelstellingen

- Het benutten van technologische ontwikkelingen ten behoeve van de bevordering van de dienstverlening;
- Het beschrijven van de werkwijze verband houdende met de levering van producten en dienstverlening van de afdeling;
- Het investeren in de kwaliteit en beloning van het personeel;
- Het bevorderen van een nauwe samenwerking met andere instellingen/instanties met het doel de kwaliteit van de gegevens opgenomen in de registers te verhogen;
- Het bevorderen van de informatieverschaffing (voorlichting) aan de cliënten.

Prestaties algemeen

In het algemeen verricht de afdeling Burgerzaken de volgende taken:

Bijhouden van de basisadministratie

Deze taken zijn onder andere,

- het inschrijven van personen in de basisadministratie (PIVA) op grond van aangifte van verblijf en adres of op grond van geboorte;
- het opnemen van gegevens betreffende vertrek op grond van aangifte van vertrek of ambtholve na intern onderzoek;
- het opschorten van de bijhouding van de persoonslijst van overleden personen;
- het actualiseren van verblijfplaatsgegevens, burgerlijke staat en naamgegevens van personen op grond van aangifte.

Verstrekken van gegevens uit de basisadministratie

Afdeling Burgerzaken voorziet de diensten van het openbaar lichaam Bonaire van gegevens. Diensten en derden die als afnemers mogelijk in aanmerking kunnen komen voor toegang tot de gegevens uit de basisadministratie persoonsgegevens zijn onder andere:

- R&O
- Financiën
- P&O
- Post en Archief
- SSV
- Hygiënische dienst

Naast afnemers en derden verschaft afdeling Burgerzaken ook gegevens aan de ingeschrevene zelf. Dit geschiedt onder andere in de vorm van bewijzen van inschrijving, verklaringen van woonplaats, bewijzen van Nederlanderschap en bewijzen burgerlijke staat.

Dienstverlening aan burgers

Afdeling burgerzaken verleent de volgende diensten aan burgers:

- het aanvragen en uitreiking paspoorten;
- het aanvragen en uitreiken van ID-kaarten;
- het vaststellen dat een document is afgegeven door een daartoe bevoegde persoon en dat de handtekening op het document inderdaad tot de ondertekenaar behoort (legalisatie en apostille);
- het geven van een schriftelijk bewijs dat iemand in leven is (attestatie de vita);
- het verschaffen van bewijzen van garantstelling als een ingezetene een buitenlander uit het buitenland laat overkomen (garantie verklaring);
- het verrichten van voorouderonderzoeken of onderzoeken naar de afstamming van een familienaam;
- alle overige diensten uit burgerlijke stand (familieboek, roeren van het graf, transport lijk e.d.)

Prestaties begrotingsjaar 2016

- Dienstverlening aan burgers
- Applicaties en hardware ter bevordering en handhaving efficiëntie
- Burgerzaken producten bekend maken

Om haar productie te verhogen is de afdeling Burgerzaken van mening dat zij haar producten beter bekend dient te maken bij de burgers.

Om de burgers te bereiken zal afdeling burgerzaken gebruik maken van alle lokale kranten, alle lokale radiozenders (in diverse talen), één lokale tv-zender, posters, flyers, de website van het Openbaar Lichaam Bonaire, Facebook en ook haar eigen scherm in de wachtruimte voor het oproepen van de bezoekers.

Capaciteit

Situatie per juni 2015

Benodigde capaciteit: 14 x 1.600 u = 22.400 uren

Werkelijke capaciteit: 11 x 1.600 u = 17.600 uren

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2014	Baten 2014	Saldo 2014	Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016
842.012	590.354	251.658	984.586	387.800	596.786	852.275	373.500	478.775

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017	Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019
872.275	373.500	498.775	872.275	373.500	498.775	852.275	373.500	478.775

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

De ramingen van de afdeling Burgerzaken betreffen reguliere kosten.

Functie	020 Eigendommen niet voor openbare dienst bestemd
----------------	--

Doelstelling

Het beheren en exploiteren van gronden en gebouwen van het Openbaar Lichaam Bonaire (OLB). Conform de inrichtingsplan wordt de afdeling Realisatie (voormalig Domeinbeheer) verdeeld in Grondzaken en Vergunningen. Het onderdeel Vergunningen zorgt voor de toetsing van bouwvergunningen en tevens voor de toezicht bij de uitvoering. Het proces van vergunningen was vroeger geraamd onder functie 300 en 822.

Prestaties algemeen

- het registreren van uitgegeven en uit te geven percelen;
- het verzorgen van informatie ten behoeve van het financieel beheer;
- het opstellen en onderhouden van een eilandelijke grondbeleid;
- het implementeren van nota grondbeleid;
- het verhuren, verwerven en verkopen van percelen;
- het beheren van onroerende goederen van het OLB;
- het ontwikkelen en toetsen van plannen;
- het uitzetten van percelen;
- het opstellen en beheer van grondexploitaties;
- het toetsen van bouwvergunningen
- het houden van toezicht bij de uitvoering van bouwvergunningen

Prestaties begrotingsjaar 2016

- het opschonen van de wachtlijst voor commerciële- en woningbouw doeleinden;
- het mede ontwikkelen van verkavelingplannen ter uitgifte conform het nog op te stellen grondbeleidsplan.

Capaciteit

Situatie per juni 2015

Afdeling Realisatie- Grondzaken

Benodigde capaciteit: 13 x 1.600 u = 20.800 uren

Werkelijke capaciteit: 11 x 1.600 u = 17.600 uren

Afdeling Realisatie- Vergunningen

(Unit Infra, Vestigingvergunningen, drank en horeca; Milieu& Natuurvergunningen en Bouwvergunningen)

Benodigde capaciteit: 7 x 1.600 u = 11.200 uren

Werkelijke capaciteit: 6 x 1.600 u = 9.600 uren

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2014	Baten 2014	Saldo 2014	Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016
714.370	2.200.996	-1.486.626	1.290.292	5.390.000	-4.099.708	1.250.294	2.195.900	-945.606

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017	Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019
1.250.294	2.195.900	-945.606	1.250.294	2.195.900	-945.606	1.250.294	2.195.900	-945.606

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

Vergunningen en bouwleges

De opbrengsten van vestiging, horeca en drank vergunningen en bouwleges worden bij de functies 300 en 822 verantwoord.

Met de Nota Grondbeleid Bonaire streeft het Openbaar Lichaam Bonaire een aantal doelen na. Dit zijn in willekeurige volgorde:

- het zorgdragen voor een goede uitvoering van het ruimtelijk beleid;
- het op een goede wijze afstemmen van het gronduitgiftebeleid op het ruimtelijk beleid;
- het realiseren van kwalitatief goede woningbouwlocaties en locaties voor bedrijven;
- het genereren van extra incidentele en structurele inkomsten ten behoeve van een kwalitatief goede ruimtelijke ontwikkeling van Bonaire;
- het mogelijk maken voor mensen met lagere inkomens om gronden in erfpacht te verkrijgen t.b.v. een eigen huis;
- het tegengaan van onwettige speculaties;
- het stimuleren van economische activiteiten;
- het verhalen van door het Openbaar Lichaam gemaakte kosten voor derden op deze derden;
- het werken aan de hand van open en transparante processen;
- het behoud van de waarden en de kwaliteiten van Bonaire;
- het leveren van een bijdrage aan een duurzaam Bonaire.

De Nota Grondbeleid Bonaire dient dus ruimtelijke, economische, sociale, maatschappelijke en financiële doelen. Het grondbeleid van het Openbaar Lichaam Bonaire bevat een afgewogen mix van deze doelen.

Belangrijke onderwerpen van de Nota Grondbeleid zijn:

- de wijze van gronduitgifte: verkoop, erfpacht en verhuur;
- de wijze waarop de uitgifteprijs worden bepaald;
- de grondexploitatie;
- het kostenverhaal;
- de samenwerking met derden bij ontwikkelingen.

Nota Grondbeleid beschrijft daar waar mogelijk de financiële gevolgen. Deze zijn slechts zeer beperkt verwerkt in de begroting. Zodra er meer zicht is op de effecten van het nog vast te stellen grondbeleid en er meer ervaringscijfers bekend zijn wordt dit alsnog in de begroting meegenomen. Tevens zal er de komende jaren een nauw verband ontstaan tussen de opbrengsten en kosten van het grondbeleid en de begroting van het Openbaar Lichaam Bonaire.

Functie	130 Rampenbestrijding
----------------	------------------------------

Doelstelling

Het bestrijden van rampen en het zoveel mogelijk beperken van ongevallen en materiële schade.

Prestaties algemeen

Om rampenbestrijding zo effectief mogelijk te laten plaatsvinden zijn plannen noodzakelijk die periodiek worden geactualiseerd en worden nageleefd op het moment dat zich een ramp voordoet. Er is een opleidingsplan, een oefeningsplan en er wordt nu gewerkt aan kolommenplan. De rampenbestrijding zelf is effectiever als hierop periodiek wordt geoefend en door training en opleiding van alle functionarissen die bij een ramp kunnen c.q. worden ingezet. Ook communicatie speelt een zeer voorname rol, zowel in de vorm van voorlichting en preventie als tijdens de ramp door het op de hoogte houden van de bevolking en het informeren over de voortgang en (hopelijk goede) afloop.

Prestaties begrotingsjaar 2016

Reguliere operationele taken.

Capaciteit

Nvt

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2014	Baten 2014	Saldo 2014	Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016
163.455	163.215	240	147.200	107.200	40.000	1.500	0	1.500

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017	Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019
1.500	0	1.500	1.500	0	1.500	1.500	0	1.500

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

De ramingen bij Rampenbestrijding betreffen reguliere kosten.

Functie *200 Algemeen beheer DROB*

Volgens de inrichtingsplannen is de afdeling DROB in de directiemodel ontheven. Als gevolg hiervan is functie 200 Algemeen beheer DROB in 2015 komen te vervallen. Het personeel valt onder 002.10.17 Directie en staf Ruimte en Ontwikkeling.

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2013	Baten 2013	Saldo 2013	Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016
523.358	0	523.358	0	0	0	0	0	0

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017	Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019
0	0	0	0	0	0	0	0	0

Functie *210 Wegen, straten en pleinen*

Doelstelling

Het formuleren, aansturen en controleren van het beleid en beheer met betrekking tot de totstandkoming en van de instandhouding van de bouwkundige werken en fysieke infrastructuur en bijbehorende (nuts-) voorzieningen. De afdeling Openbare Werken bij de directie Ruimtelijk Ontwikkeling bestaat uit de Onderhoud Werken (functie 210) en Uitvoering LVV (functie 341).

Prestaties algemeen

- Het zorgdragen voor het nodige wegenonderhoud, verkeersaangelegenheden en het zorg dragen voor de schoonmaak en het verfraaien van de openbare ruimten en aanleg van afwatering;
- Het beheer en onderhoud van overheidsgebouwen inclusief de scholen;
- De monumentenzorg en restauratieplannen;
- Het inhalen van de achterstand van de onderhoud van wegen in de wijken;

Prestaties begrotingsjaar 2016

- **Kapploegen:** Het kappen van bomen en struiken in de bermen en de rooien om hen vrij te hebben van obstakels;
- **Gaten vullen met asfalt:** Om de verkeersveiligheid te kunnen waarborgen dienen de gaten in de wegen te worden opgevuld met asfalt;
- **Herstellen / egaliseren onverharde wegen:** Als gevolg van verkeersbelasting en regenval ontstaan er zakkingen in de onverharde wegen. Door het aanvullen met diabaas en egaliseren worden deze wegen weer veilig bereikbaar.
- **Reparatievakken asfaltwegen:** Sommige gaten in de asfaltwegen zijn te groot om te vullen met asfalt. Hier dienen er wegvakken te worden vervangen (incl. fundering).
- **Kleine afwateringsvoorzieningen:** Het vervangen of aanleggen van afwateringsputten en leidingen om het regenwater te kunnen afvoeren.
- **Verharden zandwegen in woonwijken (3000 m):** In de woonwijken zijn nog veel onverharde wegen. Deze zorgen voor stofoverlast in het droge seizoen en voor slechte bereidbare wegen in het natte seizoen.
- **Algemene onderhoud:** De staat van onderhoud van de openbare toiletten bij de stranden is deplorabel. Renovatie en nieuwbouw is noodzakelijk. Het dak van het ontvangershokantoor te Rincon dient opgeknapt te worden.
- **Planvorming centrale overheidsgebouw:** Het OLB heeft tevens vergaande plannen om een centraal overheidsgebouw te gaan realiseren. Een formeel verzoek vanuit de eilandsraad aan ministerie BZK (2de kwartaal 2013) voor een renteloze lening is vooralsnog op hold gezet.

Capaciteit

Situatie per juni 2015

(Onderhoud Openbare werken en afdelingshoofd Beheer Openbare Ruimte)

Benodigde capaciteit: 18 x 1.600 u = 28.800 uren

Werkelijke capaciteit: 14 x 1.600 u = 22.400 uren

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2014	Baten 2014	Saldo 2014	Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016
3.749.482	537.484	3.211.998	3.094.695	0	3.094.695	2.425.217	0	2.425.217

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017	Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019
2.425.217	0	2.425.217	2.425.217	0	2.425.217	2.425.217	0	2.425.217

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

Zoals aangegeven in de inleiding zal het Openbaar Lichaam Bonaire een beroep doen op het overeengekomen in het Bestuurlijk overleg van 22 april 2010 ; vandaar dat er een bedrag is opgenomen voor het onderhouden van kleine urgente onderhoud aan overheid,- en schoolgebouwen en infrastructuur.

- Onderhoud gebouwen \$ 100.000 S voor kleine urgente onderhoud aan overheidsgebouwen;
- Onderhoud infrastructuur \$ 400.000 S voor kleine urgente onderhoud zoals kapploegen en gaten vullen met asfalt ;
- Bij 210.00.09 Monumentenzorg Geleverde diensten \$ 45.000 S ten behoeve van de gemaakte afspraken met verdrag van Malta. Verder wordt rekening gehouden met \$ 16.000 S voor het bijeenkomen van de Commissie Monumentenraad en \$ 122.000 S voor het inhuren van een adviesbureau voor het updaten en beschrijven van monumenten en het adviseren en ondersteunen op het gebied van monumentenbeleid.

De ramingen van de afdeling Openbare Werken - Onderhoud Werken betreffen reguliere kosten.

Functie

140 Overige beschermende maatregelen

Onder de functie overige beschermende maatregelen valt tegenwoordig de Afdeling Handhavingsprojecten & Taskforces en het Bureau rijbewijzen. (Voormalige SSV/Casino Controle). De Afdeling Handhavingsprojecten en Taskforces richt zich voornamelijk op bestuurlijke handhaving zoals controle op vergunningen, economische delicten en strafrechtelijke handhaving zoals naleving van milieu- en natuurregelgeving etc. De afdeling Rijbewijzen zal voortaan onder functie 211 vallen.

Doelstelling

De afdeling is belast met handhavingprojecten die een integrale benadering vereisen en/of waar medewerkers uit verschillende domeinen of handhavingssporen bij betrokken zijn. Dit kunnen projecten zijn op het gebied van samenleving, zorg, leefomgeving, ecologie of economie. Indien samenwerking tussen meerdere partijen (in- en extern) in taskforce wordt georganiseerd worden deze werkzaamheden ook ondergebracht bij deze afdeling. Door de directeur en de afdelingshoofden zal bepaald worden welke projecten en taken bij de afdeling worden ondergebracht. De afdeling heeft gezien het integraal en generalistisch karakter ook een rol bij de handhaving van de openbare orde en veiligheid.

De afdeling Handhavingsprojecten & Taskforces wil de volgende punten bereiken;

- Een integrale benadering van handhavingprojecten gebruikmakend van taskforces;
- Het uitvoeren van handhavingtaken op diverse handhavingdomeinen in samenwerking met ander handhavingpartners;
- Het handhaven van de openbare orde en veiligheid (lees openbare ruimte)
- Het handhaven op een professionele, slagvaardig en daadkrachtige manier, met gebruik maken van moderne handhavinginstrumenten en methoden;

Prestaties algemeen

- coördinatie en uitvoering van projecten die speciale aandacht behoeven en voortvloeien uit het handhavingprogramma (integrale handhaving),
- coördinatie en uitvoering van Taskforces en ondersteunen van de andere afdeling op de verschillende handhavingdomeinen,
- op verzoek van de gezaghebber hulp verlenen bij de handhaving van de orde, rust en veiligheid en de bescherming van personen en goederen,

Prestaties begrotingsjaar 2016

- In 2015 is de opleiding BAVPOL van start gegaan OLB breed. Ongeveer nog 15 ambtenaren van de Directie T&H die belast zijn en/of belast moeten worden met opsporingstaken met de opsporing van strafbare feiten in hun respectieve domeinen komen pas in 2016 aan de beurt om de BAVPOL opleiding te gaan volgen. Deze opleiding is nodig voor de benoeming tot BAVPOL. Bekwaamheid is een vereiste voor het uitoefenen van opsporingsbevoegdheden.
- In het komend jaar zal de afdeling projecten & taskforces meer projectmatig gaan werken en voor speciale taken zal er gebruik gemaakt worden van taskforces; hiervoor zal er inspectie en handhavingplannen worden opgesteld en uitgewerkt worden in projecten;
- Controle en inspectie op het illegaal afgraven van diabaas, illegaal rapen van stenen, illegaal storten van afval/vuil en het illegaal plaatsen van artikelen op de openbare weg zullen worden geïntensiveerd en waar nodig gehandhaafd.
- Controle en inspectie op de naleving van winkelsluitingstijden en het afdragen van precariorechten zullen ook als projecten worden benaderd en gehandhaafd;
- Na bespreking van het voorstel over de heroriëntatie van de taken van de afdeling Projecten & Taskforces (voormalige SSV), zullen deze taken worden uitgevoerd op de verschillende handhavingdomeinen.
- In het kader van het IAB-traject (Wet VROM-BES en WmbBES), wordt een kernteam getraind (train-de-trainer), die volgend jaar hun collega inspecteurs zullen trainen op het gebied van handhaving in de buitenruimte (hinderverordening, milieu overtredingen, etc.)
- Gebruik van digitale checklijsten zullen een structureel onderdeel vormen in de uitvoering van de toezicht en handhavingtaken. Hiervoor worden ook inspecteurs getraind in het gebruik en toepassen hiervan (train-de-trainer), die vervolgens volgend jaar andere collega inspecteurs zullen trainen.

Capaciteit

Situatie per juni 2015

Benodigde capaciteit: 19 x 1.600 u = 30.400 uren

Werkelijke capaciteit: 19 x 1.600 u = 30.400 uren

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2014	Baten 2014	Saldo 2014	Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016
1.253.471	136.359	1.117.112	1.022.234	20.000	1.002.234	1.030.189	42.000	988.189

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017	Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019
1.030.189	42.000	988.189	1.030.189	42.000	988.189	1.030.189	42.000	988.189

Bijzonderheden

Bij 140 vallen alleen de opbrengsten van casinorechten. De opbrengsten van rijbewijzen vallen ook voortaan onder functie 211.

De bedragen in 2016 zijn geraamd op basis van de werkelijke uitgaven in 2014 en rekeninghoudend met de 1ste kwartaal 2015;

De ramingen van de afdeling Handhavingsprojecten & Taskforces betreffen reguliere kosten.

Functie	211 Verkeersmaatregelen te land
----------------	--

Tot deze functie behoren de verkeersplannen, de verkeersregelingen en de overige verkeersmaatregelen te land. Het Bureau Rijbewijzen zorgt voor een correcte afname van de theorie- en rijexamens. Hiernaast is het Bureau namens de gezaghebber verantwoordelijk voor de registratie en de administratieve afhandeling van de afgegeven rijbewijzen voor de burgers op Bonaire. Het bureau is thans verantwoordelijk voor de afname van de theorie- en rijvaardigheidstesten en mogelijk op termijn de registratie van kentekens van vaar- en motorvoertuigen.

Notitie: Het Bureau Rijbewijzen neemt een bijzondere plaats in binnen de directie. Het bureau is om organisatorische reden onder de management van de afdeling Handhavingsprojecten en Taskforces geplaatst. Het bureau wordt verder voor haar administratieve taken ondersteund door het Officemanagement.

Het Bureau Rijbewijzen wil de volgende punten bereiken:

- Op een professionele manier afnemen van theorie- en praktijk rijexamens;
- Invoeren van een geautomatiseerd systeem voor het bijhouden van de administratie van afgenomen rijvaardigheidstesten (tbv statistieken);
- Digitalisering en automatisering van de theorie examens;

Doelstelling

Het zorg dragen voor de afname van theorie- en rijvaardigheidstesten;
Het bijhouden en voeren van een adequate administratie van een register van rijbewijzen

Prestaties algemeen

- Het ontwikkelen van beleid ten aanzien van verkeer en vervoer ter land en het doen van onderzoek daarvoor
- Het implementeren van het beleid en
- Het geven van informatie.
- Het afnemen van theorie- en rijvaardigheidstesten,
- Het administreren en bij houden van een register van rijbewijzen.
- Het registreren van kentekens van vaar- en motorvoertuigen.

Prestaties begrotingsjaar 2016

- Reorganiseren van het Bureau Rijbewijzen
- Digitalisering van de theorie-examenopgaven met subdoel laten ontwerpen van een verkeerleerboekje voor lagere scholen en rijverkeerexamen kandidaten.
- Automatisering van de theorie-examen.

**Kengetal
en**

Bureau Rijbewijs	Werkelijk 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Verlenging rijbewijzen	Taak naar BZ	Taak naar BZ	Taak naar BZ
Internationale Rijbewijzen	0	0	0
Tijdelijke Vergunning	23	23	30
Rijwiel met hulpmotor	4	4	4
Theorie-examens	684	700	730
Praktijkexamens	790	850	880
Mondeling-examens	105	110	110
Duplicaat	Taak naar BZ	Taak naar BZ	Taal naar BZ
Afdeling Projecten & Taskforces	Werkelijk 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Handhaving- en controle dagtaak	2048	2100	2100
Processen-verbaal	3	10	15
Taskforce activiteiten	30	50	50
Afhandeling fout meldingen E.T.	31	Taak naar JICN	Taak naar JICN
Regelverkeer SGB	165	0	0
Toezicht- & beveiligingstaken	150	50	50

Capaciteit

Situatie per juni 2015

Benodigde capaciteit: 2 x 1.600 u = 3.200 uren

Werkelijke capaciteit: 2 x 1.600 u = 3.200 uren

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2014	Baten 2014	Saldo 2014	Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016
0	0	0	99.860	80.000	19.860	103.040	90.000	13.040

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017	Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019
103.040	90.000	13.040	103.040	90.000	13.040	103.040	90.000	13.040

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

De ramingen van het Bureau Rijbewijzen betreffen reguliere kosten/opbrengsten en worden onder functie 211 verwerkt. Verder wordt ook rekening gehouden met de uitgaven van de commissie Personenvervoer \$ 7.000 S voor het dekken van mogelijke uitgaven.

Functie

222 Verkeersmaatregelen te water

Voor elk eiland is de haven van primair belang. Nagenoeg alle import en export van fysieke goederen gaat door de haven. Aangezien Bonaire door de aard van het eiland (bijna geen land- en tuinbouw en nauwelijks industrie) niet in eigen behoeften kan voorzien, is import noodzakelijk. De goedkoopste manier van importeren is om dit via de zeehaven te doen.

De dienst Haven & Loodswezen is verantwoordelijk voor het zo effectief, efficiënt, ordelijk en veilig mogelijk laten verlopen van het afhandelingproces van passagiers, schepen, vracht en post, het bevorderen van de orde en veiligheid in en de beveiliging van de haven en de wateren van het Openbaar Lichaam Bonaire, assisteren bij het coördineren van rampenbestrijding op zee, het bevorderen van de totstandkoming en de instandhouding van kwantitatief en kwalitatief voldoende havenfaciliteiten ten behoeve van het scheepsverkeer en havengebruikers en het ondersteunen van de bestuursorganen bij het opstellen van het havenbeleid. De afdeling Haven en Loodswezen valt onder de directie van Toezicht en Handhaving

Doelstelling

- Het bevorderen van de orde en veiligheid in de havens en de wateren van Bonaire. (in de ruimste zin des woords);
- Het aanleggen, beheren, onderhouden en exploiteren van havens;
- Het instellen en laten uitoefenen van een loodsbedrijf;
- Het assisteren bij coördinatie van rampen bestrijding op zee;
- Het coördineren en assistentie verlenen bij SAR cases (Search and Rescue)
- Het fungeren als "havenbeveiligingsfunctionaris" voor haven faciliteit Kralendijk;
- Het doorontwikkelen en optimaliseren en adequaat uitvoeren van het beleid van de haven;
- Het invoeren van vaarbewijs en keuringen van alle geregistreerde vaartuigen;
- Het op maritiem gebied adviseren van de directie ten behoeve van de overheid;
- Het onderhouden van alle havenfaciliteiten van Kralendijk.

Prestaties algemeen

- Het afwickelen/afhandelen van loodsen, meren en ontmeren van schepen en aanwijzen van ligplaatsen voor schepen en boten;
- Het verzorgen van de orde en veiligheid in en de beveiliging van de haven van Kralendijk;
- Het zorg dragen voor de veiligheid op het water en coördineren van rampenbestrijding op zee;
- Het Handhaven van de wettelijke regelingen scheepvaart en het marine milieu
- Het innen en afdracht van de loods-, lig-, en meergelden en de precariorechten;
- Het adviseren BC gevraagd en ongevraagd betreffende haven en maritiem gerelateerde- en beleidszaken;
- Het zorg dragen dat de pieren en kade in een zo goed mogelijke staat blijven.
- Het vertegenwoordigen van Bonaire namens het BC in binnen en buitenland.
- Het bijhouden van het vaartuigen register, het uitgeven van inschrijvingen en het reguleren van het sportduiken onder en nabij de pieren.
- Het afnemen van vaarbewijs examens (afvaren)
- Het keuren van alle in het vaartuigenregister bestaande vaartuigen.

Prestaties begrotingsjaar 2016

- Op peil houden kwaliteit van het personeel. (opleiding en trainingen)
- Kompleet wegwerken van achterstallig onderhoud aan infrastructuur.
- Investing in personeel zodat dienstverlening op peil blijft.
- Aanpassen van wetgeving en tarieven.
- Aanboren van nieuwe bronnen van inkomsten.
- Achterstallig onderhoud / materiaal
- Dienstverlening
- Personeel/organisatie/ automatisering
- Grote projecten/ investeringen,

Kengetallen

Aantal	Werkelijk 2014 in \$	Begroting 2015	Begroting 2016
In geloodste schepen	2.690	3.150	3.780
In geloodste schepen in \$	1.876.058	2.380.260	2.856.312
Ingevoerde 20 voet containers	1.171	1222	1300
Ingevoerde 20 voet containersin \$	52.695	54.990	58.500
Ingevoerde 40 voet containers	1.886	2.043	2100
Ingevoerde 40 voet containers in \$	126.362	136.881	140.700
Ingevoerde losse lading	9.648	11.122	12000
Ingevoerde losse lading in \$	9.648	11.122	12.000
Zand/cement	69.997	74.832	100.000
Zand/cement in \$	69.997	74.832	100.000
Ingevoerde auto's	588	622	900
Ingevoerde auto's in \$	5.880	6.220	9.000
Ingevoerde vrachtwagens	92	84	100
Ingevoerde vrachtwagens in \$	1.288	1.176	1.400
Bezoekende cruise toeristen	159.518	246.253	410.000
Bezoekende cruise toeristen in \$	319.036	492.506	820.000

Capaciteit

Situatie per juni 2015

Benodigde capaciteit: 13 x 1.600 u = 20.800 uren

Werkelijke capaciteit: 7 x 1.600 u = 11.200 uren

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2014	Baten 2014	Saldo 2014	Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016
1.000.159	1.865.572	-865.413	1.296.024	2.501.000	-1.204.976	1.109.083	2.500.300	-1.391.217

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017	Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019
1.109.083	2.500.300	-1.391.217	1.109.083	2.500.300	-1.391.217	1.109.083	2.500.300	-1.391.217

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

Zoals aangegeven in de inleiding zal het Openbaar Lichaam Bonaire een beroep doen op het overeengekomen in het Bestuurlijk overleg van 22 april 2010 ; vandaar dat er een bedrag is opgenomen voor het onderhouden van kleine urgente onderhoud aan overheid,- en schoolgebouwen en infrastructuur.

- Er wordt een bedrag van \$ 191.500 S gereserveerd voor kleine urgente onderhoud aan de kaden, pieren en boeien.

Functie

300 Economische zaken

Functie 300 bestaat uit twee directies; Ruimte Ontwikkeling met Unit Economie en Directie Toezicht en Handhaving afdeling Handhaving Ruimte en Ontwikkeling. De personeelskosten van het personeel die belast zijn met de Unit Economie worden geraamd bij functie 002. Volgens het inrichtingsplan zijn deze ondergebracht bij de afdeling Beleid en Projecten (002.10.18). De opbrengsten van Vestiging, drank en horeca vergunningen worden op deze functie verantwoordt.

Doelstelling

De afdeling Handhaving Ruimte en Ontwikkeling heeft als taak stimuleren en/of zorg dragen voor de naleving van wetten en regels door inwoners, bedrijven en bezoekers. Hiervoor worden inspecties en controles uitgevoerd.

Wat willen wij bereiken:

- Uitvoeren van inspecties en controles op een professioneel, slagvaardig en daadkrachtig manier, zodat naleving van wet- en regelgeving wordt bereikt;
- Professioneel uitvoeren van inspecties en controles op de domeinen leefomgeving, ecologie, milieu, economie, ijkwezen en elektriciteit installaties, door gebruik te maken van moderne inspectie en handhavinginstrumentarium.
- Het adequaat informeren van gebruikers, inwoners en bedrijven over wet- en regelgeving;
- Het kunnen toepassen van handhavingtoetsen op de verschillende vergunningen;

Prestaties algemeen

- Handhaving van wet- en regelgeving op het gebied van leefomgeving zoals natuur, milieu, (veilig)bouwen, wonen, ruimtelijke ordening, afval en afval water, bodem, geluid, externe veiligheid en lucht;
- Handhaving van wet – en regelgeving op het gebied van economie zoals vestigingsklimaat voor bedrijven, winkelsluitingstijden, prijzenbeleid, economische en strategische voorraden, ijkwezen en drank- en horeca;
- Het doen van keuringen van elektriciteit installaties en het toetsen van aanvragen voor installateurvergunning elektra;
- Het iken van apparatuur, meters en weeginstrumenten.
- Werken in diverse taskforces;
- Opstellen van maandrapportages.
- Het geven van advies aan het BC.

Prestaties begrotingsjaar 2016

- Uitvoering toezicht en handhavingstaken tbv wet- en regelgeving voor de leefomgeving (Wet VROM BES - IAB, Wet Maritiem beheer BES, Hinderverordening/vergunningen);
- Uitvoeren van toezicht en handhavingstaken op gebied van bouwconstructies;
- Uitvoeren van ijk werkzaamheden conform IJkwet BES 2014;
- Keuringen van electriciteit installaties;
- Toezicht en controle op restaurants en eetgelegenheden in het kader van de drank- en horecavergunning;
- Toezicht en controle op de Wet Vestigingsbedrijven BES;
- Het geven van advies aan het BC;
- Werken in diverse taskforces;
- Opstellen van rapportages.
- Gebruikmaken van digitale checklijsten voor de uitvoering van toezicht en handhavingtaken;
- Advisering van het BC over "slappende" en "inactieve" bedrijven, ter uitvoering van de Wet Vestigingsbedrijven BES;
- Adviseren van het BC ten behoeve van bestuursrechtelijke handhaving van bedrijven die zonder vestigingsvergunningen opereren en het bouwen zonder vergunning.

Kengetallen

Bouwinspectie	Werkelijk 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Totaal bouwwerken gecontroleerd	1432	1500	1500
Totaal bouwvergunningen gecontroleerd	200	400	400
Totaal bouwinspecties	2507	2600	2700
(woningen en bedrijven /appartementen worden meerdere keren gecontroleerd, 3-5 min./>10 bij grote proj.).	1430	1500	1500
Aanvang met bouwen **	25	35	50
Huizen en bedrijven voltooid **	22	35	50
Elektra keuringen	Werkelijk 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Uitgevoerde keuringen	485	600	600
Onderhoud/storingsmeldingen	70	90	90
Ijkwezen	Werkelijk 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Ijken apparatuur	113	250	275
Apparatuur pompstation	5	20	20
Watermeters	0	100	100
Vergunningen- vestiging	Werkelijk 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Aantal bedrijven gecontroleerd	520	650	650
Aantal vestigingsvergunningen	195	250	350
Aantal drank- en horeca vergunningen	98	150	250
Prijsaanduiding	72	100	100
Milieu Inspectie	Werkelijk 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Inspecties milieu overtredingen	55	50	50

Capaciteit

Situatie per juni 2015

Benodigde capaciteit: 15 x 1.600 u = 24.000 uren

Werkelijke capaciteit: 12 x 1.600 u = 19.200 uren

Capaciteit heeft betrekking op de afdeling Toezicht en Handhaving afdeling Handhaving Ruimte en Ontwikkeling.

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2014	Baten 2014	Saldo 2014	Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016
1.101.105	52.408	1.048.697	824.022	60.000	764.022	819.419	52.000	767.419

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017	Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019
819.419	52.000	767.419	819.419	52.000	767.419	819.419	52.000	767.419

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

Voor het bevorderen van transparantie is er gekozen om de subsidie en de inkomsten met betrekking op vestigingsvergunningen bij functie 300 te behouden.

Subsidie stichting Fundashon Tienda pa Konsumido (TpK) \$ 78,450 (S)

Verder moeten wij opmerken dat aan de gesubsidieerde bedragen en stichtingen geen rechten kunnen worden ontleend.

Functie **310 Handel en industrie**

Doelstelling

Functie draagt zorg voor de accommodaties in uitgaven en inkomsten voor handel en industrie waaronder .het stimuleren van bedrijven, organiseren van jaarbeurzen, handelsmissies.

Prestaties algemeen

- Het stimuleren van midden- en kleinbedrijf.

Prestaties begrotingsjaar 2016

- Het begeleiden van projecten;
- Het deelnemen aan de Handelsmissie
- Het adviseren en ondersteunen van het beleid mbt de sociaal economische ontwikkelingen.

Capaciteit

Nvt

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2014	Baten 2014	Saldo 2014	Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016
352.383	223.393	128.990	1.018.711	887.000	131.711	959.411	887.000	72.411

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017	Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019
464.411	392.000	72.411	464.411	392.000	72.411	464.411	392.000	72.411

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

- Geleverde diensten \$ 250.000 **S** voor het o.a. opstellen van diverse beleidsdocumenten ter verbetering van de economie van Bonaire, het bijdragen in stimuleringsactiviteiten voor het opkrikken van de economie, landbouw en klein bedrijven en deelnemen aan jaarlijks gehouden regionaal en internationale handelsmissies.
- Verder wordt een additioneel bedrag van \$ 200.000 gereserveerd voor het bijdragen aan promotie van toerisme;
- Er wordt een totaal bedrag van \$ 210.700 **S** voor stichting Beheer Bedrijfsfondsen Bonaire (voormalige CKB) gereserveerd.
- Aan de inkomstenkant wordt een totaal bedrag van \$ 102.000 extra verwacht in verband met het verhuren van doktersklinikpanden te Noort Salinja, Rincon, Tera Cora en Entrejol en pand kaya Industria waar Hygiënische dienst was gevestigd.

Verder moeten wij opmerken dat aan de gesubsidieerde bedragen en stichtingen geen rechten kunnen worden ontleend.

Bijzondere uitkering

In 2016 kan het Openbaar lichaam Bonaire een totaal bedrag van \$ 495.000 ontvangen ten behoeve van de Bijzondere Uitkering Economische Ontwikkeling Bonaire.

Functie

341 Overige agrarische zaken, jacht en visserij

Doelstelling

De Afdeling Beheer & Openbare Werken is een afdeling binnen de directie Ruimte en Ontwikkeling (R&O). Door de samenvoeging van de verschillende afdelingen tot een nieuwe directie op het terrein van ruimte en ontwikkeling leiden alle aspecten tezamen tot een duurzame ontwikkeling. Dit past geheel binnen het Masterplan Bonaire en is gebruikt als basis voor het formuleren van de missie, visie en doelstelling van de directie ruimte en ontwikkeling waaronder de dienst LVV valt. Tevens is de directie belast met het uitvoeren van de op de volksgezondheid gerichte werkzaamheden tbv het slachten en uitvoering van de handhavende taken op het gebied van voedselveiligheid.

Onder de directie Ruimte en Ontwikkeling valt de afdeling Beheer en Openbare Werken, waaronder de afdelingen/secties:

- Onderhoud Openbare Werken
- Uitvoering LVV

Visie:

De sectie afdeling uitvoering LVV wil de landbouw, veeteelt en visserij onder de Bonairiaanse samenleving (bevolking en private sector) bevorderen.

"Het bieden van ondersteuning bij het verder ontwikkelen van een economisch en ecologisch gezonde landbouw, veeteelt en visserij sector." LVV moet de trekker zijn om de bevolking bewust te maken door voorlichting en demonstratie te geven.

Missie

Voor de landbouw betekent dit: de promotie van de landbouwverbouwing zowel voor eigen consumptie als voor beperkte export.

Voor veeteelt wil de afdeling Uitvoering LVV de lokale veehouderij in het algemeen verbeteren en stimuleren om zodoende inteelt in de veestapel te voorkomen en export van de Bonairiaanse veestapel te promoten.

Een continue ontwikkeling van de visserij op Bonaire zal worden gepromoveerd door toepassing van de traditionele visserij aangevuld met nieuwe technologieën.

Tevens wordt aandacht besteed aan de ontwikkeling van bodemkunde (putten, dammen en grondwater) en plannen, het aanleggen en onderhouden van plantsoenen en andere vormen van aanplant ter verfraaiing, de grondverbetering en/of erosiebestrijding.

Prestaties algemeen:

- Het coördineren van de (uitvoerende) werkzaamheden op het gebied van landbouw, veeteelt en visserij;
- Het opzetten en uitwerken van een beheersprogramma voor het hergebruik van gezuiverd afvalwater voor agrarische doeleinden;
- Het coördineren van inkoop, verkoop en bemiddeling van producten en goederen van agrarische aard;
- Het ontwikkelen, onderhouden en monitoren van de aanwezige faciliteiten ten behoeve van de landbouw (plots), veehouderij (slachthuis) en visserij;
- Het geven van meer voorlichting en instructies;
- Het handhaven van wet – en regelgeving op het gebied van vee, vis, vlees en overige dierlijke producten waaronder de controle op vlees- en visverwerkende bedrijven;
- Het handhaven van het slachtverbod voor vee en keuring van vee;
- Het geven van meer voorlichting en instructies.

Prestaties begrotingsjaar 2016

- Het terugkeren van relatief grootschalige, duurzame en gemechaniseerde landbouw op Bonaire
- Het vestigen van de afdelingen Beheer Openbare Werken en Uitvoering LVV op een centrale werkplek
- Het produceren van geitenvoer voor de Landbouwers (kunukero's)
- Het benutten van het gezuiverde afvalwater (RWZI / TWZI)
- Het beschermen van het koraalrif en daarmee het toerisme op Bonaire
- Het uitvoeren Inrichtingsplan LVV-terrein
- Het verzorgen waterbasin; pompen + leiding voor irrigatie

Kengetallen

	Werkelijk 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Windmolens + waterbakken	24	24	24
Dammen	16	16	16
Veekudde	200	200	200
Plantsoenen-perken	50	50	50
Landbouwproject	1	1	2
Geslachte dieren	2500	2600	2700

Capaciteit

Situatie per juni 2015

Benodigde capaciteit: 15 x 1.600 u = 24.000 uren

Werkelijke capaciteit: 15 x 1.600 u = 24.000 uren

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2014	Baten 2014	Saldo 2014	Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016
1.036.173	9.466	1.026.707	951.381	16.000	935.381	837.972	10.000	827.972

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017	Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019
837.972	10.000	827.972	837.972	10.000	827.972	837.972	10.000	827.972

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

Voor kleine urgente reparaties aan molens, dammen, putten en waterbakken wordt een bedrag ad US \$ 50,000 (S) gereserveerd.

In 2016 wordt een bedrag van \$ 52.200 en \$ 45.000 voor Dierenartsenpraktijk en Dierenasiel Bonaire gereserveerd. Verder moeten wij opmerken dat aan de gesubsidieerde bedragen en stichtingen geen rechten kunnen worden ontleend.

Functie

400 Algemeen beheer

Doelstelling

Het signaleren, aankaarten, stroomlijnen en opvangen van in de praktijk ontstane problematiek op het Primair Onderwijs en Voortgezet Onderwijs. De afdeling Educatie en Welzijn draagt zorg voor de inhoudelijke en beleidsmatige verbindingen op drie niveaus in het lokale beleid: op het niveau van de politiek-bestuurlijk betrokkenen, op het niveau ambtelijk – schoolbestuurlijke verhoudingen en op het niveau van school en de daarbij betrokkenen. De afdeling Educatie en Welzijn valt onder de directie Samenleving en Zorg.

Prestaties algemeen

- Signaleren en opvangen problemen in PO en VO;
- Beleidsontwikkeling voorschoolse educatie;
- Professionaliseren uitvoering Leerplichtwet BES;
- Mede-ontwikkelen van methode "Wereldoriëntatie";
- 'Plataforma di Enseñansa' organiseren (minimaal 6 keer per jaar);
- Stimuleren ouderbetrokkenheid;
- Subsidiëren van zorgcontract met Stichting Voeding op School.
- Voortijdig schoolverlaten minimaliseren;
- Veiligheid in en om de school optimaliseren; i.s.m. alle partijen de wijze van uitvoering van het convenant 'Een Veilige School' evalueren;
- Onderwijshuisvesting huur EOZ-gebouw.

Prestaties begrotingsjaar 2016

- Signaleren en opvangen problemen in PO en VO;
- Ontwikkelen voorlichtingscampagne leerplicht;
- Ontwikkelen campagne ouderbetrokkenheid;
- Teacher's Award organiseren;
- I.s.m. alle partijen de wijze van uitvoering van het convenant 'Een Veilige School' evalueren.

Capaciteit

Situatie per juni 2015

Benodigde capaciteit: $10.6 \times 1.600 \text{ u} = 16.960 \text{ uren}$

Werkelijke capaciteit: $8 \times 1.600 \text{ u} = 12.800 \text{ uren}$

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2014	Baten 2014	Saldo 2014	Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016
751.174	0	751.174	935.165	0	935.165	920.424	0	920.424

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017	Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019
920.424	0	920.424	920.424	0	920.424	920.424	0	920.424

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

Voeding op School

In 2016 wordt een bedrag van \$ 187.315 gereserveerd voor Stichting Voeding op school. Steeds meer ouders hebben moeite hun kinderen voorzien van ontbijt naar school te sturen. De armoede is overal te merken. Het is niet mogelijk om in 2016 nog kinderen naar school te laten gaan met een lege maag.

Verder moeten wij opmerken dat aan de gesubsidieerde bedragen en stichtingen geen rechten kunnen worden ontleend.

Functie	410 Openbaar voorbereidend onderwijs
----------------	---

Het openbaar onderwijs draagt bij aan de ontwikkeling van de leerlingen met aandacht voor de godsdienstige, levensbeschouwelijke en maatschappelijke waarden zoals die leven in de Nederlandse en Caribische samenleving en met onderkenning van de betekenis van de verscheidenheid van die waarden.

De openbare scholen zijn toegankelijk voor alle kinderen zonder onderscheid van godsdienst of levensbeschouwing en het openbaar onderwijs wordt gegeven met eerbiediging van ieders godsdienst of levensbeschouwing.

Functie	430 Openbaar buitengewoon onderwijs
----------------	--

Het openbaar onderwijs draagt bij aan de ontwikkeling van de leerlingen met aandacht voor de godsdienstige, levensbeschouwelijke en maatschappelijke waarden zoals die leven in de Nederlandse en Caribische samenleving en met onderkenning van de betekenis van de verscheidenheid van die waarden.

De openbare scholen zijn toegankelijk voor alle kinderen zonder onderscheid van godsdienst of levensbeschouwing en het openbaar onderwijs wordt gegeven met eerbiediging van ieders godsdienst of levensbeschouwing.

De functies 410 en 430 zijn vanaf 2015 vervallen. Openbare scholen vallen onder Stichting Openbaar onderwijs Bonaire.

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2014	Baten 2014	Saldo 2014	Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016
6.309	0	6.309	0	0	0	0	0	0

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017	Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019
0	0	0	0	0	0	0	0	0

Functie	480 Gemeenschap, uitg./inkom. onderwijs
----------------	--

Doelstelling

Bij eilandsverordening worden regels gegeven met betrekking tot het verstrekken van voeding en kleding aan alsmede het mogelijk maken van vervoer naar en van school voor leerlingen die zonder deze voorzieningen redelijkerwijs niet in staat zouden zijn de school geregeld te bezoeken (WPO BES, art. 5). De doelstelling van het schooltransport: het zo optimaal mogelijk bieden van de mogelijkheid voor transport van huis naar school, van school naar huis ten behoeve van alle leerlingen op het eiland.

Voorziening in huisvesting:

Het Openbaar Lichaam draagt zorg voor de voorzieningen in de onderwijs huisvesting. Deze huisvesting is zodanig dat kan worden voldaan aan de redelijke eisen die het onderwijs aan de huisvesting van scholen in het openbaar lichaam stelt. De eilandsraad of het bestuurscollege behandelt daarbij de door het openbaar lichaam in stand gehouden scholen en de andere scholen op gelijke voet (WPO BES, art. 78).

Prestaties algemeen

Uitvoeren van de Wet primair onderwijs (WPO BES) artikel 5 en 78 door

- Het zorg dragen voor een bestand van bussen die bereid en capabel zijn om de leerlingen op een verantwoorde wijze te transporteren.
- Het reorganiseren van leerlingenvervoer;
- Het uitvoeren verordening kleding, voeding en vervoer;
- Het verstrekken van gelden voor kleding voor die ouders die leerplichtige kinderen hebben maar deze kleding niet kunnen betalen (in samenwerking met MOA).
- Het uitvoeren van het Onderwijshuisvestingsplan Bonaire 2012-2017 i.s.m. OCW;
- Het opstellen van een onderhoudsplan (in samenwerking met R&O);
- Het zorg dragen van onderwijshuisvesting huur gebouw St. Leren is Leuk en noodlokalen SGB.

Prestaties begrotingsjaar 2016

- Het inzetten van meer bussen en -chauffeurs, routes uitbreiden en begeleiders in de bussen inzetten i.v.m. uitbreiding leerlingen en wijken. Profiel buschauffeurs, gedragscode, regels, VOG, EHBO etc. opstellen;
- Het opstellen van verordening voorzieningen huisvesting onderwijs;
- Het voorzien in aanvullende onderwijshuisvesting i.v.m. groei bevolking;
- Het maken van afspraken met elk schoolbestuur over een door het schoolbestuur uit te voeren meerjaren onderhoudsplan.

Capaciteit

NVT

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2014	Baten 2014	Saldo 2014	Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016
580.064	6.894	573.170	1.174.440	7.000	1.167.440	794.240	6.900	787.340

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017	Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019
794.240	6.900	787.340	794.240	6.900	787.340	794.240	6.900	787.340

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

Voor kleine urgente reparaties aan schoolgebouwen wordt een bedrag van \$ 150,000 (S) gereserveerd. Voor groot onderhoud zal een beroep worden gedaan op het overeengekomen akkoord vastgelegd in het bestuurlijk overleg van 22 april 2010.

Verzekeringen \$ 22.100 S voor het bekostigen van brandverzekering van het Scholengemeenschap Bonaire;

Subsidies/bijdragen \$ 315.265 S waarvan \$ 121.425 S voor het dekken van de huurovereenkomst van stichting Leren is leuk, \$ 56.000 voor de noodlokalen bij het SGB, \$ 70.000 voor bruidschat ten behoeve van stichting Openbaar Onderwijs Bonaire (OOB), \$57.240 voor huren van EOZ huisvesting en Huur gebouwen \$ 10.600 S voor het gebruik maken van locatie van het Voortgezet Speciaal Onderwijs (VSO) bij terrein van Trans World Radio (TWR);

Verder moeten wij opmerken dat aan de gesubsidieerde bedragen en stichtingen geen rechten kunnen worden ontleend.

Investerings

Het openbaar lichaam Bonaire heeft een renteloze lening van 19,1 miljoen gekregen ten behoeve van onderwijs huisvesting. De uitgaven ter uitvoering van de in het onderwijshuisvesting plan Bonaire 2012 - 2017 afgesproken projecten zullen ten laste van de middelen op de begroting van OCW worden gedaan. Het OLB betaalt deze lening in negentien termijnen van elk \$ 1.005.263 in de jaren 2013 tot 2031. Dit bedrag zal in mindering op de vrije uitkering worden gebracht.

Functie **482 Volwassen educatie**

Volwasseneneducatie omvat vormen van onderwijs, bestemd voor personen die het volgen van onderwijs niet als hoofdactiviteit hebben.

Doelstelling

Het bevorderen van vak- en beroepsonderwijs, algemeen vormend avondonderwijs, scholing en vorming in het algemeen, ongeacht geloofsovertuiging, volgens normen, die uit het oogpunt van maatschappelijk zorg aanvaardbaar zijn.

Prestaties algemeen

De taken teneinde de doelstelling te bereiken, die gerekend worden tot secundaire taken van de overheid, worden binnen het kader van door de overheid uitgestippeld beleid uitgevoerd door stichting FORMA. De stichting gaat daarvoor een zgn. zorgcontract aan met het OL Bonaire, waarvoor zij een subsidie ontvangt, waarmee men tezamen met eventuele elders vandaan te werven fondsen en/of donaties de nodige infrastructuur/faciliteiten/mogelijkheden moet scheppen/bieden om de doelstelling te kunnen verwezenlijken.

Prestaties begrotingsjaar 2016

Het ontwikkelen beleid volwasseneneducatie;

Het er op toezien dat er opleidingen, cursussen en trainingen verzorgd worden die gericht zijn op de vraag op de arbeidsmarkt.

Conform de Wet sociale kanstrajecten jongeren BES dient elk openbaar lichaam een projectbureau in stand te houden dat tot taak heeft:

- Het uitvoeren van de educatieve intake;
- Het beheren van het deelnemersregister;
- Het nemen van een beschikking op een aanvraag voor een kanstraject toelage;
- Het houden van toezicht op de uitvoeringsinstantie.

Op dit moment is er een discrepantie tussen de profilering van het OLB als projectbureau en de werkelijke verantwoordelijkheid die het OLB hiervoor neemt. FORMA vervult behalve de rol van uitvoeringsorganisatie ook een aantal taken van het projectbureau. Deze structuur en organisatie van de projectbureautaken heeft gezorgd voor meerdere knelpunten waardoor besloten is om alle taken van het projectbureau bij Educatie en Welzijn neer te leggen. Dit betekent dat er een aantal fte's bij moeten komen om onder andere de functies van orthopedagoog, trajectbegeleider en medewerker voor oproep-, registratie- en verzuim te vervullen.

Capaciteit

Nvt.

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2014	Baten 2014	Saldo 2014	Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016
662.868	0	662.868	659.301	0	659.301	659.301	0	659.301

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017	Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019
659.301	0	659.301	659.301	0	659.301	659.301	0	659.301

Bijzonderheden

In 2016 wordt een bedrag van \$ 659.301 gereserveerd voor de stichting Fundashon Formashon Pa Mayan. Verder moeten wij opmerken dat aan de gesubsidieerde bedragen en stichtingen geen rechten kunnen worden ontleend.

Functie

510 Openbaar bibliotheekwerk

Doelstelling

Voor Bonaire staat de doelstelling centraal dat burgers kennis, informatie en cultuur tot zich nemen zodat zij zich ontwikkelen en bewust en actief deelnemen aan de maatschappij. Daarbij zijn er 3 kerntaken te noemen:

- Kennis en informatie: toegang tot en begeleiding in het zoeken naar en het gebruiken van een algemene informatiecollectie (ook hierbij aandacht voor de nieuwe media) en aanbod van specifieke informatie betreffende Bonaire en de voormalige Antillen.
- Leesbevordering: toegang tot een collectie fictie die aansluit bij het leesgedrag en de behoeftes van de bezoekers en leden.
- Ontmoeting en leesplezier: aspireren om een Sentro di Informashon i Kultura te zijn.

Openbaar Bibliotheek valt onder de directie Samenleving & Zorg.

Prestaties algemeen

Kwaliteitsimpuls personeel

Om bovenstaande doelstelling te bereiken is het nodig aandacht te besteden aan de kwaliteit van het personeel. De bibliothecaris/bibliotheekmanager moet op Hbo-niveau bibliotheekwerk komen te staan, alle medewerkers op Mbo-niveau bibliotheekwerk. Er moet veel aandacht worden besteed aan de algemene, professionele houding van alle medewerkers.

Verzelfstandiging Bibliotheek

Het realiseren van autonomie, met daaraan voorafgaand het benoemen van een nieuw bestuur waardoor de bibliotheek los van de overheid komt te staan en zelf richting kan geven aan de te varen koers.

Middels de wijziging van de stichtingsstatuten wordt zelfstandig, daadkrachtig bestuur en exploitatie mogelijk. Deze zelfstandigheid opent tevens de weg naar nieuwe fondsen.

Relatie met scholen en andere instanties

De bibliotheek moet haar expertise en toegevoegde waarde op onderwijs- en organisatorisch gebied bewijzen. De scholen (en andere instanties) moeten overtuigd zijn dat het om een lange termijn visie gaat zodat zij op hun beurt bereid zullen zijn om tijd en energie in de vanuit de bibliotheek geïnitieerde onderwijsprojecten te steken. De bibliotheek moet bereid zijn om in deze eerste fase veel manuren in de scholen (en andere instanties) te investeren om aan te sluiten bij hun behoeften.

Prestaties begrotingsjaar 2016

Doelstelling

- Aanschaffen nieuwe boeken;
- In werking stellen computers en internet;
- Uitbreiden activiteiten aanbod;
- Draagvlak binnen gemeenschap creëren;
- Automatisering operationeel maken.

Kwaliteitsimpuls personeel

- Opleidingmogelijkheid bieden aan personeel;
- Bibliothecaris/manager op HBO realiseren.

Verzelfstandiging

- Realisatie van een zorgcontract;
- Fondsenwerving (kan alleen als bibliotheek is verzelfstandigd).

Relatie met scholen en andere instanties

- in kaart brengen met welke partijen ze graag willen samenwerken;
- partijen benaderen; contact leggen of hernieuwen;
- inventariseren op welke punten ze kunnen samenwerken;
- afspraken maken, gezamenlijke doelstellingen formuleren, taken verdelen;
- samenwerkingsconvenant sluiten;
- uitvoeren van gestelde doelen;
- voortbouwen op reeds gelegde contacten;

- mogelijke partners voor samenwerking op Bonaire en daarbuiten inventariseren, aanschrijven en overleg plannen.

Strategische hoofdlijnen	Strategische doelen
Continuïteit	Directeur/bibliothecaris (1.) Personeelsbestand (3.)
Verzelfstandiging	Wijziging statuten (4.) Financiële basis (5.) Verzelfstandiging (9.)
Maatschappelijke relevantie	Duidelijke positionering (2.) Mensen raken (8.)
Samenwerking	Relatie met scholen (7.) Samenwerking (10.)

Kengetallen

	Werkelijk 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Leden			
Volwassenen/Jong Volwassenen	425	850	850
Jong Volwassenen	-	1050	1050
Jeugd	665	1350	1350
Aantal boeken collectie			
Volwassenen	5711	6500	9000
Jeugdboeken	6058	7750	8200
Naslagboeken	1312	1312	1500
Abonnement			
Volwassenen	\$6,00	\$10,00	\$10,00
Jong volwassenen	\$2.50	-	\$3,00
Jeugd	\$1,00		\$1,00

In 215 is voorgesteld om een gratis lidmaatschap voor de jeugd en Jongvolwassenen in te stellen . Dit om zoveel mogelijk jeugdleden te werven en te behouden. Echter brengt gratis lidmaatschap mee dat leden de verantwoordelijkheid om de boeken terug te brengen niet voelen. Wat resulteert in meer kosten om nieuwe boeken aan te schaffen. Dit betekent dat de lidmaatschap voor jeugd en jongvolwassenen in 2016 respectievelijk op \$1 en \$3 blijft staan.

Boete: \$ 0,25 per boek per week tot een maximaal bedrag van \$5,00 per persoon.

Voor de jeugdcollectie zijn reeds +/-1660 boeken besteld, dit brengt de jeugdcollectie voor een groot gedeelte op peil. Er zijn 824 boeken besteld voor de volwassen collectie, dit is amper een begin . Om de aantal volwassen leden te bedienen is een collectie van ongeveer 25.000 boeken nodig . Op dit moment heeft de bibliotheek in zijn algemeenheid een collectie van minder dan 15.000 boeken. De collectie zal geleidelijk uitgebreid en geactualiseerd moeten worden. Echter dient er rekening gehouden moeten worden met de beperkingen van de huidige locatie.

Om deze doelen te bereiken zal al in 2016 een bedrag van \$ 20.000 gereserveerd moeten worden om boeken aan te kunnen schaffen. Hiermee moet met name de collectie van de volwassen afdeling moderner worden gemaakt.

Capaciteit

Situatie per juni 2015

Benodigde capaciteit: 6 x 1.600 u = 9.600 uren

Werkelijke capaciteit: 6 x 1.600 u = 9.600 uren

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2014	Baten 2014	Saldo 2014	Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016
399.430	20.466	378.964	63.891	91.400	-27.509	381.271	2.100	379.171

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017	Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019
381.271	2.100	379.171	381.271	2.100	379.171	381.271	2.100	379.171

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

Functie**530 Sport**

Indebon is belast met o.a. bewegen en spel op de basisscholen, het voorbereiden van diverse sporten welke worden beoefend met de interinsulaire schoolsporten alsook het begeleiden van andere sporten en activiteiten. Het beheren en onderhouden van sportaccommodaties. De afdeling Indebon valt onder de directie van Samenleving en Zorg.

Doelstelling

- Uitvoering van sport- en recreatiebeleid
- Organiseren van naschoolse sportactiviteiten in de wijken
- Ondersteunen van ouderentehuizen met het organiseren van sportactiviteiten voor de bewoners
- Selecteren en voorbereiden van de selecties die jaarlijks deelnemen aan de interinsulaire schoolcompetitie tussen Aruba, Curaçao en Bonaire
- Talenten detecteren
- Coördineren van het onderhoud aan de sportaccommodaties die in beheer zijn van het OLB

Prestaties algemeen

Het geven van bewegingsleer op de basisscholen, het organiseren van de schoolsport in het algemeen, het organiseren/begeleiden van sportinstellingen en activiteiten, het verhogen van het sportniveau in het algemeen.

Prestaties begrotingsjaar 2016

- Inter-insulaire schoolsport
- Koningspelen
- Universiade
- Sportklinieken

Capaciteit

Situatie per juni 2015

Benodigde capaciteit: 14.4 x 1.600 u = 23.040 uren

Werkelijke capaciteit: 15 x 1.600 u = 24.000 uren.

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2014	Baten 2014	Saldo 2014	Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016
2.005.179	18.875	1.986.304	1.934.210	153.800	1.780.410	1.685.884	0	1.685.884

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017	Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019
1.685.884	0	1.685.884	1.685.884	0	1.685.884	1.685.884	0	1.685.884

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

Er wordt een bedrag van \$ 50.000 **S** gereserveerd voor het promoten van sport in het algemeen en het organiseren van o.a. inter-insulaire schoolsport, universiade, koninkrijks spelen en sportklinieken.

Conform de Loterijverordening wordt op loterijen een recht van 5 ten honderd van de bruto-omzet geheven. De opbrengst van het recht wordt uitsluitend besteed aan de renovatie, verbetering, uitbreiding en onderhoud van sportfaciliteiten. De opbrengst van het recht wordt hiertoe ter beschikking gesteld aan Bonaire Overheidsgebouwen (BOG) N.V. Deze middelen gaan door tussenkomst van het Openbaar lichaam Bonaire naar de BOG NV. In 2016 wordt een totaal bedrag van \$ 340.000 gereserveerd. Dit bedrag is gelijk aan de inkomsten bij 002.10.01 – Vergunningsrechten. Verder wordt rekening gehouden met een totaal bedrag van \$ 120.000 voor sportaangelegenheden zoals het organiseren van het Regatta onderdeel zeegebeuren. Verder moeten wij opmerken dat aan de gesubsidieerde bedragen en stichtingen geen rechten kunnen worden ontleend.

Functie

540 Kunst

Doelstelling

Het geven van uitvoering aan het gekozen beleid, met name het behoud en bescherming, ontwikkeling en promotie van het cultureel erfgoed, faciliteren en promotie van culturele en artistieke expressie; bevordering cultuureducatie; verbetering culturele infrastructuur en bevordering culturele samenleving, uitvoering subsidiebeleid. Het geven van uitvoering aan het gekozen beleid, met name het behoud en bescherming, ontwikkeling en promotie van het cultureel erfgoed, faciliteren en promotie van culturele en artistieke expressie; bevordering cultuureducatie; verbetering culturele infrastructuur en bevordering culturele samenleving. De werkzaamheden worden uitgevoerd door de afdeling SKAL behorend bij de directie Samenleving en Zorg

Prestaties algemeen

Tv- en radioprogramma's, projecten op scholen en buurtcentra's, diverse lokale festivals, Cultuur festival (Siman di Kultura), BONAI, Diverse lokale festivals, Arte di Palabra, Cultuurquiz, Baluarte, Sambarku, Chapi di Lucha, financiële steun aan losse projecten en subsidies volgens zorgcontracten.

Implementeren en monitoren van het actieplan Simadan en het Cultuurbeleid en de daarin voorkomende 'tapushi' (specifieke activiteiten).

Deelname aan conferenties, workshops en inter-eilandelijke en regionale uitwisseling.

Prestaties begrotingsjaar 2016

Betreft reguliere operationele taken en activiteiten onderdeel van de Cultuur kalender.

Capaciteit

Situatie per juni 2015

Benodigde capaciteit: 8 x 1.600 u = 12.800 uren

Werkelijke capaciteit: 6 x 1.600 u = 9.600 uren.

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
2014	2014	2014	2015	2015	2015	2016	2016	2016
670.009	0	670.009	874.704	0	874.704	901.345	0	901.345

Meerjarenraming van de functie

Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
2017	2017	2017	2018	2018	2018	2019	2019	2019
859.345	0	859.345	859.345	0	859.345	859.345	0	859.345

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

- Voorlichting en promotie \$ 150.000 ter uitvoering van cultuur kalender. Hieronder valt het promoten van alle culturele traditionele feesten en evenementen met uitzondering van Bonaire - Rincondag, Nieuwjaarborels, Koninklijke onderscheidingen, dodenherdenking en carnaval

In 2016 zijn de volgende subsidie bedragen gereserveerd ;

Skol di Musika	52.000
Fundashon Mangasina di Rei	240.000
Dance Sensation Foundation	15.000
Fundashon pa arte I Kultura	30.000
Fundashon Alkademia di Papiamentu	35.000
Fundashon Streanan di Boneiru	15.000

Verder moeten wij opmerken dat aan de gesubsidieerde bedragen en stichtingen geen rechten kunnen worden ontleend.

Nationale feestdagen

De nationale feestdagen die op Bonaire worden aangehouden zijn als volgt.

1 januari	Nieuw Jaar
februari/maart	Carnaval; kindercarnaval en volwassenencarnaval
27 april	Koningsdag
30 april	Rincondag
01 mei	Dag van de arbeid
06 september	Bonairedag
15 december	Koninkrijksdag

In de bijlagen treft u een overzicht van de concept jaarplanning van SKAL.

Functie **541 Oudheidkunde/musea**

Onder deze functie vallen gemeentelijke baten en lasten verband houdend met het verzamelen, conserveren, systematisch rangschikken en voor een ieder toegankelijk maken van uitingvormen van cultuur of culturen of dood materiaal door de natuur gevormd, waarbij de bewuste objecten in het algemeen niet worden overgedragen aan het publiek, maar in bezit of bruikleen blijven bij de bedoelde instellingen. Het museum valt onder het beheer van de afdeling SKAL.

Doelstelling

Het geven van uitvoering aan het gekozen beleid, met name het behoud en bescherming en ontwikkeling van het culturele erfgoed in het algemeen, de bevordering van cultuureducatie en cultuurtoerisme.

Prestaties algemeen

Museale expositie, Museumdag, overleg met lokale en regionale musea, aankoop artefacten, productie en facilitatie van Informatiemateriaal, huur gebouwen.

Prestaties begrotingsjaar 2016

Betreft reguliere operationele taken.

Capaciteit

Nvt

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2014	Baten 2014	Saldo 2014	Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016
840	0	840	14.390	0	14.390	7.490	0	7.490

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017	Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019
7.490	0	7.490	7.490	0	7.490	7.490	0	7.490

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

Functie	560 Maatsch.leefbaarheid en openluchtrecreatie
----------------	---

Doelstelling

Tot deze functie behoren openlucht recreaties zoals dierentuinen, volksfeesten, carnaval vieringen, bevordering van toerisme en subsidies aan derden voor de openlucht recreatie voorzieningen.

Prestaties algemeen

Volksfeesten: Bonairedag en het bijdragen in de vorm van subsidie o.a. Carnaval (b.v. FUKABO) en Dia di Rincon (FUDEBO) en schoonmaakkosten in verband met Regatta, Dia di Rincon en Carnaval (b.v. Selibon NV).

Prestaties begrotingsjaar 2016

Betreft reguliere operationele taken met uitbreiding van de wijkfeesten om alle oorspronkelijke wijken van het eiland erbij te betrekken.

Capaciteit

Nvt

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2014	Baten 2014	Saldo 2014	Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016
2.339.222	4.350	2.334.872	2.011.978	0	2.011.978	2.011.978	0	2.011.978

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017	Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019
2.011.978	0	2.011.978	2.011.978	0	2.011.978	2.011.978	0	2.011.978

Nieuw beleid en/of bezuinigingen

E= Eenmalig

S= Structureel

- Voorlichting en promotie \$ 50.000 **S** voor het promoveren van o.a. Bonairedag;

Subsidies/bijdragen

Voor het vieren van Dia di Boneiru en Dia di Rincon worden per viering voor Aruba, Curaçao en Nederland een totaal van \$ 40,000 **S** voor de organiserende comités in Aruba, Curaçao en Nederland ter beschikking gesteld.

Subsidie voor Carnaval (FUKABO) \$ 25,000. In het bedrag is ook rekeninggehouden met het van tumba festival.

Voor het organiseren van Dia di Rincon (FUDECU) wordt een totaal bedrag van \$ 40.000 **S** gereserveerd. Verder moeten wij opmerken dat aan de gesubsidieerde bedragen en stichtingen geen rechten kunnen worden ontleend.

Functie	600 Algemeen beheer sociale voorziening en maatschappelijke dienstverlening
----------------	--

Doelstelling Maatschappelijke Ondersteuning

Unit Maatschappelijke Ondersteuning biedt, op het gebied van sociaal-emotioneel welzijn van het individu, diensten aan ter bevorderingen van het gevoel van welbevinden op diverse terreinen van het menselijk leven. Om dit te bereiken maakt de Unit Maatschappelijke Ondersteuning gebruik van diverse instrumenten om hier kracht bij te verlenen.

Prestaties algemeen Unit Maatschappelijke Ondersteuning

- Schuldhulpverlening
- Materiële steun
- Schoolbenodigdheden en schooluniformen
- Algemeen maatschappelijk werk
- Begrafniswet
- Armoedebeleid
  - Voedselpakketten;
  - Kinderopvang;
  - Woningverbetering en woonbegeleiding

Bevorderen van maatschappelijke participatie, participatie onderwijs (wettelijke verplichting), participatie arbeidsmarkt door het inzetten van integrale vormen van ondersteuning (materieel en activerend). Verder houdt de Unit zich bezig met het verstrekken van eenmalige financiële/materiële steun aan behoeftige als maatschappelijke ondersteuning in het kader van activerende dienstverlening en participatie.

Het inzetten van beperkte vormen van materiële steun aan doelgroepen middels regelingen voor bijzondere bijstand en /of subsidies. (o.a. tbv tegemoetkoming begrafeniskosten, water- en elektriciteitskosten, brillkosten, schoolontbijt/maaltijd, schoolkleding, basispakket schoolmateriaal etc.)

Prestaties begrotingsjaar 2016

De Unit Maatschappelijke Ondersteuning van de Directie Samenleving en Zorg dient in opdracht van het Openbaar Lichaam Bonaire een aantal beleidsvraagstukken uit te diepen ten einde te komen tot een uitvoerbaar beleid ten dienste van de samenleving van Bonaire. Zoals hieronder in een notendop omschreven treffen wij een aantal beleidsterreinen aan die op de agenda staan voor 2016.

- Begrafniswet
- Beleid materiële steun
- Armoedebeleid (deeltaak het verstrekken van voedselpakketten)
- Beleid woningverbetering en woon begeleiding
- Beleid noodopvang en begeleiding
- Beleid schuldhulpverlening

Kengetallen

	Werkelijk 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Aantal werkzoekenden	262	300	350
Aantal vacatures	367	700	800
Aantal plaatsingen	22	20	40

Capaciteit

Situatie per juni 2015

Benodigde capaciteit: 11 x 1.600 u = 17.600 uren

Werkelijke capaciteit: 9 x 1.600 u = 14.400 uren

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2014	Baten 2014	Saldo 2014	Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016
1.146.874	0	1.146.874	1.721.790	255.900	1.465.890	1.272.864	0	1.272.864

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017	Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019
1.272.864	0	1.272.864	1.272.864	0	1.272.864	1.272.864	0	1.272.864

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

De kosten van Vacaturebank en Toeleden naar arbeidsmarkt vallen ten laste van de regulieren kosten van de afdeling MOA. Voor de uitvoering van de Begrafeniswet BES, Wet primair Onderwijs en overige financiële steun/overbruggingsgelden zoals WEB, crisisopvang en individuele begeleidingstraject etc. wordt een totaal bedrag van \$ 180.000 S gereserveerd. Verder wordt rekening gehouden met zorgcontract ivm voedselpakketten.

Subsidies/bijdragen \$ 190.460 \$ voor het subsidiëren van voedselbank (subsidie Stichting ADRA). Dit is een van de voorbeelden van doorzetten van bestaande projecten die niet meer door AMFO worden gefinancierd. OLB neemt dit voor haar rekening omdat het haar verantwoordelijkheid niet wil ontlopen, maar feitelijk zou hiervoor een aanvulling op de vrije uitkering moeten worden verstrekt want het betreft een nieuwe taak ten opzichte van het verleden. In dit geval zou OLB een beroep moeten doen op artikel 87 van de wet FinBES.

Verder moeten wij opmerken dat aan de gesubsidieerde bedragen en stichtingen geen rechten kunnen worden ontleend.

Functie **610 Onderstandverlening**

Tot deze functie behoren de uitkeringen ingevolge de Besluit Onderstand BES w.o. bijzondere bijstanden. Per 10-10-10 zijn deze taken een Rijkstaak geworden. Vandaar dat we hebben gekozen om de bedragen ter uitvoeren van Begrafeniswet BES, wet primaire Onderwijs en overige financiële steun/overbruggingsgelden onder de functie 600 voortaan te verwerken. Deze functie komt in 2015 te vervallen.

Capaciteit

Nvt

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2014	Baten 2014	Saldo 2014	Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016
524.476	0	524.476	0	0	0	0	0	0

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017	Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019
0	0	0	0	0	0	0	0	0

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

Functie **611 Werkgelegenheid**

Tot deze functie behoren alle voorzieningen, zowel gemeentelijke als van het Rijk, die in het kader van de werkgelegenheid bestaan.

Doelstelling Unit Arbeid

Het zorgdragen voor de voorbereiding, uitvoering, voortgang en kwaliteit van de beleidsadvisering met betrekking tot arbeidsvoorzieningvraagstukken en het adviseren over de toelating van buitenlandse arbeidskrachten, de afstemming tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt door arbeidsbemiddeling en informatieverstrekking en het ondersteunen, monitoren en evalueren van de uitvoering van het gekozen beleid. De afdeling MOA valt onder de directie Samenleving & Zorg.

Prestaties algemeen Unit Arbeid

- Arbeidsmarktbeleid;
- Toeleiding naar de arbeidsmarkt;
- Registratie en beheer arbeidsgegevens;
- Arbeidsbemiddeling en informatieverstrekking;
- Beleidsadvisering en eilandstoetsing tewerkstellingsvergunningen;
- Sociaal Dialoog

Prestaties begrotingsjaar 2016

- Reguliere taken en het voortzetten van de bijzondere uitkeringen ivm Werkgelegenheid

Kengetallen

	Werkelijk 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Aantal binnengekomen aanvragen begrafenis	6	10	12
Aantal binnengekomen eenmalige/materiële steun (WEB, Huur, paspoort, brill., overige)	499	525	550
Aantal binnengekomen aanvragen voor voedselpakketten	355	400	400
Aantal binnengekomen aanvragen kinderopvang	140	150	160
Aantal aanvragen schoolbenodigdheden	(aantal kinderen) 803	(aantal kinderen) 900	(aantal kinderen) 1000
Aantal cases Schuldhulpverlening	140		

Het zorg dragen voor de voorbereiding, uitvoering, voortgang en kwaliteit van de beleidsadvisering met betrekking tot arbeidsvoorzieningvraagstukken en het adviseren over de toelating van buitenlandse arbeidskrachten, de afstemming tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt door arbeidsbemiddeling en informatieverstrekking en het ondersteunen, monitoren en evalueren van de uitvoering van het gekozen beleid.

Capaciteit

Nvt

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2014	Baten 2014	Saldo 2014	Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016
618.078	499.874	118.204	807.800	807.800	0	100.000	100.000	0

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017	Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019
0	0	0	0	0	0	0	0	0

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

Bijzondere uitkeringen

In 2016 zal de Bijzondere uitkering Jobprogramma Naschoolseopvang \$ 100.000 worden uitgevoerd.

Functie **620 Maatschappelijke begeleiding en advies**

Doelstelling

Het bieden van ondersteuning, begeleiding en (juridisch) advies waardoor de zelfredzaamheid en/of het sociaal functioneren van mensen wordt hersteld of bevorderd. Het geven van organisatorische, inhoudelijke en strategische ondersteuning aan organisaties zodat daar waar nodig zo snel mogelijk effectieve en op een uniforme wijze hulp ingezet kan worden. Deze functie komt in 2015 te vervallen. Maatschappelijk werk zal voortaan onder functie 630 Sociaal cultureel werk/ jeugd – en jongerenwerk : Ondersteuning samenlevingsopbouw vallen.

Prestaties algemeen

- Opheffing van (rechts-)ongelijkheid
- Versterken en deskundigheidbevordering van het NGO-veld
- Organiseren van conferenties en/of workshops ten behoeve van de deskundigheid en uniformiteit binnen het welzijnsveld jeugdzorg.

Prestaties begrotingsjaar 2016

Zie functie 630.

Capaciteit

Nvt

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2014	Baten 2014	Saldo 2014	Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016
60.768	0	60.768	0	0	0	0	0	0

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017	Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019
0	0	0	0	0	0	0	0	0

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

Functie

630 Sociaal cultureel werk / jeugd- en jongerenwerk

Doelstelling

Sociaal cultureel werk

Het bieden van sociaalagogische dienstverlening (op vrijwillige basis) aan personen en groepen, gericht op hun cultureel en maatschappelijk functioneren in de samenleving in de vorm van recreatie, educatie, kunst en cultuur en de ondersteuning van groepen mensen in hun directe leef- en woonomgeving.

Het bieden van ondersteuning, begeleiding en advies waardoor de zelfredzaamheid en/of het sociaal functioneren van mensen wordt hersteld of bevorderd

Ondersteuning samenlevingsopbouw

Het bieden van organisatorische, inhoudelijke en strategische ondersteuning aan organisaties zodat daar waar nodig zo snel mogelijk effectieve en op een uniforme wijze hulp ingezet kan worden.

Jeugd- en jongerenwerk

Het bieden van gevarieerd basisaanbod van sociaal-culturele voorzieningen voor kinderen en jongeren en jeugdparticipatie ter stimulering van de ontwikkeling of ter preventie van problemen.

Prestaties algemeen

Sociaal cultureel werk

- Het stimuleren van activiteiten op het gebied van recreatie, kunst & cultuur, educatie & samenlevingsopbouw
- Het beheren en onderhouden van ontmoetingsfaciliteiten ten behoeve van het sociaal cultureel werk
- Het ondersteunen en stimuleren van integrale wijkaanpak

Ondersteuning samenlevingsopbouw

- Versterken en deskundigheidbevordering van het NGO-veld
- Organiseren van conferenties en/of workshops ten behoeve van de deskundigheid en uniformiteit binnen het welzijnsveld

Jeugd en jongerenwerk

- Het bieden van naschoolse opvang voor jeugd & jongeren ter stimulering van de ontwikkeling en ter preventie van problemen.
- Bevorderen van jeugdparticipatie
- Het initiëren van jeugdadviseraad

Prestaties begrotingsjaar 2016

Sociaal cultureel werk

- Meer activiteiten aanbod voor elk buurthuis
- Betere onderhoud buurthuizen en ontmoetingsplekken.

Jeugd en jongerenwerk

- Jeugdbeleid opstellen
- Kwaliteitsverbetering naschoolse opvang voor jongeren

Ondersteuning samenlevingsopbouw

- Deskundigheidbevordering tbv gesubsidieerde stichtingbesturen

Capaciteit

Nvt

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2014	Baten 2014	Saldo 2014	Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016
2.872.272	1.034.135	1.838.137	3.653.263	1.565.920	2.087.343	3.128.742	1.118.600	2.010.142

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017	Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019
2.575.242	565.100	2.010.142	2.575.242	565.100	2.010.142	2.575.242	565.100	2.010.142

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

Subsidies/bijdragen: In 2016 wordt een totaal bedrag van \$ 827.404 gereserveerd voor het o.a. dekken van kosten voor het organiseren van Naschoolse opvang; \$ 88.908 voor NGO- platform ;\$ 250.000 voor Jeugd Prinses Beatrix ;\$ 789.830 voor Centrum voor Jeugd en Gezin en \$ 34.000 voor het uitvoeren van vaccinatieprogramma.

Verder zal in 2016 de volgende bijzondere uitkeringen worden uitgevoerd.

- Sociale Kanstraject Jongeren SKJ: \$ 565.100
- Integrale wijkaanpak 4: \$ 405.000
- Begeleiding Risicogroepen: \$ 148.000

Verder moeten wij opmerken dat aan de gesubsidieerde bedragen en stichtingen geen rechten kunnen worden ontleend.

Functie**640 Bejaardenzorg****Doelstelling**

Bevordering van het lichamelijke, geestelijke, sociale welzijn en participatie van senioren in de Bonairiaanse samenleving

Prestaties algemeen

- Het subsidiëren en ondersteunen dagopvangcentra ter bevordering van de maatschappelijke participatie van ouderen
- Het vertegenwoordigen van het OLB in het senioren platform
- Het bevorderen mantelzorg
- Het verbeteren zelfstandige woonsituatie van de ouderen
- Het organiseren van gezamenlijke activiteit (bv. in het kader van viering Internationale dag van de ouderen)
- Het bevorderen samenwerking tussen verpleegtehuizen en verzorgingstehuizen en combinatievoorzieningen op wijkniveau (bv. het project Cocari te Rincon)

Prestaties begrotingsjaar 2016

- Het reactiveren senioren platform;
- Het vaststellen van seniorenbeleid.
- Het opzetten van wijkgerichte maatschappelijke voorzieningen voor de Bonairiaanse ouderen;

Kengetallen

	Werkelijk 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Aantal ouderen COCARI	50	65	65
Aantal ouderen Villa Antonia	30	25	25
Aantal ouderen Dag van de Ouderen	150	350	350
Aantal ouderen vervoersdienst	53	50	100

Capaciteit

Nvt.

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2014	Baten 2014	Saldo 2014	Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016
145.821	129.964	15.857	166.804	128.100	38.704	254.564	219.000	35.564

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017	Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019
35.564	0	35.564	35.564	0	35.564	35.564	0	35.564

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

In 2016 wordt een bedrag van \$ 219.000 gereserveerd voor het uitvoeren van de bijzondere uitkering Zelfmanagement 60+ en MIVA. Er wordt een totaal bedrag van \$ 15.564 gereserveerd voor de stichtingen Cocari en Consulta pa Grandinan.

Verder moeten wij opmerken dat aan de gesubsidieerde bedragen en stichtingen geen rechten kunnen worden ontleend.

Functie	650 Kinderopvang
----------------	-------------------------

Doelstelling

Creëren van voorwaarden voor kwalitatief goede kinderopvang zodat alle kinderen van 0 tot 4 jaar zich op verschillende gebieden kunnen ontwikkelen in een veilige omgeving.

Prestaties algemeen

- Het zorgdragen voor kinderopvangbeleid;
- Het uitdragen van visie;
- Het zorgdragen voor richtlijnen (verordening en handleiding);
- Het houden van toezicht op de kwaliteit van de kinderopvang en zo nodig handhaven.

Prestaties begrotingsjaar 2016

- Het uitvoeren van overgangsregeling kindercentra die niet aan kwaliteitseisen voldoen;
- Het invoeren van subsidiemethodiek;
- Het versterken van kwaliteit personeel kinderopvang versterken;
- Het creëren van nieuwe huisvesting kinderopvang.

Capaciteit

Nvt.

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2014	Baten 2014	Saldo 2014	Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016
700.329	228.034	472.295	375.300	7.800	367.500	462.000	94.500	367.500

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017	Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019
367.500	0	367.500	367.500	0	367.500	367.500	0	367.500

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

Subsidies/bijdragen met \$ 367.500 **S** ter uitvoering van o.a. de Kinderopvangverordening.

Verder wordt in 2016 rekeninggehouden met de bijzondere uitkering Versterking Kinderopvang voor een totaal bedrag van \$ 94.500.

Verder moeten wij opmerken dat aan de gesubsidieerde bedragen en stichtingen geen rechten kunnen worden ontleend.

Functie	651 Dagopvang gehandicapten
----------------	------------------------------------

Doelstelling

Bevorderen van emancipatie, maatschappelijke participatie en volledige integratie van minder validen/gehandicapten op Bonaire.

Prestaties algemeen

- Het bevorderen van zelfredzaamheid van gehandicapten op Bonaire;
- Het stimuleren van sociale veiligheid en verbetering van de woonsituatie van gehandicapten/minder validen;
- Het opzetten van een overkoepelend platform voor gehandicapten op Bonaire.

Prestaties begrotingsjaar 2016

- Het ontwikkelen van een gehandicapten/minder validen beleid in samenwerking met belangenorganisaties op dit gebied
- Het stimuleren en ondersteunen bewustwordingscampagne toegankelijkheid van de verschillende belangenorganisaties.
- Het organiseren van een mini conferentie

Capaciteit

Nvt.

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2014	Baten 2014	Saldo 2014	Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016
29.285	0	29.285	58.100	0	58.100	39.500	0	39.500

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017	Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019
39.500	0	39.500	39.500	0	39.500	39.500	0	39.500

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

In het bestuursprogramma 2011-2015 is het bevorderen van emancipatie, maatschappelijke participatie en volledige integratie van minder validen op Bonaire een prioriteit. In 2016 wil het Openbaar Lichaam Bonaire dit verder stimuleren door middel van de bewustwordingscampagne.

Er wordt een totaal bedrag van \$ 22.500 gereserveerd voor de stichtingen MIVABO en Kuida pa Bista i Oido.

Verder moeten wij opmerken dat aan de gesubsidieerde bedragen en stichtingen geen rechten kunnen worden ontleend.

Functie**700 Algemeen beheer
volksgezondheid**

De Afdeling Publieke Gezondheidszorg (GGD) van de Directie Samenleving & Zorg is een leidende afdeling binnen een gestructureerde publieke gezondheidszorg, waarbij door het (laten) uitvoeren van preventie activiteiten de gezondheid van de algehele bevolking en risicogroepen (jeugd, ouderen, gehandicapten, migranten) van Bonaire wordt bewaakt, beschermd en bevorderd.

De afdeling publieke gezondheidszorg is voor het lokaal bestuur een vanzelfsprekende deskundige partner met een adviesrol en voor de inwoners van Bonaire een herkenbare organisatie die investeert in het bundelen van krachten en het stimuleren van samenwerking met alle relevante partners.

Als extra taak draagt de afdeling Publieke Gezondheidszorg zorg voor de coördinatie van de Geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen (GHOR). De afdeling Publieke Gezondheid valt onder de Directie Samenleving en Zorg.

Doelstelling

- Het bewaken, beschermen, bevorderen van de volksgezondheid en openbare hygiëne door onderzoek, monitoring, surveillance, beleid en uitvoering.
- Het bevorderen van de inhoudelijke opbouw van een sterke publieke gezondheidszorg & GHOR.

Prestaties algemeen

- Beleid op het gebied van publieke gezondheidszorg.
- Coördineren, faciliteren, stimuleren en (laten) uitvoeren van preventieprogramma's ten behoeve van de bevolking op het terrein van publieke gezondheidszorg.
- Het bevorderen van de totstandkoming en de continuïteit van en de samenhang binnen de publieke gezondheidszorg en de afstemming ervan met de curatieve gezondheidszorg en de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen.
- Het bewaken van gezondheidsaspecten in bestuurlijke beslissingen.

Prestaties begrotingsjaar 2016

- Verschillende deelprojecten ter verdere opbouw en versterking van de Publieke Gezondheidszorg.
- Project versterking Publieke Gezondheidszorg. Versterken en verdere opbouw en versterking van alle secties van de afdeling Publieke Gezondheidszorg (beleid & onderzoek, gezondheidsbevordering en ziektepreventie, Infectieziektebestrijding & vector controle. Inclusief Jeugdgezondheidszorg (van 0 tot 4 naar 0-19 jaar).
- Verdere opbouw en organisatie van de GHOR, waarbij de coördinatie van de inzet van de geneeskundige hulpverlening, psychosociale hulpverlening en de preventieve openbare gezondheidszorg, verbeterd wordt.
- Preventienota.
- Contract management CJG (gedeeltelijk, voor JGZ) en mogelijk ook andere organisaties.
- Medische controles binnen de genotindustrie via contract met derden.
- Inzetten van schouwartsen via contracten met derden
- Het bevorderen van opbouw van technische hygiënezorg, bijvoorbeeld inspectie kinderopvang en inspectie tattoo- en piercing shops.

Capaciteit

Situatie per juni 2015

Benodigde capaciteit: $14.9 \times 1.600 \text{ u} = 23.840 \text{ uren}$

Werkelijke capaciteit: $13 \times 1.600 \text{ u} = 20.800 \text{ uren}$

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2014	Baten 2014	Saldo 2014	Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016
329.836	45.781	284.055	1.141.431	246.900	894.531	1.139.853	292.700	847.153

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017	Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019
1.139.853	292.700	847.153	1.139.853	292.700	847.153	1.139.853	292.700	847.153

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

Personeel van derden

Voor het uitvoeren van gedoogbeleid genotindustrie Bonaire wordt een bedrag van \$ 45.000 **S** gereserveerd.

In 2016 zal het OLB een bedrag van \$ 292.700 aan de Bijzondere uitkering Publieke zorg BU uitgeven. Het Openbaar Lichaam Bonaire heeft een aantal taken in het kader van toezicht op en inspectie kinderopvang, peuterspeelzalen en technische hygiëne.

Om haar verantwoordelijkheden te kunnen dragen, dient de afdeling Publieke Gezondheidszorg goed georganiseerd en sterk opgebouwd te zijn, met daarbij een sterk opgebouwde afdeling Publieke Gezondheidszorg (GGD), gebaseerd op de Wet Publieke Gezondheid.

Aangezien de afdeling publieke gezondheidszorg zich in een opbouwfase bevindt, is het raadzaam om een bedrag te reserveren om eventuele ervaren deskundige derden (uit de omgeving) te kunnen inhuren.

Aanvullende informatie over groei

De afdeling PG van het OLB is nog niet op de vereiste sterkte om het gehele pakket aan wettelijke basistaken te kunnen vervullen. Het is haar ambitie en inzet dat in 2019 alle taken worden vervuld. Deze huidige formatie dient door te groeien als consequentie van de WPG en ter verzekeren van een sterke Publieke Gezondheidszorg op Bonaire. De groei van het medewerkersbestand is verantwoord op beleidsterreinen die nu onvoldoende worden behartigd.

Nodig zijn de volgende functies:

- Inspectie kinderopvang (0,8)
- GHOR medewerker (HBO) (0,8)
- Dataverzamelaar (WO) (1,0)

In 2016 wordt een bedrag van \$ 5.000 gereserveerd voor de stichting DIBO - Youth Human Rights Foundation. Verder moeten wij opmerken dat aan de gesubsidieerde bedragen en stichtingen geen rechten kunnen worden ontleend.

Functie	710 Preventieve en curatieve gezondheidszorg
----------------	---

De Afdeling Publieke Gezondheidszorg (GGD) van de Directie Samenleving & Zorg is een leidende afdeling binnen de publieke gezondheidszorg, waarbij door het (laten) uitvoeren van preventie activiteiten de gezondheid van de algehele bevolking en risicogroepen (jeugd, ouderen, gehandicapten, migranten) van Bonaire wordt bewaakt, beschermd en bevordert. Het Openbaar Lichaam Bonaire (OLB) is verantwoordelijk voor preventie en het bevorderen van de gezondheid, veiligheid en welzijn van de burgers. Verder draagt het OLB gedeeltelijk bij aan het behandelen van patiënten na een duikongeval (utiliteitskosten van de decompressietank).

Doelstelling

- Het bewaken, beschermen en bevorderen van de volksgezondheid door preventieactiviteiten, voorlichting, advies, gezondheidsprogramma's.

Prestaties algemeen

- Gezondheidsbevordering en ziektepreventie, waaronder Gezondheidsvoorlichting en opvoeding en projecten.
- Jeugdgezondheidszorg.
- Uitvoering rijksvaccinatieprogramma.
- Infectieziektebestrijding.
- Ouderengezondheidszorg.

Prestaties begrotingsjaar 2016

- Preventieprogramma's / projecten gericht op verschillende voor Bonaire actuele gezondheidsproblemen (o.a. obesitas, diabetes & hypertensie, overmatig gebruik of misbruik genotmiddelen). O.a. JOGG (Jongeren op Gezond Gewicht) en preventie van verslaving.
- Terugkerende projecten en reguliere taken infectieziektebestrijding (campagnes dengue en chikungunya bestrijding & influenza, aansturing plan van aanpak dengue & chikungunya, ondersteuning bij jeugd vaccinatieprogramma's, reisvaccinaties, monitoring –en registratiesysteem en onderhoud voor diverse infectieziekten, het nemen van algemene preventieve maatregelen op dit gebied, inclusief bron- en contactopsporing, bron- en contactopsporing bij meldingen).
- Uitvoering activiteiten op het gebied van jeugdgezondheidszorg (0-19 jaar) via Centrum voor Jeugd & Gezin (het op systematische wijze volgen en signaleren van ontwikkelingen in de gezondheidstoestand van jeugdigen en van gezondheidsbevorderende en -bedreigende factoren; het ramen van de behoeften aan zorg, de vroegtijdige opsporing en preventie van specifieke stoornissen en het aanbieden van vaccinaties voorkomend uit het Rijksvaccinatieprogramma, het geven van voorlichting, advies, instructie en begeleiding).
- Voorbereiding activiteiten op het gebied van ouderengezondheidszorg.

Capaciteit

NVT

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
2014	2014	2014	2015	2015	2015	2016	2016	2016
546.644	101.981	444.663	276.700	31.000	245.700	276.900	26.000	250.900

Meerjarenraming van de functie

Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
2017	2017	2017	2018	2018	2018	2019	2019	2019
250.900	0	250.900	250.900	0	250.900	250.900	0	250.900

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

Aanvullende informatie over groei

De afdeling PG van het OLB is nog niet op de vereiste sterkte om het gehele pakket aan wettelijke basistaken te kunnen vervullen. Het is haar ambitie en inzet dat in 2019 alle taken worden vervuld. Deze huidige formatie dient door te groeien als consequentie van de WPG en ter verzekeren van een sterke Publieke Gezondheidszorg op Bonaire. De groei van het medewerkersbestand is verantwoord op beleidsterreinen die nu onvoldoende worden behartigd.

Nodig zijn de volgende functies:

- Sociaal verpleegkundige (HBO) (1,0)
- Preventie medewerker (HBO), (1,0)
- Senior gezondheidsbevorderaar (WO) (1,0)

Jeugdgezondheidszorg 0-19 jaar

- De jeugdgezondheidszorg (0-4 jaar) wordt in de komende jaren verder versterkt en verbeterd. De kosten worden geschat op \$ 30.000 in het jaar 2016.

Personeel aan derden

In 2016 wordt een totaal bedrag van \$ 12.700 gereserveerd voor het ondersteunen van immunisatie arts, opzetten school gezondheidszorg en het ondersteunen epidemioloog en entomoloog.

De afdeling Publieke Gezondheid zal in 2016 de volgende bijzondere uitkering uitvoeren:
WE CAN YOUNG \$ 26.000

Functie

720 Slachthuizen

Doelstelling

Uitvoeren van de op de volksgezondheid gerichte werkzaamheden ten behoeve van het slachten en keuren van geslacht vlees en vee en uitvoering van de handhavende taken op het gebied van voedselveiligheid. Het uitbreiden van de groep slachters met twee slachters, omdat de slachtingen fors waren toegenomen. Aanschaf van een nieuw koelcel voor het koelen en bewaren van geslacht vlees. Het op de volksgezondheid gerichte werkzaamheden tbv het slachten en de uitvoering van de handhavende taken op het gebied van voedselveiligheid. Het personeel van slachthuizen valt onder Directie Ruimte en Ontwikkeling en Toezicht en Handhaving. De personeelskosten van de slachters vallen onder functie 341 en de keurmeesters onder functie 300. Op deze functie worden de kosten van de huisvesting van het Slachthuizen gebouw en opbrengsten van keuring van vee verantwoordt.

- Toezicht op het slachtproces en het keuren van geslacht vlees en vee;
- Uitvoering van de handhavende taken op het gebied van voedselveiligheid;
- Administratieve afhandeling van geslacht vlees.
- Handhaving van illegaal geslacht en ongekeurd vlees;

Prestaties algemeen

- Het geven van meer voorlichting en instructies;
- handhaving van wet- en regelgeving op het gebied van vee, vlees, vis en overige dierlijke producten, waaronder de controle op vlees- en visverwerkende bedrijven;
- handhaving van het slachtverbod voor vee en keuring van vee.

Prestaties begrotingsjaar 2016

- Het bevorderen van controle teneinde de doelstellingen te kunnen waarborgen.
- Het keuren van geïmporteerd vlees in samenwerking met de douane;
- Het bestrijden door handhaving van illegaal slachten van vee, m.n. geiten en verkoop van ongekeurd vlees.
- Het uitbreiden van het aantal slachtingen, door slachten van geiten van Stinapa (Washington park);
- Uitwerken van een voorstel voor verzelfstandiging van het slachthuis en efficiënter hanteren van slachtdagen.

Capaciteit

NVT personeel valt onder directie RO en TH

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2014	Baten 2014	Saldo 2014	Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016
162.219	8.159	154.060	10.800	7.500	3.300	10.000	7.500	2.500

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017	Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019
10.000	7.500	2.500	10.000	7.500	2.500	10.000	7.500	2.500

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

Functie**721 Reiniging****Doelstelling**

Doelstelling is om Bonaire een deugdelijke, betrouwbare afval ophaaldienst te exploiteren en om ons eiland zo schoon mogelijk te krijgen en houden. Dit met de beperkte middelen die hiervoor voorhanden zijn.

Prestaties algemeen

Onder deze functie wordt onder andere verstaan de afvalverwerking, zoals die door Selibon wordt uitgevoerd en de aanvullende reinigingstaken die door Selibon worden verricht. Om Bonaire schoon te krijgen en houden wordt op basis van een beheersovereenkomst met Selibon afgesproken dat ze het afval wekelijks bij de huizen en bedrijven afhalen. Daarnaast zijn er nog een aantal afspraken met Selibon. Voor deze activiteiten ontvangt Selibon subsidie en krijgt het via WEB rechtstreeks een vergoeding per huishouding en bedrijf. Bijzondere reinigingsactiviteiten worden aanvullend in rekening gebracht.

Prestaties begrotingsjaar 2016

- Betreft reguliere operationele taken.
- Beheren van stortplaats Morotin
- Uitvoering Afvalbeleid

Capaciteit

Nvt.

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2014	Baten 2014	Saldo 2014	Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016
2.470.874	1.140.000	1.330.874	2.647.000	1.167.000	1.480.000	2.647.000	1.167.000	1.480.000

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017	Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019
2.647.000	1.167.000	1.480.000	2.647.000	1.167.000	1.480.000	2.647.000	1.167.000	1.480.000

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

In 2016 wordt een totaal bedrag van \$ 1.480.000 voor SELIBON NV gereserveerd. Verder moeten wij opmerken dat aan de gesubsidieerde bedragen en stichtingen geen rechten kunnen worden ontleend.

Functie	722 Riolering en waterzuivering
----------------	--

Doelstelling

Het Openbaar Lichaam wordt verantwoordelijk gehouden voor het beheer en onderhoud van het rioleringsstelsel en de rioolwaterzuivering installatie. Het ligt in de bedoeling om dit door het WEB te laten uitvoeren.

Prestaties algemeen

- Beheer en onderhoud van rioleringsstelsel en rioolwater zuiverings installatie.

Prestaties begrotingsjaar 2016

- Doorontwikkelen van deze nieuwe taak.

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2014	Baten 2014	Saldo 2014	Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016
5.845	0	5.845	1.320.000	1.320.000	0	0	0	0

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017	Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019
0	0	0	0	0	0	0	0	0

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

Functie

723 Milieu en natuurbeheer

Doelstelling

De afdeling Milieu en Natuurbeheer zorgt voor het formuleren, aansturen en controleren van het beleid met betrekking tot milieu en natuur.

- Het ontwikkelen en uitvoeren van het algemeen beleid, het vergunningsbeleid en de vestigingsregelingen;
- opstellen van goed onderbouwde adviezen aan het Bestuurscollege van het Openbaar Lichaam Bonaire;
- natuur en milieu communicatie en de
- toetsing van vergunningsaanvragen.

De personeelskosten van de Unit Milieu vallen onder de directie Ruimtelijk Ontwikkeling afdeling Beleid en Projecten bij functie 002. Bij de functie 723 worden de subsidies van Stinapa en bijzondere uitkeringen die betrekking hebben op Natuur & Milieu verantwoordt.

Prestaties algemeen

- Uitwerken Natuurbeleidsplan;
- Uitwerken Milieubeleidsplan;
- Opstellen Afvalbeleidsplan;
- Uitvoeren programma afvalbeleidsplan;
- Opstellen Nominatiedossier Werelderfgoed;
- Opstellen Delfstoffenbeleidsplan;
- Regenwater structuurplan (integrale watermanagement);
- Duurzaam bodembeleid;
- Wet Vrom-BES Inrichtingen en activiteitenbesluit;
- MER procedures;
- Uitvoeren programma Duurzaam Bonaire (Masterplan).

Prestaties begrotingsjaar

- Het opstellen en updaten van plannen zoals regenwater structuur en Natuur en Milieu beleid en verordening natuur & beheer. Deze kosten worden verantwoordt onder de afdeling Beleid en projecten Ruimte en Ontwikkeling.

Capaciteit

NVT personeel valt onder directie RO afdeling Beleid en Projecten functie 002.

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2014	Baten 2014	Saldo 2014	Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016
551.488	215.000	336.488	2.483.907	2.409.600	74.307	910.807	836.500	74.307

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017	Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019
288.107	213.800	74.307	74.307	0	74.307	74.307	0	74.307

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

Subsidies/bijdragen

Het OLB heeft in 2016 een totaal bedrag van \$ 74.307 gereserveerd voor STINAPA. Verder moeten wij opmerken dat aan de gesubsidieerde bedragen en stichtingen geen rechten kunnen worden ontleend.

In 2016 zal de volgende bijzondere uitkeringen worden uitgevoerd;

- Goat eradication and control in Washington Slagbaai en National Park \$ 118.000
- Duurzame Landbouw en Plattelandsontwikkeling \$ 231.000
- Feral pig control project plan \$ 20.000
- Reforestation project plan \$ 129.000
- Koraalrestauratie- restoring marine life, one reef at a time \$ 204.500

- Ecologisch herstel Lac en zuidelijk kustgebied \$ 134.000

Functie	725 Overige Openbare Hygiëne
----------------	-------------------------------------

Bonaire is staatkundig een Openbaar Lichaam geworden. Dit heeft tot gevolg dat het bestuur van het Openbaar Lichaam Bonaire en de rijksoverheid gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor kwalitatieve voorzieningen op het gebied van de gezondheidszorg op Bonaire. Nederland is hierbij verantwoordelijk voor de curatieve zorg en het Openbaar Lichaam Bonaire voor de uitvoering van Publieke Gezondheidszorg, waarbij preventie, gezondheidsbewaking, gezondheidsbescherming en gezondheidsbevordering centraal staan. Er geldt nu nieuwe wet- en regelgeving voor de publieke gezondheidszorg vanuit het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS). Bonaire zal op het gebied van Publieke Gezondheidszorg langzamerhand aan de normen en standaarden van de Nederlandse wetten gaan voldoen en daarvoor zullen simultaan op verschillende vlakken investeringen moeten plaatsvinden. In het inrichtingsplan is de voormalige afdeling Hygiënische dienst gesplitst in de afdelingen Vectorcontrole en Handhaving Zorg & Samenleving. Vectorcontrole valt onder de directie Samenleving & Zorg en Handhaving Zorg & Samenleving onder Directie Toezicht & Handhaving.

Doelstelling

Handhaving Zorg & Samenleving

- Door opsporen, handhaven, bewaken en toezicht houden bijdrage leveren aan de gezondheidsbescherming van de lokale bevolking;
- Het geven van voorlichting en informatie ter bevordering van de bewustwording op het gebied van voedselveiligheid en hygiëne;
- Het zorg dragen voor de beleidsadvisering met betrekking tot gezondheidsbescherming en de beheersing van de daaraan verbonden kosten van het Openbaar lichaam Bonaire;
- het ondersteunen, monitoren en evalueren van het gekozen beleid.

Prestaties algemeen

Handhaving Zorg & Samenleving

- Het bewaken van de openbare hygiëne en het identificeren van hygiënische problemen;
- Het uitvoeren van afname van watermonsters in het kader van de Wet kwaliteitdrinkwater;
- Voorlichting en opvoeding geven op het gebied van hygiëne, voedselveiligheid en warenkeuring;
- Begeleiden en keuren van lokaliteiten conform Drank en Horeca verordening (preoperationele keuring);
- Toezicht houden gedurende publieke activiteiten conform APK (evenementen en buffet vergunning);
- Toezicht en controle op restaurants en eetgelegenheden en alle andere zaken die eet- en drinkwaren verkopen
- Begeleiden en het laten keuren van personen, middelen en voertuigen conform ventvergunning;
- Toezicht en controle op naleving van de Warenwet;
- Toezicht op het roeren van grafkelders;
- Toezicht op productie en distributie van water(influent = instromend en effluent-uitstromend)
- Het uitvoeren van controle bij de barkjes in de Haven;
- Controle uitvoeren in samenwerking met Scheepvaart inspectie van het RCN (Ship Sanitation);
- Het voeren van overleg met andere directies op het gebied van vergunningen en publieke gezondheidszorg;
- Werken in diverse taskforces samen met de andere afdelingen van de directie;
- Het toezien op het slachtproces bij het slachthuis door de keurmeesters.
- Opstellen van maandrapportages

Prestaties begrotingsjaar 2016

Handhaving Zorg & Samenleving

De prestaties die door de afdeling in het jaar 2016 zal worden uitgevoerd zijn:

Naast de taken die al worden uitgevoerd:

- Continuering van de voorlichting en educatie ter bevordering van hygiëne, warenkeuring en voedselveiligheid;
- Het organiseren van diverse voorlichtingcampagnes op het gebied van de publieke volksgezondheid in samenwerking met de directie Samenleving & Zorg;
- Het uitvoeren van pre-operationele keuringen bij beginnende bedrijven;
- Continuering van het geven van voorlichting aan scholen, crèches, groepen en bedrijven;
- Het controleren van het adequaat gebruik van afvalwater zuiveringsstelsel door kunukero's;

- Het gebruikmaken van digitale checklijsten voor de toezicht en handhaving op het gebied van drank- en horeca vergunningen;
- Het uitbreiden van de adviseringstaken op het gebied van voedselveiligheid en openbare hygiëne aan het BC;

Doelstelling

Vectorcontrole

- De afdeling Vectorcontrole heeft de volgende doelstellingen om haar visie en missie te verwezenlijken:
- Door opsporen, handhaven, bewaken en toezicht houden en informatieverschaffing een bijdrage leveren aan de gezondheidsbescherming van de Bonaireaanse bevolking.
- Het zorgdragen voor de beleidsadviesing met betrekking tot gezondheidsbescherming en de beheersing van de daaraan verbonden kosten van het Openbaar lichaam Bonaire, alsmede het ondersteunen, monitoren en evalueren van het gekozen beleid.

Prestaties algemeen

Vectorcontrole

- Het vastleggen van beleid en uitvoering
- Het bewaken van de openbare hygiëne en het identificeren van hygiënische problemen
- Voorlichting en opvoeding op het gebied van hygiëne
- Preventie van Dengue
- Vector controle

Prestaties begrotingsjaar 2016

Vectorcontrole

- Voorlichting ter preventie van het gezondheidsprobleem Dengue
- Toezicht op het roeren van grafkelders
- Extra Voorlichting op het gebied van GKMB
- Vectorcontrole
- Reguliere taken

	Werkelijk 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
Warenkeuring	249 bedrijven	310	310
Controle van restaurant en eetgelegenheden	173 lokaliteiten geïnspecteerd	243	250
Ship Sanitation	13 schepen geïnspecteerd	24	24
Gezondheids Certificaten	2242 gezondheidscertificaten uitgereikt.	1400 *	0 *
Roeren van grafkelders	27 grafkelders	27	30
Watermonsters en bacteriologisch onderzoek	99 water monsters	101	145
Keuring van lokalen voor vergunning (incl. ventvergunning)	44 lokalen geïnspecteerd	59	59
Toezicht op het slachtproces/slachten van dieren (slachthuis)	2470 dieren geslacht	2500	2500
Bestrijding van ratten mbt. WK			

*Opmerking:

Het is de bedoeling dat deze gezondheidscertificaten worden afgeschaft volgend jaar. Dit voorstel wordt nu uitgewerkt en aan het BC voorgelegd. Indien men hiermee akkoord gaat, zal dit zo spoedig mogelijk worden ingevoerd in 2016, omdat dit een grote besparing zal betekenen voor de begroting van het OLB. In 2017 zal dit volledig worden afgeschaft.

Capaciteit

Handhaving Zorg en Samenleving

Situatie per juni 2015

Benodigde capaciteit: 8 x 1.600 u = 12.800 uren

Werkelijke capaciteit: 8 x 1.600 u = 12.800 uren

Volgens inrichtingsplan is het personeel werkzaam bij Vectorcontrole onder Publieke Gezondheid geplaatst.

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2014	Baten 2014	Saldo 2014	Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016
821.202	30.108	791.094	2.798.892	2.274.000	524.892	556.727	30.000	526.727

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017	Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019
556.727	30.000	526.727	556.727	30.000	526.727	556.727	30.000	526.727

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

- Voorlichting op het gebied van voedselveiligheid i.s.m. afd. communicatie. Voornemens is om het BC te adviseren afschaffing van de gezondheidcertificaten (blauwe keuringskaarten). Dit zal een besparing betekenen op de begroting. Hierdoor zal er meer aandacht worden besteed aan het geven van voorlichting op het gebied van voedselveiligheid aan de verschillende groepen in de samenleving.
- Het is belangrijk dat de inspecteurs kennis opdoen op het gebied van de Warenwet en voedselveiligheid. Stage lopen in het buitenland (Ned.) is daarom een "must". (8 inspecteurs á \$ 1.229,75 p/p). Het is niet de bedoeling dat alle inspecteurs gelijktijdig gaan, maar dit gefaseerd wordt.
- Aanschaf materiaal Warenkeuring en GKMB. \$ 40.000,= (voor het aanschaffen van kernthermometer, dipslide, voedselbodem, laser- thermometer, vers- vis- meter, cooler thermometer.)
- Aanschaf Incubator WK \$ 395,= (voor het kweken van micro-organismen bij watermonster afname).

Functie **822 Overige Volkshuisvesting**

Doelstelling

De afdeling Planologie en Bouw zorgt voor het formuleren, aansturen en controleren van beleid met betrekking tot de ruimtelijke ordening, de volkshuisvesting, de bouw en de monumenten zowel boven als ondergronds. Volgens het inrichtingsplan is deze afdeling onderdeel geworden van de afdeling Beleid en projecten bij de directie Ruimte en Ontwikkeling. Op deze functie worden begrotingsteun voor Fundashon Cas Boneriano, kosten van Huurcommissie en opbrengsten van bouwleges verantwoordt.

Prestaties algemeen

- Het toetsen van initiatieven aan het Ruimtelijk Ontwikkelingsplan Bonaire (ROB);
- Het communiceren inzake het ROB;
- (laten) opstellen van beleidsnota's, zoals welstandsnota;
- Het deelnemen in uitvoering van het SEI project 'Integrale Wijkaanpak';
- Het adviseren o.a. in juridische procedures, erfpachtuitgifte, handhavingzaken;
- Het updaten Bouw- en Woningverordening Bonaire;
- Het mede opstellen van grondbeleid;
- Het afhandelen bouw- en sloop aanvragen;

Prestaties begrotingsjaar 2016

- Aanpassen van ROB
- Updaten Bouw- en Woningverordening Bonaire;
- Uitvoeren van welstandsnota/beeldkwaliteitsplan

Capaciteit

NVT personeel is geplaatst bij Beleid en projecten functie 002

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2014	Baten 2014	Saldo 2014	Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016
1.333.644	280.463	1.053.181	733.348	250.000	483.348	733.348	280.000	453.348

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017	Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019
733.348	280.000	453.348	733.348	280.000	453.348	733.348	280.000	453.348

Bijzonderheden

E= Eenmalig
S= Structureel

Voor de vergoedingen en huur van lokaliteit voor Huurcommissie wordt een totaal bedrag van \$ 25.000 gereserveerd.

Subsidies/bijdragen

Het OLB heeft in 2016 een totaal bedrag van \$ 698.324 gereserveerd voor Fundashon Cas Boneriano. Verder moeten wij opmerken dat aan de gesubsidieerde bedragen en stichtingen geen rechten kunnen worden ontleend.

Functie	910 Reserveringen en voorzieningen
----------------	---

Tot deze functie behoren:

- a) Reserves van de algemene dienst;
- b) Voorzieningen van de algemene dienst;
- c) Reserves en voorzieningen van takken van dienst, bedrijven en derden.

Doelstelling

- Het ontwikkelen en uitvoeren van reserveringsbeleid (Financiële beheersverordening) en het bewaken van onder- en overschrijdingen van de vastgestelde boven- en ondergrenzen.
- Mede met dit reserveringsbeleid een kwalitatief goed financieel beheer bewerkstelligen
- Het vormen van een algemene reserve als buffer voor het opvangen van financiële tegenvallers, welke niet in de exploitatie opgevangen kunnen worden.
- Het vormen van bestemmingsreserves voor toekomstige investeringen of uitgaven, welke het jaarlijkse investeringsniveau en/of exploitatie te boven gaan
- Het vormen van voorzieningen met als voornaamste doel, het egaliseren van fluctuaties in de exploitatielasten en het afdekken van bekende risico's

Prestaties algemeen

Nu de schuldsanering (nagenoeg) is afgerond, krijgt Bonaire te maken met een (licht) positief eigen vermogen. De negatieve financiële uitgangspositie van Bonaire zorgde er voorheen voor dat er nog niet kon worden toegewerkt naar het uitvoeren van deze beleidsvoornemens. Inmiddels lijkt het erop alsof weer voorzichtig kan worden toegewerkt naar verdere verbeteringen en kunnen er bestemmingreserves en voorzieningen worden opgebouwd.

Prestaties begrotingsjaar 2016

In 2016 zal verder worden toegewerkt naar een situatie waarbij de accountant goedkeurende controle verklaring zal afgeven. Het verder saneren van balanswaarderingen en het in beeld brengen en uiteindelijk elimineren van risico's wordt verder ontwikkeld en nu er sprake is van een licht positief eigen vermogen kan aan verdere opbouw van reserves en voorzieningen worden gewerkt.

Capaciteit

Nvt

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2014	Baten 2014	Saldo 2014	Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016
0	0	0	400.000	0	400.000	0	0	0

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017	Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019
4.900.000	0	4.900.000	4.900.000	0	4.900.000	4.900.000	0	4.900.000

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

In de meerjaren begroting 2017- 2019 is uitgegaan van een verhoging van 4.9 miljoen als gevolg van de resultaten van de onderzoek van de hoogte van de Vrije uitkering. Dit bedrag aan de uitgavenkant opgevoerd als Niet in te delen uitgaven bij de functie 910 Reserveringen.

Functie **911 Geldleningen**

Doelstelling

Het is het openbaar lichaam Bonaire niet toegestaan geld te lenen op de vrije kapitaalmarkt. Wel is het verantwoordelijk voor de aflossing van voor het ingaan van de Algemene Maatregelen van Rijks Bestuur aangegane leningen. Verder is wettelijk geregeld dat aanvullend op de vrije uitkering financiering ten behoeve van investeringen kunnen worden gearrangeerd bij BZK en andere ministeries. De rente vrije aflossing van deze financiering gebeurt conform de economische levensduur en gaat ten laste van de vrije uitkering.

Prestaties algemeen

Het OLB is door de bestaande wetgeving en beperkte financiële ruimte volstrekt afhankelijk geworden van bijdragen vanuit de ministeries. Dit probleem is kenbaar gemaakt tijdens de bestuurlijke overleggen. Op dit moment is nog niet duidelijk of hiervoor een oplossing kan worden gevonden. In de brief met betrekking tot kabinetsstandpunten wordt het probleem met betrekking tot onderhoudsachterstanden erkend.

Prestaties begrotingsjaar 2016

Door dit kabinetsstandpunt zal OLB al of niet actief naar financieringen zoeken teneinde diverse maatschappelijk en/of economisch verantwoorde investeringen te kunnen doen. Zodra hier mogelijkheden voor zijn zal financiering worden gevraagd op basis van artikel 89 van de Wet FinBES. Als dat niet mogelijk blijkt zullen alternatieven moeten worden bedacht. Daarbij wordt onder meer gedacht aan het opzetten van PPS-constructies. Daarbij moet bedacht worden dat Bonaire nooit op eigen kracht de achterstanden zal kunnen wegwerken.

Capaciteit

N.v.t.

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2014	Baten 2014	Saldo 2014	Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016
0	0	0	0	0	0	0	0	0

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017	Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019
0	0	0	0	0	0	0	0	0

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

Tot deze functie van de kapitaaldienst behoren de aflossing van langlopende geldleningen.

- Conform de gemaakte afspraken in het kader van het Financiële Afhandeling Overgangssituatie BES (FAO BES) dient het openbaar lichaam Bonaire in opdracht van het ministerie van BZK per saldo een totaal bedrag van \$ 944.965 terug te betalen. Dit bedrag zal over vijf jaren worden verspreid en zal vanaf 2014 op de Vrije uitkering worden ingehouden. Deze aflossing van afgerond \$ 190.000 zal worden afgewikkeld in de balans en vrijkomen in het resultaat van de begrotingsjaar 2016.
- Verder wordt rekening gehouden met \$ 1.005.263 voor de renteloze lening ten behoeve Onderwijshuisvesting. Zoals eerder aangegeven worden bovenvermelde bedragen met de vrije uitkering verrekend.

Functie **912 Vrijgekomen middelen**

Tot deze functie worden uitsluitend gerekend de op de kapitaaldienst tot uitdrukking te brengen vrijgekomen middelen door:

- afschrijvingen op geactiveerde kapitaaluitgaven
- aflossingen van verstrekte langlopende geldleningen aan derden.

Doelstelling

Binnen de systematiek van het baten en lastenstelsel, welke door het Besluit Begroting en Verantwoording BES is voorgeschreven, worden investeringen met een meerjarig (economisch) nut geactiveerd. Dat wil zeggen dat de lasten van deze investeringen niet in één begrotingsjaar genomen worden, maar dat deze lasten verdeeld worden over het totaal aantal jaren van de (verwachte) economische levensduur. Dit houdt in dat de afschrijvingslast op termijn weer vrijvalt. Op de voormalige Kapitaaldienst, nu de investeringsstaat genoemd, wordt dit bedrag weergegeven. Binnen de exploitatie (Gewone Dienst) wordt deze functie niet gebruikt.

Prestaties algemeen

De doelstelling van deze sub-functie is om de financiële consequenties weer te geven van de vrijval van kapitaallasten (in het bijzonder de afschrijvingslasten).

Prestaties begrotingsjaar 2016

Betreft reguliere operationele taken

Capaciteit

Nvt

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2014	Baten 2014	Saldo 2014	Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016
0	0	0	0	0	0	0	0	0

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016	Lasten 2017	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019
0	0	0	0	0	0	0	0	0

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

Tot deze functie van de kapitaaldienst behoren de vrijgekomen middelen.

- In 2016 bedraagt de vrijgekomen middelen op de Staat van geactiveerde Kapitaaluitgaven (Staat C) \$ 1.595.884.

Functie 913 Dividenden**Doelstelling**

Jaarlijks een acceptabel dividend, voortvloeiend uit een optimale bedrijfsvoering bij de diverse overheids-NV's

Prestaties algemeen

De laatste jaren komt er geen dividend meer vrij via BHM. Dit gebeurt nog wel vanuit OTB.

Prestaties begrotingsjaar 2016

De concept dividendbeleid wordt momenteel met de intern en externe stakeholders besproken. In 2016 wordt verwacht dat de dividendbeleid in de Eilandsraad vastgesteld en geïmplementeerd wordt. In het dividend beleid worden criteria opgenomen over de wijze hoe dividenden worden uitgekeerd. Dit beleid is uiteraard breder dan alleen de dividendkwestie. Ook transparantie, maatschappelijke relevantie en adequate bedrijfsvoering zullen hierbij een rol spelen.

Capaciteit

Nvt

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2014	Baten 2014	Saldo 2014	Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016
0	500.000	-500.000	0	500.000	-500.000	0	500.000	-500.000

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017	Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019
0	500.000	-500.000	0	500.000	-500.000	0	500.000	-500.000

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

Functie**920 Belastingen****Doelstelling**

Het heffen en innen van lokale belastingen

Prestaties algemeen

Ten aanzien van het heffen en innen van lokale belastingen is er in 2011 een nieuwe situatie ontstaan bij het ingaan van het nieuwe fiscale stelsel. In de aanloop naar die situatie zijn voorbereidingen getroffen in samenwerking met de Belastingdienst/CN. Die hebben ertoe geleid dat de Belastingdienst/CN voor de inning zorgdraagt. De heffing daarentegen blijft verantwoordelijkheid van het openbaar lichaam Bonaire en specifiek voor het Hoofd Financiën als heffingsambtenaar.

Een van de besluiten in het staatkundige hervormingstraject is de keuze om grondbelasting een lokale aangelegenheid te laten zijn en vastgoedbelasting een rijksaangelegenheid. Deze keuze heeft verstrekkende consequenties, ook in de samenwerking met de Belastingdienst/CN. Dit omdat beide belastingvormen complementair zijn en geen overlap vertonen. Particulieren en bedrijven betalen of Grondbelasting of Vastgoedbelasting. Dit betekent dat als er mutaties plaatsvinden van de ene naar de andere situatie, dit direct gevolgen heeft voor zowel de Belastingdienst/CN als het OLB. Het is de uitdaging om de zaken met betrekking tot de lokale belastingen de komende tijd steeds verder te verbeteren en te professionaliseren.

Prestaties begrotingsjaar 2016

In 2016 wordt verder gestalte gegeven aan de handhaving motorrijtuigenbelasting. Voor de logeer en verhuurautobelasting is een handavingsplan geregeld, die ertoe gaat leiden dat iedereen eerst goed op de hoogte wordt gebracht van de wetgeving en de verplichtingen die de toeristenbranche heeft ten aanzien van het doen van aangifte en het betalen van toeristenbelasting. Gaandeweg zal de nadruk op controle van alle belastingen worden gelegd.

Capaciteit

Nvt.

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2014	Baten 2014	Saldo 2014	Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016
0	8.240.333	-8.240.333	0	8.700.000	-8.700.000	0	8.384.000	-8.384.000

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016	Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017	Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018
0	8.384.000	-8.384.000	0	8.384.000	-8.384.000	0	8.384.000	-8.384.000

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

In 2016 zal het Openbaar Lichaam Bonaire de volgende belastingen verwachten;

- Motorrijtuigenbelasting \$ 2.680.000
- Logeergastenbelasting \$ 2.037.000
- Autoverhuurbedrag \$ 690.000
- Grondbelasting \$ 1.617.000
- Opcen \$ 750.000
- Naast belastingen wordt aan Precariorechten \$ 610.000 verwacht.

Functie**921 Vrije uitkeringen****Doelstelling**

Komen tot een realistische vrije uitkering, gebaseerd op referentie kaders die uitgaan van een acceptabel voorzieningenniveau. Vertalen van ontwikkelingen t.a.v. de vrije uitkering naar consequenties voor de begroting en van daaruit te bepalen beleidskeuzes van het openbaar lichaam Bonaire.

Prestaties algemeen

Begin 2012 is onze vrije uitkering aanzienlijk verhoogd tot de onderkant van de bandbreedte zoals berekend n.a.v. diepgaande analyse van een onafhankelijk onderzoeksbureau Ideeversa. Het zal duidelijk zijn dat OLB daarmee haar dienstverlening "slechts" op een minimaal niveau kan waarmaken. Om optimaal te voldoen aan de taken en verantwoordelijkheden is conform de bovenkant van de bandbreedte nog 60% ophoging nodig. Dit nog afgezien van het wegwerken van onderhoudsachterstanden tot een voor Nederland acceptabel niveau waarover diverse afspraken zijn gemaakt. Tot nu toe heeft dat, mede door de wereldwijde economische crisis, nog niet geleid tot een acceptabel niveau van de vrije uitkering.

Prestaties begrotingsjaar 2016

Op grond van het kabinetsstandpunt en hetgeen daaruit voortvloeit zal blijvend verder worden gewerkt om de vrije uitkering op een fatsoenlijk peil te krijgen. Daarbij zal tevens aandacht zijn voor de achterstanden in het onderhoud. Verwezen wordt in dit kader naar het resultaten van de onderzoek naar de hoogte van de Vrije Uitkering.

Capaciteit

Nvt

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2014	Baten 2014	Saldo 2014	Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016
0	26.815.840	-26.815.840	0	26.815.840	-26.815.840	0	26.815.840	-26.815.840

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017	Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019
0	31.715.840	-31.715.840	0	31.715.840	-31.715.840	0	31.715.840	- 31.715.840

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

De nieuwe vastgestelde structurele vrije uitkering 2014 voor het Openbaar Lichaam Bonaire zal \$ 26.847.520 S bedragen. E.e.a. is vastgelegd in de brief van 15 september 2014: aanpassing vrije uitkering Bonaire 2014. Dit bedrag bestaat uit de oorspronkelijke vrije uitkering van \$ 26.767.000; vanwege gedeeltelijke indexatie \$ 48.840 en \$ 31.680 in de vorm van bijdrage in de reis- en verblijfkosten om de CN- week bij te wonen.

De bijdrage van CN-week wordt bij functie 001 en 002 verantwoordt. Vandaar dat op functie 921 het bedrag van \$ 26.847.520 verminderd wordt met \$ 31.680. Verder zal van dit bedrag de renteloze lening en de FAO BES in mindering worden gebracht.

In 2016 is hetzelfde bedrag opgevoerd. Dit bedrag moet nog geïndexeerd worden. Verder is in de meerjaren begroting 2017- 2019 uitgegaan van een verhoging van 4.9 miljoen als gevolg van de resultaten van de onderzoek van de hoogte van de Vrije uitkering. Dit bedrag is aan de inkomsten en uitgavenkant opgevoerd op functie 921 en 910 Reserveringen.

Functie	922 Algemene uitgaven/inkomsten
----------------	--

Doelstelling

Alles wat niet rechtstreeks onder een sub-functie kan worden ondergebracht wordt geraamd op sub-functie 922 Algemene uitgaven/inkomsten. Voorbeelden zijn hierbij de stelposten op inflatie op goederen en diensten, de stelpost op salarisverhogingen (CAO en overige autonome ontwikkelingen), de stelpost onvoorzien.

Hiernaast worden hieronder ook enkele projectmatige lasten en baten ondergebracht, zoals SEI-projecten en de doeluitkering.

Prestaties algemeen

Minimaliseren en beter beheren van de stelposten

Prestaties begrotingsjaar 2016

- Stelposten
- Uitkering gezagdragers
- VUT-uitkeringen
- Wachtgeld regeling
- Personeel ter beschikking gesteld
- Onderstand bij wijze van pensioen
- Overige sociale lasten
- Stichting Overheidsaccountants Bureau
- Algemene uitgaven/inkomsten
- Saldi Bijzondere Uitkeringen

Stelposten	Jaarweden en uitkeringen	Toelage	Sociale lasten	Centrale vacature ruimte
Overwerkvergoedingen overige personeel	65.000			
Smartengeld	7.000			
Ambtsjubilea	86.100			
Gratificaties	50.000			
Niet opgenomen vakantie uren	20.000			
Overname Studieschuld	90.000			
Loontredes 2015	132.700			
Loontredes 2016	404.400			
Loontredes 2016 - Vacatures	119.400			
Effecten arbeidsvoorwaarden 2013 en 2014	242.600		56.400	
Effecten arbeidsvoorwaarden 2015 en 2016	492.300		75.600	
Effecten arbeidsvoorwaarden 2016 - Vacatures	41.300		6.400	
Organisatieontwikkeling	25.000			
Opklassificering Gezagdragers	90.000			
Stagevergoedingen		25.000		
Wijziging artikel 9 personeel		43.300		
Artikel 24 Rpa		30.000		
Rechtspositioneel Politieke Gezagdragers; waarnemingstoelage Gezaghebber		27.600		
Centrale vacature ruimte				947.500
Totaal	1.865.800	125.900	138.400	947.500

Capaciteit

NVT

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2014	Baten 2014	Saldo 2014	Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016
2.795.678	672.411	2.123.267	2.453.580	0	2.453.580	5.206.798	0	5.206.798

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017	Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019
5.207.648	0	5.207.648	5.207.648	0	5.207.648	5.227.648	0	5.227.648

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

Voor de toelichting op de Stelposten en de andere personeelskosten wordt verwezen naar de uitgangspunten bij Staat B Salarissen en Sociale lasten.

Overige sociale lasten

- Voor het dekken van de Kosten in het kader van ziekte verzuimbeleid wordt een totaal bedrag van \$ 140.000 gereserveerd. Het bedrag bestaat uit kosten van Medwork, project personeelswelzijn w.o. vakantieplan en re-integratie bevorderende interventies.
- Voor het controleren van de jaarrekening 2015 en het uitvoeren van nog te bepalen specifieke opdrachten door de interne accountant wordt een totaal bedrag van \$ 150.000 gereserveerd.
- Verder wordt rekening gehouden met een bedrag van \$ 30.000 voor eventuele schadevergoedingen en voor Onvoorzien \$ 194.379. Het bedrag van Onvoorzien is een sluit c.q. restbedrag die is ontstaan na het opstellen van de Gewone dienst.

Functie **990 Saldi van kostenplaatsen**

Doelstelling

Bij het opstellen van de begroting wordt de sub-functie 990 saldi van kostenplaatsen niet gebruikt. Deze subfunctie wordt bij het tussentijdse aanpassing van de verdeeldienst gebruikt. Als er tussentijdse aanpassingen gedurende het jaar zijn verwerkt, dienen deze aan het eind van het jaar bij het opstellen van de jaarrekening op de juiste subfunctie verantwoord te worden.

Prestaties algemeen

Op rekeningsbasis deze sub-functie alleen te belasten met onvermijdelijke prijs- en hoeveelheidsverschillen op de gehanteerde kostenplaatsen. De doelstelling is om dit bedrag zo laag mogelijk te houden.

Prestaties begrotingsjaar 2016

Deze sub-functie zo weinig mogelijk te belasten en de werkelijke kosten zo veel mogelijk naar de juiste functies en sub-functies door te belasten.

Capaciteit

Nvt.

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2014	Baten 2014	Saldo 2014	Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016
11.046	0	11.046	0	0	0	0	0	0

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017	Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019
0	0	0	0	0	0	0	0	0

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

Functie **992 Saldo gewone dienst**

Doelstelling

Tot deze functie behoort het saldo van de gewone dienst. In geval van een tekort wordt dit aan de inkomstenkant gepresenteerd.

Prestaties algemeen

Weergeven van de tekorten en overschotten van de gewone dienst.

Prestaties begrotingsjaar 2016

In de begroting 2016 wordt een sluitende begroting op de gewone dienst verwacht. Dit saldo wordt gebruikt voor diverse balansafwikkelingen. Een en ander conform het baten- en lastenstelsel. Normaliter wordt de overschotten op de Gewone dienst gebruikt om investeringen op de Kapitaaldienst.

Capaciteit

Nvt.

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2014	Baten 2014	Saldo 2014	Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016
8.067.390	5.100.000	2.967.390	3.624.980	4.044.550	-419.570	0	0	0

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017	Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019
0	0	0	0	0	0	0	0	0

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

Functie	993 Saldo kapitaaldienst
----------------	---------------------------------

Doelstelling

Tot deze functie behoort het saldo van de kapitaal dienst. In geval van een tekort wordt dit aan de inkomstenkant gepresenteerd.

Prestaties algemeen

Weergeven van de tekorten en overschotten van de kapitaal dienst.

Prestaties begrotingsjaar 2016

In de begroting 2016 wordt een overschot op de kapitaaldienst begroting verwacht . In 2016 is de Vrijgekomen middelen (zie functie 912) toereikend om de investeringen en renteloze leningen te kunnen financieren. Dit wordt schematisch weergegeven.

Saldo Kapitaaldienst		2016	2017	2018	2019
Vrijgekomen middelen					
Afschrijvingen	A)	1.595.884	1.575.034	1.575.034	1.575.034
Aflossingen					
FAO BES		190.000	190.000	190.000	190.000
Onderwijshuisvesting		<u>1.005.263 +</u>	<u>1.005.263</u>	<u>1.005.263</u>	<u>1.005.263</u>
		1.195.263	1.195.263	1.195.263	1.195.263
Investeringen					
Automatisering		<u>200.000+</u>	PM	PM	PM
Totaal aan lasten	B)	1.395.263	1.195.263	1.195.263	1.195.263
Voordelig saldo	A - B)	200.621	379.771	379.771	379.771

Capaciteit

Nvt.

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2014	Baten 2014	Saldo 2014	Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016
0	0	0	0	0	0	0	0	0

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017	Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019
0	0	0	0	0	0	0	0	0

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

022 Kostenplaatsen Paragraaf 2

Doelstelling

De door het Openbaar Lichaam Bonaire ingestelde kostenplaatsen en de daarin begrepen uitgaven van taken worden via een tarief aan de onderscheidene in de begroting en/of rekening opgenomen subfuncties en andere kostendragers doorberekend. Het gaat om organisatie eenheden die taken verrichten voor meer dan een subfunctie, zoals centrale inkoop/ centrale salarisadministratie/ centraal wagenpark. Het Openbaar Lichaam maakt ook in 2016 gebruik van de Kostenplaatsen paragraaf 2: Afdeling Facilitaire Zaken.

De afdeling Facilitaire Zaken vormt deel van de directie Bedrijfsvoering en Ondersteuning. De doelstelling van de afdeling Facilitaire Zaken is als volgt.

- Het doorontwikkelen van beleid op facilitaire dienstverlening en inkoop gebied;
- Het ontwikkelen, verbeteren en invoeren van middelen ter verbetering van de processen binnen de organisatie;
- Het modernisering van de huidige organisatie;
- Het doorontwikkelen van de huidige organisatie tot een klantvriendelijke organisatie;
- Het verlenen van een betrouwbare en professionele dienstverlening en;
- Het garanderen van een adequate ondersteuning aan de organisatie van het openbaar lichaam Bonaire.

Prestaties algemeen

- Het ontwikkelen van het inkoopbeleid en inkoopinstrumenten van het OLB;
- Het ontwikkelen van het interieur verzorgingsbeleid van het OLB;
- Het ontwikkelen van het energimanagement beleid;
- Het verzorgen van de bode en chauffeursdiensten;
- Het uitvoeren van de kantoorinrichtingbeheer;
- Het uitvoeren van de inventarisbeheer;
- Het uitvoeren van het wagenparkbeheer;
- Het uitvoeren van de telefooncentralebeheer
- Het uitvoeren van de interieurverzorging van de openbare ruimtes;
- Het uitvoeren van de bewaking en controle van water & energieverbruik;
- Het verzorgen van de inkoop bedrijfsmiddelen;
- Het uitvoeren van het magazijnbeheer.

Prestaties begrotingsjaar 2016

- Reguliere taken

Capaciteit

Situatie per juni 2015

Benodigde capaciteit: 39.1 x 1.600 u = 62.560 uren

Werkelijke capaciteit: 38 x 1.600 u = 60.800 uren

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2014	Baten 2014	Saldo 2014	Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016
1.413.939	1.413.939	0	1.510.158	1.510.158	0	1.483.394	1.483.394	0

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017	Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019
1.483.394	1.483.394	0	1.483.394	1.483.394	0	1.483.394	1.483.394	0

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

- Kantoorbenodigdheden \$ 170.000 **S**
- Schoonmaakkosten \$ 27.000 **S**
- Representatiekosten \$ 8.000 **S**
- Vergaderkosten \$ 9.500 **S**
- Telefooncentrale \$ 100.000 **S**
- Aanschaf materialen \$ 100.000 **S**

De totale kosten van de afdeling Facilitaire Zaken bedragen in 2016 ; \$ 1.483.394 en zal verdeeld worden over 378.5 fte's. Het tarief per fte's bedraagt \$ 3.919. Voor meer informatie wordt u verwezen naar de overzicht van Kostenplaatsen in de bijlagen.

033 Kostenplaatsen Vervoermiddelen

Doelstelling

De door het Openbaar Lichaam Bonaire ingestelde kostenplaatsen en de daarin begrepen uitgaven van taken worden via een tarief aan de onderscheidene in de begroting en/of rekening opgenomen subfuncties en andere kostendragers doorberekend. Bij het overstappen naar de directiemodel is verschillende afdelingen ondergebracht op een locatie. Dit is ook met de dienstwagens gebeurd. Om de dienstwagens beter te kunnen beheren en beheersen door de directeuren is gekozen om de kosten van de dienstwagens per directie een kostenplaats te maken.

Prestaties algemeen

- Het beter beheren van vervoermiddelen door de directeuren;
- Het beheersen van vervoermiddelen door de directies van het OLB;
- Het uitvoeren van betere controle op de kosten met betrekking tot het wagenpark.

Prestaties begrotingsjaar 2016

- Reguliere taken;

Capaciteit

Nvt

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting			Begroting		
Lasten 2014	Baten 2014	Saldo 2014	Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016
0	0	0	209.800	209.800	0	204.190	204.190	0

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017	Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019
204.190	204.190	0	204.190	204.190	0	204.190	204.190	0

Bijzonderheden

In 2016 wordt een totaal bedrag van \$ 204.190 gereserveerd om de volgende kosten te kunnen dekken.

- Brandstof \$ 91.600
- Onderhoud Vervoermiddelen \$ 75.790
- Verzekering Vervoermiddelen \$ 36.800

Het Openbaar Lichaam Bonaire heeft totaal 43 dienstwagens. De kostenplaatsen Vervoermiddelen zal als volgt worden doorberekend;

Bureau/ Directie	Aantal dienstwagens	Totaal bedrag
Kabinet Gezaghebber/ Gedeputeerden	1	12.500
Bedrijfsvoering en Ondersteuning	2	7.100
Ruimte en Ontwikkeling	15	47.000
Samenleving en Zorg	8	19.790
Toezicht en Handhaving	12	117.800
Totaal	38	204.190

Opmerking

De gedeputeerden kunnen in aanmerking komen voor brandstof van hun privéauto.

De 5 dienstwagen van de FZ worden bij functie 022 verantwoordt.

Bij de Directie TH is ook rekening gehouden met de kosten van de vaartuigen.

Voor meer informatie wordt u verwezen naar de overzicht van Kostenplaatsen Vervoermiddelen in de bijlagen.

044 Kostenplaatsen Huisvesting

Doelstelling

De door het Openbaar Lichaam Bonaire ingestelde kostenplaatsen en de daarin begrepen uitgaven van taken worden via een tarief aan de onderscheidene in de begroting en/of rekening opgenomen subfuncties en andere kostendragers doorberekend. Bij het overstappen naar de directiemodel is verschillende afdelingen ondergebracht op een locatie. Om de kosten per locatie beter te kunnen beheren en beheersen door de directeuren is gekozen om de kosten per huisvesting per directie een kostenplaats te maken.

Prestaties algemeen

- Het beheersen van de huisvestingskosten per directie van het OLB;
- Het beter controleren van de huisvestingskosten per locatie per directie van het OLB;

Prestaties begrotingsjaar 2016

- Reguliere taken

Capaciteit

Nvt

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting			Begroting		
Lasten 2014	Baten 2014	Saldo 2014	Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016
0	0	0	3.437.000	3.437.000	0	3.280.400	3.280.400	0

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017	Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019
3.280.400	3.280.400	0	3.280.400	3.280.400	0	3.280.400	3.280.400	0

Bijzonderheden

In 2016 wordt een totaal bedrag van \$ 3.280.400 gereserveerd om de volgende kosten te kunnen dekken.

- Elektriciteit \$ 1.017.200
- Water \$ 193.000
- Onderhoud airco \$ 37.100
- Onderhoud riolering en beerputten \$ 4.000
- Telefoon/internet /communicatie \$ 440.000
- Huur gebouwen \$ 1.132.200
- Beveiligingskosten \$ 355.400
- Verzekering gebouwen \$ 81.900
- Kleine huisvestingskosten \$ 19.600

Het Openbaar Lichaam Bonaire is momenteel op 20 locaties gehuisvest. Daarnaast wordt ook rekening gehouden met Ambtswoning gezaghebber, Straatverlichting, Publieke voorzieningen zoals pleinen en rotondes, sportfaciliteiten en kaden/pieren.

Hieronder volgt een schema van de locaties waarin de kantoren van het Openbaar Lichaam Bonaire is gevestigd;

	Bureau/ Directie	Adressen
	Overig	
1	Pasangrahan	Wilhelminaplein 2
2	BC kantoor	Plasa Wilhelmina
3	Hulpkantoor BC	Kaya Rincon 60
	Directie Bedrijfsvoering en Ondersteuning	
4	Financiën, ICT, JAZ en Communicatie en Protocol	Kaya J.A. Abraham Blvd 27
5	Personeel en Organisatie	Kaya Aruba z/n
6	Post en Archief	Kaya Grandi 51
	Directie Ruimte en Ontwikkeling	
7	Directie en Staf , Beleid en Projecten diverse Units en Realisatie – Grondzaken en Vergunningen	Kaya Amsterdam 23
8	Uitvoering LVV	Kaminda Lagun 32
9	Openbare Werken	Bulevar Gobernador N. Debrot 44
10	Slachthuis	Kaminda LAgun 24
	Directie Samenleving en Zorg	
11	Directie en Staf, Beleid en Projecten, Educatie en Welzijn, Publieke Gezondheid en Maatschappelijke Ondersteuning en Arbeid	Kaya Neerlandia 1
12	Burgerzaken	Kaya Neerlandia 40
13	SKAL- Museum	Kachi Craane 34-34A
14	Indebon- Rincon	Kaya Botote 5
15	Indebon	Kaya Amsterdsam z/n
16	Bibliotheek	Kaya Gramel
17	Bibliotheek- Rincon	Kaya Rincon 62
18	Integrale wijkaanpak	Kaya Korona 5 A, B, C, D, F en G
	Directie Toezicht en Handhaving	
19	Directie en Staf, Beleid en Advies, Handhavingsprojecten en Taskforces, Bureau Rij- en Vaarbewijzen en Kentekenregistratie bewijzen, Handhaving Ruimte en Ontwikkeling en Handhaving Zorg en Samenleving	Kaya Korona 89
20	Haven en Loodswezen	Fort Oranje

Opmerking

De kosten van Integrale wijkaanpak (IWA) worden gedekt met gelden vanuit Nederland - Bijzondere Uitkering IWA.

Voor meer informatie wordt u verwezen naar de overzicht van Kostenplaatsen Huisvesting in de bijlagen.

PARAGRAFEN

Paragraaf Lokale heffingen

De paragraaf lokale heffingen dient ertoe de eilandsraad een betrouwbaar inzicht te bieden in de eigen inkomsten en de lastendruk die de lokale heffingen veroorzaken. In de toelichting op de BBV BES worden de volgende onderdelen voor de paragraaf lokale heffingen genoemd. In de begroting respectievelijk het jaarverslag moet voor de Raad de volgende informatie beschikbaar zijn:

Paragraaf Lokale heffingen

- De geraamde inkomsten;
- Het beleid ten aanzien van de lokale heffingen;
- Een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen;
- Een aanduiding van de lokale lastendruk.
- Een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

In de begroting wordt per onderdeel de stand van zaken en de beleidsvoornemens duidelijk gemaakt. In het jaarverslag wordt verantwoording afgelegd over de mate van de realisatie van de beleidsvoornemens.

Lokale heffingen hebben tot doel dat het openbaar Lichaam door het verwerven van eigen middelen dekking vindt voor een deel van haar uitgaven in het kader van de uitvoering van de haar toebedeelde taken. De invoering, wijziging of intrekking van lokale heffingen dient door middel van een door de eilandsraad vast te stellen verordening te geschieden (art. 40 Wet financiën openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba).

Lokale heffingen worden onderscheiden in heffingen waarvan de besteding gebonden dan wel ongebonden is. De paragraaf lokale heffingen heeft betrekking op beide. Ongebonden lokale heffingen zoals de grondbelasting, de toeristenbelasting, de verhuurautobelasting en de motorrijtuigenbelasting worden tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend, omdat zij niet aan een inhoudelijk begrotingsprogramma zijn gerelateerd. De besteding is niet gebonden aan een bepaalde taak. Gebonden heffingen, zoals reinigingsrechten worden verantwoord op de betreffende taak en worden niet tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend.

De paragraaf lokale heffingen geeft inzicht in de diverse belastingen van het openbaar lichaam en de consequenties daarvan voor de inwoners van Bonaire en is als volgt opgebouwd.

- Beleidsmatige ontwikkelingen;
- Overzicht belastingopbrengsten van het openbaar lichaam;
- Woonlasten (lokale lastendruk);
- Kwijtschelding van belastingen van het openbaar lichaam.

Beleidsmatige ontwikkelingen

Eind 2014 is gestart met de uitvoering van een Financieel Beheerplan die tijdens 2016 afgerond moet worden. Dit moet resulteren in een goedkeurende verklaring van de externe accountant voor jaarrekening 2017. De inkomstenkant heeft nu en in de toekomst veel aandacht nodig. Procedures moeten worden gevolgd, informatie moet worden geleverd en geanalyseerd en de interne controle dient sterk te verbeteren opdat de debiteurenpositie meer zekerheid gaat bieden. OLB en BCN hebben eind 2015 gezamenlijke acties ondernomen om de achterstand in de inning van belasting debiteuren tegen te gaan.

Naast procedures en werkafspraken verdienen interne controles en de kwetsbaarheid van capaciteit bij diensten en overheids NV's waar inkomsten worden genereerd of gefactureerd de nodige aandacht.

Reeds bij de behandeling van de diverse verordeningen d.d. 30 december 2010 werd het duidelijk dat het bestuurscollege cq de eilandsraad geen verhogingen van de tarieven zou doorvoeren. Zolang er sprake is van onduidelijkheid inzake de koopkracht ontwikkeling op Bonaire worden er, behalve bij de reeds doorgevoerde aanpassingen m.b.t. grondwaarden t.b.v. erfpacht en de aanpassingen op basis van taxaties m.b.t. grondbelasting, geen aanpassingen meer gedaan.

Overzicht belastingopbrengsten van het openbaar lichaam

Belastingen worden door de heffingsambtenaar dwingend opgelegd zonder dat daar een aanwijsbare tegenprestatie tegenover staat. Daar tegenover staat dat rechten wel een aanwijsbare tegenprestatie kent. Bovendien mag het totaal van de verwachte inkomsten uit rechten het totaal van de verwachte uitgaven niet overschrijden.

Opbrengsten lokale lasten	Rekening 2014	Begroting 2015 (incl. 1e BW)	Begroting 2016
Motorrijtuigenbelasting	2.550.400	2.700.000	2.680.000
Toeristenbelasting	2.037.415	2.100.000	2.037.000
verhuurautobelasting	697.254	600.000	690.000
Erfpachten en huur	2.427.725	2.590.082	2.595.982
reinigingsrechten	1.140.000	1.167.000	1.167.000
Leges en retributies	1.377.603	1.224.000	1.363.100
havenbelasting	1.865.207	2.500.000	2.500.300
Grondbelasting	1.617.477	1.400.000	1.617.000
Opcenten op de vastgoedbelasting	727.162	1.300.000	750.000
Precariorechten	610.427	600.000	610.000

Eilandsverordening lokale kwijtschelding

Conform de huidige wet- en regelgeving moet het openbaar lichaam een verordening op stellen met als doel het beleid ten aanzien van kwijtschelding vast te stellen. Het betreft het kunnen toepassen van heldere afspraken om onder voorwaarden aan burgers en ondernemers kwijtschelding te kunnen verlenen. Daarbij wordt zoveel mogelijk aangesloten op het beleid binnen de Belastingdienst/CN. Verwacht wordt dat in 2016 een dergelijke verordening kan worden vastgesteld door de eilandsraad.

Motorrijtuigenbelasting

Met ingang van 1 juli 2015 wordt de Motorrijtuigenbelasting ingevorderd middels aanslagen. In de tweede helft van 2015 ontvangen alle bekende kentekenhouders een kennisgeving c.q. aanslag voor de kenteken in hun bezit; deze wijziging is in lijn met de geldende wetgeving; er worden geen stickers verkocht aan de kentekenhouders; het betalingsbewijs en de verzekeringsbewijs dienen als bewijs voor de voldoening van verschuldigde belasting. Eind 2015 worden de aanslagen MRB 2016 verstuurd. Ook zal een invorderingsinhaalactie gedaan worden met betrekking tot de onbetaalde motorrijtuigenbelasting voor 2012 t/m 2015. Het effect van deze actie is niet meegenomen in de begroting 2016.

Invordering belastingschulden

De belastingdienst, die voor ons de inning en (dwang-)invordering van belastingen verzorgt, heeft te kennen gegeven dat het juridisch niet is toegestaan dwanginvordering toe te passen op zg. niet belasting-inkomsten. Hiervoor zijn alleen gerechtelijke invorderingsprocedures van toepassing. Gesprekken hierover met gerechtsdeurwaarders lopen. Eind 2015 is dit ter hand genomen.

M.b.t. de belasting-inkomsten is nog niet overzichtelijk welke betalingsregelingen er zijn getroffen, dan wel welke vorderingen feitelijk deels oninbaar zijn. Van de zijde van OLB is de stand van zaken ten aanzien van bezwaren en lopende/afgehandelde bezwaarprocedures nog niet inzichtelijk. Op korte termijn zullen nadere afspraken met de belastingdienst worden gemaakt hoe dit beter inzichtelijk kan worden gemaakt alsmede over de verdere (dwang-) invordering van de openstaande bedragen. Eind 2015 is een inhaalactie begonnen gezamenlijk met BCN voornamelijk voor wat betreft verschuldigde erfpachtscanon.

Paragraaf Weerstandsvermogen

Inleiding

Volgens artikel 15 van de Wet Financiën Openbare Lichamen BES brengt de eilandsraad voor alle taken en activiteiten jaarlijks op de begroting de bedragen in beeld, alsmede de middelen die hij naar verwachting kan aanwenden. De jaarlijkse lasten mogen niet hoger zijn dan de jaarlijkse baten. De begroting dient materieel sluitend te zijn. De begroting voor 2016 is sluitend.

Als gevolg van artikel 10 van het Besluit Begroting en Verantwoording BES dient in de paragraaf Weerstandsvermogen een duidelijk beeld te worden gegeven van de aanwezige weerstandscapaciteit en de aanwezige risico's.

De definitie van de weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit zijn de middelen en de mogelijkheden waarover het openbaar lichaam beschikt om niet begrote lasten te dekken.

In de praktijk komt dit op het volgende neer:

Het eigen vermogen van het openbaar lichaam wordt gevormd door de algemene reserve en bestemmingsreserves en kan worden ingezet om tegenvallers op te vangen. Ook de bestemmingsreserves worden dus tot het eigen vermogen gerekend. Eventueel aanwezige voorzieningen behoren niet tot de weerstandscapaciteit. Het gaat hier om zogenaamd 'geoormerkt' geld waarover niet vrij kan worden beschikt om een willekeurige tegenvaller op te vangen.

Het openbaar lichaam heeft meer mogelijkheden (dan het eigen vermogen alleen) die in potentie ingezet kunnen worden om tegenvallers op te vangen. Te denken valt aan bijvoorbeeld de onbenutte inkomstenbronnen (belastingcapaciteit), de stille reserves, maar ook stelposten voor onvoorziene uitgaven. Alle mogelijkheden samen vormen de weerstandscapaciteit van het openbaar lichaam. Let wel, het karakter van deze componenten is verschillend. Zo kunnen reserves slechts eenmalig worden ingezet en kent de onbenutte belastingcapaciteit een meer structureel karakter.

De gewenste c.q. aanwezige weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit c.q. het weerstandsvermogen geeft antwoord op de vraag in hoeverre het Openbaar Lichaam in staat is om nog niet afgedekte risico's op te vangen. Dit is een belangrijk aandachtspunt, zeker in het licht van de enorme onderhoudsachterstanden en nieuwe taken en verantwoordelijkheden zonder daarbij behorende financiële dekking. De wetgeving voorziet in artikel 87 van de Wet FinBES weliswaar dat, indien er sprake is van nieuwe taken een daarbij passende ophoging van de vrije uitkering cq een (tijdelijke) bijzondere uitkering hoort, in de praktijk wordt hierin bepaald nog niet voorzien (denk aan het opdrogen van ontwikkelingsgelden). Daar komt nog eens bij dat er een kabinetsstandpunt is ingenomen ten aanzien van de grote onderhoudsachterstanden (vide overeenkomst d.d. 22 april 2010, waar nog geen invulling aan is gegeven door partijen). Erkend wordt dat Bonaire dit niet vanuit haar eigen financiële mogelijkheden kan financieren. Tegelijkertijd wordt vanuit het ministerie van BZK aangedrongen om de weerstandscapaciteit te bepalen en daarvoor ook een passend vermogen op te bouwen. Het OLB erkent dat dit belangrijk is maar wil daarbij niet dat dit ten koste gaat van haar ambities om de komende jaren de achterstanden weg te werken. Er wordt daarom gepleit voor een gefaseerde opbouw van dit vermogen om zelfstandig deze risico's te managen en bij het daadwerkelijk voordoen van financiële gevolgen, deze ook op te kunnen vangen. Het is voor de hand liggend dat het minimale weerstandsvermogen minimaal gelijk is aan de uitkomst van een risicoanalyse. Een control risk assessment zal deels antwoord moeten geven op dit vraagstuk.

Als een niet afgedekt risico zich toch voordoet, zal deze hoe dan ook uiteindelijk door het Openbaar Lichaam moeten worden opgevangen. Daarvoor is weerstandscapaciteit noodzakelijk. Het openbaar lichaam staat dus voor de uitdaging om de niet afgedekte risico's en de aanwezige opvangcapaciteit op elkaar af te stemmen en gefaseerd toe te groeien naar een weerstandsvermogen dat voldoende is.

Aandachtspunt is evenwel dat de liquiditeitspositie van OLB mede bepalend is voor de mogelijkheden om op een zeker moment ook daadwerkelijk bepaalde kosten op te kunnen vangen. Zeker omdat die positie, voorzover die het toelaat, ook voortdurend wordt bewaakt en financiële ruimte onmiddellijk wordt ingezet voor uitvoering.

Met de weerstandscapaciteit van \$ 2,5 mln per 31 - 12 - 2016 streeft het bestuurscollege een ratio na van 1,0 voor het weerstandsvermogen dit bedrag zal het totaal van de berekende risico's moeten dekken, met een correctie voor het gegeven dat niet alle risico's zich in een keer zullen voordoen.

De berekening van risico's zal bestaan uit een inschatting van de vermoedelijke schade van een gebeurtenis, rekening houdend met de kans dat deze gebeurtenis zich kan voordoen.

Berekening gewenst weerstandsvermogen

Op basis van de weerstandscapaciteit opgenomen onder punt 3 hierna en de berekening van de risico's opgenomen onder punt 5 berekenen wij een weerstandsvermogen van ongeveer 0,12. In verband met de groei van het vrije eigen vermogen naar de gewenste positie van \$ 2,5 miljoen heeft het weerstandsvermogen nu al minimaal de gewenste omvang van \$ 1,5 bereikt.

Overzicht weerstandscapaciteit

Er kan onderscheid gemaakt worden tussen incidentele weerstandscapaciteit, die wordt ingezet om de incidentele financiële gevolgen van risico's op te vangen en structurele weerstandscapaciteit, die wordt ingezet om de structurele financiële gevolgen van risico's op te vangen. De incidentele weerstandscapaciteit bestaat uit de algemene nog niet bestemde reserve en de stille reserves, die gerealiseerd kunnen worden door verkoop van bezittingen, die niet dienstbaar zijn aan de bedrijfsuitoefening van het openbaar lichaam. De structurele weerstandscapaciteit bestaat uit de post onvoorzien, het gemiddelde meerjarig begrotingsaldo en de onbenutte belastingcapaciteit.

Middelen (bedragen x \$1 miljoen)	Incidenteel			Structureel		
	2013	2014	2015	2014	2015	2016
Algemene reserve	10,4	21,5	24.4			
Bestemmingsreserves	0,1					
Resultaat	11.2	8.0	3.6			
Af: toevoeging bestemmingsreserve	0.2		PM			
Af: afname algemene reserve		-5.1	- 4.0			
Stille reserves	PM	PM	PM			

Post onvoorzien				0	0	0,2
Begrotingssaldo				0	0	0
Onbenutte belastingcapaciteit						
- Hondenbelasting				0	PM	PM
- Onderdekking leges en retributies				0	PM	PM
TOTAAL	21.5	24.4	24.0	0	0	0,2

De definitie van een risico

Een risico kan gedefinieerd worden als "de kans op het optreden van een gebeurtenis met een bepaald (negatief) gevolg voor de betrokkenen". Het Openbaar Lichaam loopt tal van risico's. In de vakliteratuur over dit onderwerp worden wel belangrijke risicocategorieën genoemd. Het betreffen onder andere risico's als gevolg van aansprakelijkheid, overheids-N.V.'s, publiek private samenwerking, subsidierelaties, openeinderegelingen, gebiedsuitbreidingen (het uitgeven van gronden in erfpacht), het implementeren van wet- en regelgeving en risico's uit het reguliere bedrijfsproces, lopende claims etc.

Een systematische aanpak voor de inventarisatie en beoordeling van risico's is een belangrijke voorwaarde om beter inzicht te krijgen in het risicoprofiel van het Openbaar Lichaam. Daartoe zijn diverse modellen ontwikkeld. In hoofdlijnen komt het er op neer dat de risico's en beheersmaatregelen worden geïnventariseerd; rekening houdend met benoemde risicocategorieën en –gebieden. Daarna volgt een inschatting van de kansen en gevolgen. Door de factor kans (dat een risico optreedt) te vermenigvuldigen met het ingeschatte gevolg, ontstaat een indicatie van het financiële gevolg. De risico's, waarvoor geen beheersmaatregelen getroffen zijn, worden op deze wijze gekwantificeerd en daarmee is de benodigde weerstandscapaciteit inzichtelijk.

Inventarisatie van de aanwezige risico's

In het onderstaande overzicht zijn de nu bekende risico's opgenomen. Hierbij hebben wij om redenen van eenvoud de risico's met een verwacht schadebedrag van minder dan \$ 100.000 niet opgenomen. Er is nog geen inzicht in de niet kwantificeerbare risico's.

Overzicht kwantificeerbare risico's

Naam risico	Incid. /struct	Maximale schade (Milj. \$)	Kans optreden	Omvang risico (milj. \$)
Aanspreken voor verliezen Bonaire Holding maatschappij NV	I	20,5	0-10%	2,0
Rechtsgang erfpacht	I	1,0	0-20%	0,2
Jalan Investment NV	I	1,1	0-20%	0,2
Overig	I	1,0	0-10%	0,1
Totaal		23,6		2,5

1.	Aanspreken voor verliezen Bonaire Holding maatschappij NV
Omschrijving	Bonaire Holding Maatschappij heeft een geplaatst aandelenkapitaal van \$ 24.022.346, hiervan is een bedrag van \$ 20.536.313 nog niet volgestort door het OLB. Hierdoor loopt het OLB boven het bedrag van het gestorte kapitaal risico voor bedrijfsverliezen van BHM en haar dochterondernemingen
Impact	\$ 20.536.313
Maatregelen	Er is een statutenwijziging toegezegd door de directie van BHM. OLB zal toezien op de daadwerkelijke uitvoering van deze statutenwijziging in 2016.
Status	Het betreft een doorlopend risico. Na de statutenwijziging is het risico beperkt tot de resultaten uit de voorgaande periode.
2.	Rechtsgang erfpacht
Omschrijving	Het OLB is voornemens om steekproefsgewijs een aantal wanbetalers m.b.t. erfpacht in een incasso procedure mee te nemen. Alvorens er executoriaal beslag kan worden gelegd is een uitspraak van de rechter nodig
Impact	\$1.000.000
Maatregelen	Met onze advocaat is afgesproken dat we daarvoor geen afspraken nodig hebben met andere advocaten(-kantoren). Dit traject staat op zichzelf en is met name bedoeld om een rechtelijke uitspraak te verkrijgen inzake de erfpachtcontracten met de 20-respectievelijk 40-jaar clause.
Status	Dit traject is recentelijk opgestart en moet nu verder in gang worden gezet.

3.	Jalan Investment NV
Omschrijving	Naar aanleiding van de opzegging het recht van erfpacht op een perceel heeft Jalan N.V. om een voorlopige voorziening verzocht en verkregen. Op grond van de voorlopige voorziening mag het eilandgebied tot dat in een bodem procedure is beslist niet de uitvoering van de tussen Jalan en Bonaire gesloten development agreement frustreren. Er loopt momenteel nog een bodem procedure zowel in conventie als reconventie. Bonaire is veroordeeld tot betaling van een dwangsom tot maximaal \$ 1.117.318 (ANG 2 miljoen). Indien zij zicht niet houdt aan het verbod. Tevens valt te verwachten dat indien in de bodem procedure wordt beslist dat de opzegging onrechtmatig was een schade vergoeding wordt geëist.
Impact	\$ 1 miljoen
Maatregelen	Met Jalan zijn inmiddels onderhandelingen gestart om tot een minnelijke regeling te komen. Hiervan zijn nog geen concrete resultaten bekend.
Status	In afwachting hiervan zijn de procedures op de parkeerrol geplaatst.

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen (incl. “wegwerken achterstanden”)

Volgens artikel 11 van het Besluit Begroting en Verantwoording openbare lichamen BES dienen de openbare lichamen een helder en volledig overzicht in de kapitaalgoederen te geven voor een goed inzicht in de financiële positie. Daarnaast is in de brief van minister van BZK van 8 juni 2011 (inzake kabinetsstandpunt referentiekader Caribisch Nederland) aangedrongen op een aanvullende paragraaf “Wegwerken achterstanden”. Deze extra paragraaf is gewenst om na te gaan wat er gaande is m.b.t. de achterstanden in het onderhoud van wegen, gebouwen, haven (o.a. a.g.v. Omar) en overige infrastructuur. De informatie hierover wordt in onderhavige paragraaf verwerkt.

Het Openbaar lichaam Bonaire is verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Hieronder worden de meest belangrijke kapitaalgoederen weergegeven:

- Verharde wegen;
- Zandwegen;
- Semi verharde wegen;
- Rotondes;
- Haven (kaden);
- Rioleringen;
- Duikers;
- Dammen;
- Labado's;
- Openbare plantsoenen;
- Openbare pleinen en parken;
- Overheidsgebouwen.

In algemene zin kan worden vastgesteld dat het onderhoud van de verschillende kapitaalgoederen niet op orde is. Er is sprake van grote onderhoudachterstanden. De financiële situatie laat echter niet toe dat dit achterstallige onderhoud voortvarend wordt weggewerkt. De begroting bevat een beperkt budget voor regulier onderhoud. Daarnaast is weer enige financiële ruimte gevonden voor fase 2b (rotonde bij Misa di Playa). De Kaya Nikiboko Zuid wordt daarmee volledig afgerond en waarmee het OLB haar deel van de afspraken om daar waar financieel mogelijk iets te doen aan de hoofdwegenstructuur weer een beetje waargemaakt.

Met de eenmalige donatie in oktober 2011 is het mogelijk gebleken Passangrahan volledig te restaureren. Halverwege 2014 was de oplevering en vanaf dat moment vormt dit gebouw weer de huisvesting voor de eilandsraad, griffie, fracties e.d.. In 2015 wordt aangevangen met de werkzaamheden ten behoeve van de inrichting van de expositieruimte van de Passangrahan.

Middelen voor achterstallig onderhoud van overige kapitaalgoederen zijn slechts marginaal beschikbaar. Dit ondanks gemaakte afspraken hierover (zie Bestuurlijk Akkoord van 22 april 2010, waarin staat aangegeven dat het Rijk aanvullende middelen zou toereiken als Bonaire meerjaren renovatie en onderhoudsplannen zou aanleveren).

De afgelopen jaren is steeds slechts het hoognodige onderhoud gepleegd aan de overheidsgebouwen waardoor nu alle overheidsgebouwen (behalve de nu gerestaureerde Passangrahan) zich in steeds verder achteruitgaande toestanden verkeren. Aangezien alle overheidsgebouwen een monumentale status hebben is een likje verf alleen niet meer voldoende. Verouderde elektrische voorzieningen in de gebouwen dienen compleet vernieuwd te worden anders vormen deze op den duur een gevaarlijke situatie voor de medewerkers in de gebouwen. Daklekkages zijn vaak gevolgen van oude dakpannen die nodig vernieuwd dienen te worden en poreuze dakgoten die behandeld dienen te worden. Vaak vertonen de wanden in de gebouwen ook effecten van zoutuitslag (blaasvorming onder de verflaag op de wanden) als gevolg van optrekkend vocht. Dit is een veelvoorkomend probleem bij de monumenten waar nog geen afdoende oplossing voor is gevonden en alleen kan worden beperkt door regelmatig en deskundig onderhoud. Door de bestuursveranderingen en de overgang naar het directiemodel van de afgelopen jaren hebben de meeste overheidsgebouwen ook geen efficiënte indeling meer. Werkplekken zijn steeds bijgeplakt zonder ook te kijken naar onder andere de veiligheid van de medewerkers.

Om de gewenste onderhoudsniveaus te kunnen bereiken was het noodzakelijk om een inventarisatie te doen van alle kapitaalgoederen waarvan ook onderhoudsplannen een onderdeel zijn. Deze plannen zijn inmiddels allemaal al afgerond. De volgende plannen zijn inmiddels al weer geruime tijd beschikbaar:

1. Restauratie bestuurskantoor

Het bestuurskantoor is al jaren aan restauratie toe: het dak dient opgeknapt te worden, de wanden dienen behandeld te worden tegen optrekkend vocht en zoutuitslag, het gebouw dient brandveilig gemaakt te worden, de elektrische installatie is verouderd en zeer onveilig en dient compleet opnieuw te worden geïnstalleerd, het gebouw dient efficiënter te worden ingedeeld en het terrein dient te worden heringericht voor een duidelijke relatie van het gebouw en zijn omgeving. Door de onveilige situatie waar het gebouw zich sinds 1993 in verkeert, heeft Brandweer het gebouw brandonveilig en onbewoonbaar verklaard. In 2013 is er enige actie genomen om het brandgevaar te minimaliseren. Het is, gelet op bovenstaande, niet meer verantwoord om de medewerkers onder deze omstandigheden in dit pand te laten werken.

Het is ook niet verantwoord en bovendien vanuit bouwtechnisch oogpunt bijzonder onwenselijk om te blijven klussen aan een gebouw dat afgekeurd is. De kans dat de technische installatie van het pand verder zal verslechteren is bijzonder groot. Het is dan ook zaak om zo spoedig mogelijk met de algehele restauratie van het pand te beginnen. De met een complete restauratie gemoeide kosten zijn, op basis van de recente ervaring met de restauratie van Passangrahan, geschat op USD 2.650.000 (inclusief voorbereiding en begeleiding van de complete restauratie). Om de financiële lasten op de bogroting per jaar te beperken wordt voorgesteld om de restauratiekosten te faseren over de komende drie jaren, namelijk voor 2016 USD 850.000 en daarna, in 2017 en 2018, tweemaal USD 900.000.

2. De Centrumvisie Kralendijk, Bonaire is vastgesteld.

De huidige kwaliteit en functionaliteit van het centrum van Bonaire ondervindt veel knelpunten en zwaktes. De centrumvisie bevat een lange termijn visie voor het centrum van Kralendijk. De visie is gericht op het verbeteren van de kwaliteit en het verblijfsklimaat van de binnenstad voor zowel eilandbewoner, ondernemer als toerist. Het opwaarderen van de ruimtelijke functionaliteit van de stad komt ten goede aan o.a. de bereikbaarheid en de economische vitaliteit van het centrum. Samenhang in de ruimtelijk-functionele structuur draagt bij aan de economische vitaliteit en een duurzaam leefbaar centrum. Deze visie heeft tot doel initiatieven en ontwikkelingen zodanig te sturen en op gang te brengen dat de centrumstructuur als geheel wordt versterkt. Dit streven zal ook resulteren in een aantrekkingskracht en imago van Bonaire. Het is van essentieel belang dat de komende 10 jaren structureel budget beschikbaar wordt gesteld voor het HART van BONAIRE.

3. Herstel schade n.a.v. Omar (haven): ASCON: Laat nog steeds op zich wachten ondanks eerdere toezeggingen. Wel wordt momenteel op constructieve manier met het ministerie van Infrastructuur en Milieu bekeken hoe we m.b.t. onze havens verder moeten/kunnen en zijn voorstellen in de maak.

4. Masterplan Onderwijshuisvesting: RGD: Mede door een flinke rentevrije lening (\$ 19,1 mln) werkt het OLB financieel flink mee om de onderhoudsachterstanden bij de scholen weggewerkt te krijgen. Het ministerie van Onderwijs & Wetenschappen geeft hier als ministerie het goede voorbeeld door te stellen dat het onderwijs op hetzelfde niveau als in Nederland moet worden gebracht. Het steekt daarin veel energie en middelen, net als in de renovatie en nieuwbouw van scholen

5. Beheer wegen Bonaire (2012 – 2016): (CEC/Witteveen & Bos): De afspraak dat OLB waar mogelijk wat middelen beschikbaar zou maken voor de hoofdwegenstructuur wordt stap voor stap waargemaakt in het kader van de integrale wijkaanpak. Zie hiervoor de voortgang m.b.t. de kaya Nikiboko Zuid en een aantal andere kleinere wegverbeteringen. Het blijft een zorg dat Nederland dit niet als prioriteit ziet en er ook geen middelen voor vrij wil spelen omdat het als verantwoordelijkheid van OLB wordt beschouwd. Bij het beheerplan (CEC/Witteveen+Bos) dienen de volgende kanttekeningen te worden gemaakt: Bij het opstellen van het beheerplan werd er destijds door Nederland aangegeven dat het plan alleen over het onderhouden van de bestaande wegverhardingen moest gaan. Dit betekent dat er in het plan geen rekening is gehouden met wegreconstructies, verbreden van wegen, voetpaden en het verharderen van onverharde wegen in de woonwijken. Voor de meeste verharde wegen op Bonaire geldt dat de conditie zo slecht is dat er geen sprake meer is van onderhoud. De meeste wegen moeten volledig opnieuw aangelegd te worden, rekening houdend met de hedendaagse ontwerpeisen. Dit wil zeggen dat de meeste wegen breder moeten worden gemaakt, de constructie zwaarder (dikkere fundering en asfaltlaag), en dat er rekening moet worden gehouden met voetgangers en fietsers.

Ook dienen de wegen te worden voorzien van een hemelwaterafvoersysteem. Hier is "vroeger" weinig rekening mee gehouden omdat er genoeg ruimte was voor het water om naar toe te stromen. Door de grote toename van bebouwing kan het regenwater nu niet meer op een natuurlijke wijze wegstromen. Dit is een van de grote oorzaken van de snelle aftakeling van de funderingen en wegverhardingen. Door Kralendijk lopen een aantal hoofdafwateringssytemen die het regenwater via rooien, dammen en duikers afvoeren naar de zee. Deze systemen zijn verouderd en ondergedimensioneerd voor de huidige situatie. Een grondige "update" van deze waterafvoeren is noodzakelijk om overstromingen in bebouwd gebied in de toekomst te voorkomen.

Door de toename van het verkeer de afgelopen 10 jaar dienen er ook aanpassingen te worden gedaan in de verkeerscirculatie zoals de aanleg van rotondes en de aanleg van nieuwe wegen.

6. Meerjaren renovatieplan overheidsgebouwen: PlanD2. Behalve het Passangrahan en de verbouw en verhuisbewegingen in het kader van het directiemodel is verder nog weinig aan renovatie/restauratie gedaan. De onderhoudstaat van vele overheidsgebouwen holt daardoor steeds verder achteruit.

Mede op basis van deze rapporten zijn de voornaamste conclusies en kosten meegenomen in het rapport "Referentiekader Caribisch Nederland". In de in juni 2011 openbaar gemaakte kabinetsstandpunten is aangegeven dat erkend wordt dat de eilanden veel te weinig vrije uitkering ontvangen en dat er tegelijkertijd sprake is van een enorme achterstand in onderhoud. Voor wat betreft de vrije uitkering is inmiddels een beperkte verhoging doorgevoerd (tot de onderkant van de berekende bandbreedte). Voor het inlopen van de achterstanden is tot op heden nog steeds geen oplossing in het vizier. In onderhavige begroting voor 2016 is nu nog slechts rekening gehouden met zeer beperkt regulier onderhoud.

Wel wordt inmiddels gewerkt aan een integraal ontwikkelplan Bonaire en vindt onderzoek plaats naar de hoogte van de Vrije Uitkering. Bestaande plannen zullen worden ingebracht als input voor dit plan en onderzoek.

Paragraaf Bedrijfsvoering

Financieel beheer

In 2015 zijn een aantal belangrijke stappen gezet op het gebied van financieel beheer en binnen de afdeling Financiën. Middels het aantrekken van een interim hoofd afdeling financiën eind 2014 is het verbeterplan financieel beheer opgestart.

Bijzondere aandacht is besteed aan de professionalisering en standaardisering van de financiële verantwoording gedurende 2015, waardoor de periodieke rapportages gedurende het tweede halfjaar van 2015 effectiever verlopen, waardoor meer tijd besteed kan worden aan de inhoudelijke aspecten van de rapporten, De verplichtingen administratie is eind 2014 ingevoerd waardoor de een betere pro-actieve controle op de budgetuitputting kan worden uitgevoerd. Na de voltooiing van de netwerkbekabeling tussen de diverse directies en locaties van het OLB wordt ook de invoering van de verplichtingen bij de diverse directies neergelegd. Dit zal een extra investering in K2F vergen (inkoop module), maar zal de doorlooptijd van de afhandeling van verplichtingen en facturen verkorten.

Eind 2015 worden externe bureaus ingehuurd om de diverse aandachtspunten c.q. onzekerheden die in de oordeelonthouding worden aangehaald op structurele wijze op te lossen. Het Bestuurscollege heeft als doelstelling om een goedkeurende verklaring te krijgen voor jaarrekening 2017.

De interne controle en de menselijke bezetting vragen nog altijd veel aandacht.

Rijks- en lokale belastingen en heffingen

De Belastingdienst/CN de verzorgt de inning van lokale belastingen. Met ingang van mei 2015 zijn alle kassa's van het BCN opgeheven, waardoor de belastingbetaler nu aangewezen op digitaal betaalverkeer of betalingen bij de balies van de banken. Wel blijft het openbaar lichaam Bonaire zelf verantwoordelijk voor de heffing, de afhandeling van eventuele bezwaarschriften en de gerechtelijke invordering met betrekking tot erfpacht en civielrechtelijke facturen. Het openbaar lichaam is nu doende alternatieve betaalwijzen te onderzoeken teneinde de voldoening van de diverse belastingen door de belastingbetaler eenvoudiger te laten verlopen.

Op dit moment wordt voor de grondbelasting en erfpacht nog gewerkt met bestaande (losstaande) systemen. Dit zal zo blijven totdat zowel de Belastingdienst/CN als het openbaar lichaam gebruik kunnen maken van een systeem moeten laten ontwikkelen of aanschaffen dat deze nieuwe werkwijze faciliteert. Daarbij wordt in eerste instantie gezocht naar een systeem dat aansluit bij Key2Financiën en Kas4all (Key2Belastingen). E.e.a. zal mogelijk al in 2016 tot aanschaf en implementatie moeten leiden, maar de invoering is mede afhankelijk van de overige partijen (CN, Kadaster).

De aanslagen Grondbelasting 2015 zijn medio 2015 verstuurd, en het ligt in de bedoeling om in de aanslagen 2016 gedurende het eerste kwartaal 2016 uit te sturen. De afstemming met de Belastingdienst/CN, die voor OLB de inning voor haar rekening neemt, is in 2015 sterk verbeterd, o.a. door het maandelijks overleg. Het convenant moet alsnog aangevuld worden. De inkomstenkant zal ook in 2016 veel aandacht nodig hebben en krijgen.

Procedures moeten worden gevolgd, informatie moet worden geleverd en geanalyseerd en de interne controle dient sterk te verbeteren. Ook de procedures, de interne controles en de kwetsbaarheid van capaciteit bij diensten en overheids NV's waar inkomsten worden gegenereerd of gefactureerd verdienen de nodige aandacht.

AO/IC

In het derde kwartaal is werking van het IC-plan wederom opgepakt. Daarin wordt bepaald welke interne controles op welk moment dienen te worden uitgevoerd. Een grote verbetering die de medewerkers van de financiële administratie en beleidsmedewerkers financiën dwingt om zeer bewust om te gaan met de boekhouding.

Uitrollen planning & control cyclus richting directies

Met de verfijning van de rapportage per directie / kreditebeheerder in het vierde kwartaal van 2015 wordt ook de "accountability" versterkt. Het bevordert de betrokkenheid vanuit de directies (en afdelingen). Ook zij hebben het recht zich te verantwoorden.

De intenties om de planning & controlcyclus verder uit te bouwen naar de overheids-NV's en gelieerde instellingen zijn in de loop van 2011 in gang gebracht. Diverse omstandigheden hebben de doorontwikkeling daarvan in de weg gestaan. In 2014 lukte het nagenoeg volledig om de jaarrekeningen tijdig aangeleverd te krijgen. Ook vond periodiek voortgangsoverleg plaats waaruit diverse acties volgden en afspraken konden worden gemaakt. Deze NV's en instellingen worden voortan integraal meegenomen in onze cyclus om daarmee een volledig beeld te kunnen geven over de stand van zaken met betrekking tot de lokale overheid. Gewerkt wordt aan een dividendbeleid en voor corporate governance wordt vastgehouden aan de code die inmiddels door de eilandsraad is geaccordeerd. De komende tijd zullen de statutenwijzigingen worden doorgevoerd en zijn diverse reorganisaties te verwachten. Dit wordt vanuit Bonaire Holding Maatschappij geïnitieerd. Het openbaar lichaam Bonaire draagt daar financieel aan bij.

Boedelscheiding

Nu het Land Nederlandse Antillen niet meer bestaat komt de boedelscheiding dichterbij. De inventarisatie en vaststelling van de balanspositie van het Land Nederlandse Antillen zal uiteindelijk tot verdeling moeten leiden. Bonaire krijgt hiervan 5,75%.

Daarbovenop zal er 100% compensatie moeten zijn voor belastingopbrengsten die betrekking hebben op de periode tot 10/10/10 (of 31/12/10), maar pas na die datum binnen komen. In de politieke stuurgroep is anders besloten, maar dit besluit is tot stand gekomen buiten de BES om, eenzijdig door Nederland bepaald. Bonaire beraadt zich of het mogelijk is om Nederland te bewegen om deze onrechtmatigheid ongedaan te maken teneinde deze middelen te kunnen gebruiken voor balansafwikkelingen (verbetering balanspositie/weerstandsvermogen) en productieve investeringen (wegwerken achterstanden wegen, haven, overige infrastructuur en school- en overige overheidsgebouwen).

Ontwikkelingen Organisatiestructuur

Doelstelling reorganisatie

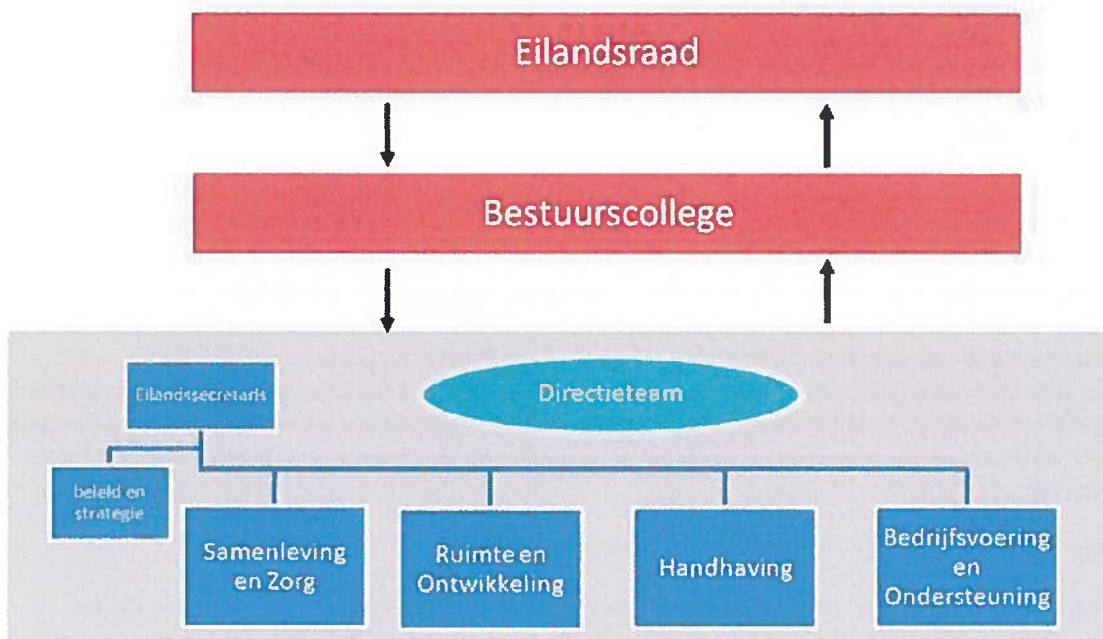
De in 2008 geformuleerde doelstelling en uitgangspunten van de reorganisatie om de kwaliteit van het bestuurlijk en ambtelijkfunctioneren aan te passen aan de eisen van de moderne tijd, als belangrijk factor voor de ontwikkeling van de levensstandaard van de bevolking van Bonaire, staan anno 2016 nog hoog op de agenda van de organisatie. Een voorwaarde om deze doelstelling te realiseren is het over de gehele linie van de organisatie beschikken over capabele, dienstverlenende, verantwoordingsbewuste en resultaatgerichte medewerkers.

Al jaren kampen de directies binnen het OLB met een kwalitatieve onderbezetting en zijn een groot deel van de in de organisatieboeken opgenomen vacatures niet ingevuld. In 2016 zal dan ook, binnen de gegeven financiële mogelijkheden van het OLB, met de nodige prioriteit gewerkt worden aan het aantrekken van functionarissen, die voldoen aan de boven genoemde vereisten, om daarmee de organisatie te versterken. De nadruk zal daarbij liggen op het invullen van de cruciale vacatures van directeuren, leidinggevend en beleidsadviseurs.

De medewerkers die reeds in de organisatie werkzaam zijn, zullen om de organisatie verder te professionaliseren en de dienstverlening aan de burgers, instellingen, bedrijven en de eigen interne organisatie te verbeteren, opgeleid, gecoached en begeleid worden. Dit door aanbieden van zoveel mogelijk centrale opleidingen en cursussen en waar nodig door het aanbieden van korte gerichte stages bij vergelijkbare Nederlandse gemeenten.

Hoofdstructuur

De hoofdstructuur van de organisatie ziet er als volgt uit:

Doorontwikkeling (fase 3)

Drie jaar na de invoering van het directiemodel dient de doorontwikkeling van de organisatie op vele onderdelen nog plaats te vinden en zijn niet overal de werkprocessen geoptimaliseerd. Een en ander heeft te maken met het veelal ontbreken van voldoende kwalitatief geschoold personeel en visie vanuit de organisatie over de te realiseren doelen en de daarbij benodigde middelen en prioritering.

Het bestuurscollege heeft bij haar aantreden in april 2015 aangegeven de organisatie aan een audit te willen onderwerpen. Dit om het functioneren en daarmee de resultaten van de organisatie te verbeteren. Deze audit zal gebruikt worden om de interne processen en de aansturing daarvan binnen de organisatie te verbeteren.

In dat licht is het vermeldingswaardig dat al in 2014 vanuit diverse directies een start is gemaakt met het doorvoeren van of het nadenken over het toepassen van structuur-aanpassingen binnen de betreffende directies. Deze structuur-aanpassingen hebben veelal te maken met het beter doen aansluiten van de organisatiestructuur en werkwijze op de dienstverlening aan de klanten en of het bewerkstelligen van een optimalere output en of samenwerking tussen organisatieonderdelen.

Dit omdat ondanks de reorganisatie de klantoriëntatie van het OLB nog teveel gericht is op de interne organisatie en onvoldoende op de vragen en de behoeften van de burgers (ook ondernemers en instellingen) van Bonaire.

De directie T&H werkt in het kader van het verbeteren van haar dienstverlening en het verhogen van het functioneren van de directie aan het opleiden en coachen van haar inspecteurs door o.a. de verplichting om de BAVPOL te volgen en te halen en daarnaast door het verkleinen van de span of control van de leidinggevenden, onder andere door het instellen van coördinatoren om de begeleiding van medewerkers en daarmee de dienstverlening aan de burgers te verbeteren.

De directie R&O heeft in 2015 de contouren uitgewerkt voor het samenvoegen van onderdelen vanuit de drie afdelingen. Doel van deze samenvoeging is het versterken van de planning, realisatie en synergie van de activiteiten op metname het gebied van de infrastructuur en openbare werken. Na de reorganisatie en de daarmee gepaard gaande onderbrenging van taken uit bepaalde bedrijfsprocessen bij drie afdelingen en daarmee de logische samenhang en integraliteit van de bedrijfsvoering, was er geen sprake meer van een optimale dienstverlening aan burgers en het bestuurscollege. Reeds in 2013 is door een externe adviseur aangetoond dat de opsplitsing van beleid, realisatie/planning en uitvoering door Openbare Ruimte onvoldoende samenhang en sense of urgency binnen de directie aanwezig is. Dit leidde zowel bij de burgers als bij het bestuur tot

ontevredenheid. Daarnaast leidde deze opsplitsing tot het ontbreken van controle op dan wel toetsing van de uitvoering van projecten.

De directie S&Z profileert zich als meest actieve directie op het gebied van zowel samenlevingsopbouw als de aanpak van sociaal economische en maatschappelijke vraagstukken. De directie heeft als een van haar speerpunten om de integrale wijkaanpak binnen het OLB vorm te geven. Vanuit deze regiefunctie zet directie projecten op en dient zij deze bij spelers in het veld uit te zetten. Dit proces van ontwikkelen en overdragen van de uitvoering is nadrukkelijk een aandachtspunt van de directie. Het gevaar van het naar je toetrekken van uitvoerende taken ondergraaft het principe van het OLB als regievoerder van de ontwikkeling van Bonaire en bergt in zich het uitbreiden van de formatie van het OLB met oneigenlijke taken. Anderszins is de realiteit dat niet voor elke wettelijke of noodzakelijke taak er partijen in het veld aanwezig zijn om deze uit te voeren. Belangrijk is dat het besef aanwezig dient te zijn dat het OLB slechts in de initiële fase de uitvoering in eigen hand kan nemen, maar het daarna dient over te dragen. Om zo zich te concentreren op haar kerntaken.

De directie B&O richt als faciliterende organisatieonderdeel meer op de interne organisatie en het bieden van randvoorwaarden om de gestelde doelen door de overige directies en de staf- en bestuursorganen te doen realiseren. Een van de uitdagingen daarin is het vormgeven van de synergie binnen de directie vanuit een intrinsieke bewustzijn en wens de dienstverlening naar de klanten (in- en extern) te optimaliseren. In dat licht is ook de versterking van de kennis en kunde binnen directie een aandachtspunt. Dit over de gehele linie van de directie. Het OLB kan niet (optimaal) functioneren indien het niet beschikt over accurate informatie en dat vanwege het ontbreken van kennis daarvan of daarover niet mogelijk is. Het niet oppakken van het verbeteringstraject van de afdeling Financien heeft zich in 2015 nadrukkelijk gemanifesteerd. Naast het opnieuw inrichten van de afdeling zal er meer aandacht moeten komen voor het menselijk aspect in relatie tot de al dan niet aanwezige competenties. Trainingen, begeleidingstrajecten, coaching en intervisie zijn tools die ingezet dienen te worden als ook de aanwezigheid van terzake kundig management. De bottlenecks waar het gaat om het aantrekken van kundig personeel zullen ook in 2016 niet (geheel) opgelost worden en vragen daarom om een creatieve en resultaatgerichte aanpak.

Voor de Staf- en Bestuursorganen zal nadrukkelijk het samenstel met de ambtelijke organisatie aan de ene kant en de burgers aan de andere kant een uitdaging zijn.

De ondersteuning aan het bestuurscollege wordt vorm gegeven door een jong en dynamisch team dat in veel gevallen nog niet of onvoldoende thuis is in de interne processen. Naast het bewerkstelligen van meer inzicht en overzicht in de organisatie en de daarbij spelende processen is het ontwikkelen van competenties om in een bestuurlijke arena te functioneren belangrijk. Op gedeputeerde Abraham na zijn alle bestuurlijk ondersteunende functies ingevuld.

De ondersteuning van de gezaghebber zal naar het zich nu laat aanzien gaan wijzigen. Een voorstel is door de eilandsecretaris opgesteld, waarbij de huidige organisatorische ondersteuning van de gezaghebber komt te vervallen en ondergebracht wordt in een nieuw op te zetten Bureau Bestuursondersteuning. De gezaghebber zal daarbij ondersteund worden door een bestuursadviseur en een bestuurssecretaresse. Een aantal taken die nu nog door het Kabinet van de gezaghebber worden uitgevoerd, maar die ook in de ambtelijke organisatie ondergebracht kunnen worden, worden afgestoten.

Het bureau eilandsecretaris zal ook worden ondergebracht onder de nieuw in te stellen Bureau Bestuursondersteuning. Het Bureau zal verder worden versterkt met een tweetal bestuursadviseurs. Dit organisatieveranderproces zal gepaard gaan met een (her-)plaatingsproces en dient nog aan de vakbonden te worden voorgelegd, alvorens deze definitief door het bestuurscollege wordt vastgesteld. Ook zullen de diverse functies moeten worden gewaardeerd.

In 2016 zal de griffier een visie- en organisatieontwikkelingdocument aan de eilandsraad moeten voorleggen. Op basis hiervan zal de eilandsraad al dan niet besluiten of griffie een permanente uitbreiding dient te krijgen.

Aandachtspunten personeelsbeleid/organisatieontwikkeling

De komende jaren zal dan ook organisatiebreed door het aantrekken van gekwalificeerd personeel gewerkt moeten worden aan:

1) stroomlijnen van belangrijke werkprocessen

Voor wat betreft de werkprocessen gaat het er vooral om per directie de primaire werkprocessen zodanig in te richten dat het werk efficiënter, effectiever en meer gericht op de klant wordt georganiseerd. Uiteindelijk draagt dit bij aan een betere dienstverlening.

2) managementontwikkeling

De kwaliteit van het management zal moeten worden verbeterd. Immers is het management van een organisatie voor een belangrijk deel bepalend voor het succes van de organisatie.

Het management zal moeten beschikken over de essentiële basisvaardigheden van leidinggevend. Daarom zal verder worden geïnvesteerd in het management om de noodzakelijke kennis, vaardigheden en het inzicht in het eigen gedrag verder te ontwikkelen.

3) personeelsontwikkeling

Van belang is dat de medewerkers zich bewust zijn wat er van hen wordt verwacht, wat hun eigen gedrag is en hoe zij daar verandering in aan kunnen brengen. Daarbij zal specifiek worden ingegaan op met name de volgende onderwerpen:

- klantgerichtheid
- integriteit
- samenwerken
- resultaatgerichtheid/outputsturing
- nemen en dragen van verantwoordelijkheid, dit door het zomaar mogelijk in de organisatie neerleggen van verantwoordelijkheden en besluitvorming
- vaktechnische- en persoonlijke ontwikkeling

4) versterken ambtelijk-bestuurlijke relatie

Een goede samenwerking tussen bestuur en de ambtelijke organisatie is belangrijk. Bestuur moet kunnen besturen, waarbij de ambtelijke organisatie op inhoud faciliteert, adviseert en uitvoert. Betrouwbare en tijdige advisering en open communicatie over en weer is belangrijk. Daarom zal op verschillende onderdelen worden gewerkt aan het versterken van die relatie.

5) versterken communicatie

Communicatie is een belangrijke voorwaarde voor interne samenhang en transparantie en daarmee het met succes vergroten van de interne draagvlak om veranderingen te weeg te brengen en om eventuele weerstand tegen verandering te beperken. Het doel van communicatie is niet alleen om informatie/kennis te verschaffen, maar ook om verandering in de houding en gedrag van de mensen teweeg te brengen. Naast deze intern gerichte communicatie is er sterke behoefte om als organisatie ook veel beter en gericht naar buiten te treden.

Formatie Directies

Als eerder aangegeven is binnen het OLB op diverse plaatsen sprake van een kwalitatieve onderbezetting en andere plaatsen van veel personeel, maar achterblijvende output. Het bestuurscollege heeft als uitgangspunt een regieorganisatie te zijn. Dat wil zeggen dat het OLB op diverse terreinen beleidsmatig de regie wil voeren op de voorgestane ontwikkeling van Bonaire (economie, samenleving, zorg, onderwijs, ruimtelijke ordening en planning) en daarbij de uitvoering zoveel mogelijk aan andere daartoe aangewezen of in het leven geroepen organisatie wil over laten. Om deze beleidsontwikkeling en regievoering mogelijk te maken zal de organisatie meer gekwalificeerde medewerkers moeten aantrekken en anderzijds (zoveel mogelijk bepaalde) uitvoerende taken op afstand plaatsen of onderbrengen bij daartoe beter geëquipeerde organisaties, instellingen en bedrijven. Het is dan ook van belang om in dit geheel inzichtelijk te krijgen welke kennis, competenties en vaardigheden binnen de organisatie aanwezig zijn en op basis van deze analyse de complementaire kennis en vaardigheden aan te trekken.

2016 wordt in deze een jaar met vele uitdagingen voor de organisatie. De financiële situatie van het OLB vraagt van het management en het bestuur om op zoek te gaan naar creatieve oplossingen om met de beperkte middelen (geld en personeel) optimale resultaten te realiseren.

Leidinggevend zullen zich nadrukkelijk dienen af te vragen of doelen efficiënter uitgevoerd kunnen worden en daarbij of medewerkers niet meerdere taken kunnen uitvoeren.

Dit vereist een andere kijk op de werving en de selectie van kandidaten, maar ook de interne mobiliteit van de medewerkers en de organisatie. Het werken in projectgroepen en matrixverbanden als mogelijke oplossing voor het bewerkstelligen van de integrale samenwerking binnen de organisatie dient nadrukkelijk te worden gestimuleerd.

Daarnaast zal ook gedacht moeten worden om de aan te trekken gekwalificeerde medewerkers niet meer onder te brengen bij een directie, maar een projectorganisatie of pool binnen het OLB. Dit geeft flexibiliteit en vergroot de slag- en beleidskracht van het OLB.

Anderzijds is het echter van essentieel belang om op bepaalde terreinen juist een kwalitatieve versterking te realiseren, ten einde de dienstverlening aan de burger, instellingen en bedrijven, maar ook de beleidsfunctie substantieel te kunnen verbeteren.

Het uitgangspunt dat overigens wordt gehanteerd voor het invullen van vacatures en het uitbreiden van de formatie is dat deze uitbeidingen en of formatiewijzigingen moeten passen binnen de beschikbare personeelsbegroting. Om een sluitende begroting te krijgen is het vanwege de beperkte financiële ruimte nog steeds onontkoombaar om, op basis van heldere analyse en prioriteitstelling, een deel van de vacante functies niet in te vullen.

Paragraaf Deelnemingen

Een deelneming is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin het openbaar lichaam een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Een financieel belang is een aan de deelneming ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de deelneming failliet gaat onderscheidelijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de deelneming haar verplichtingen niet nakomt. Bestuurlijk belang is zeggenschap, hetgeen tot uiting wordt gebracht in de Algemene Vergadering voor Aandeelhouders.

Beleidsuitgangspunten

Nadat de jaarrekeningen van de diverse vennootschappen en stichtingen zijn vastgesteld kan het openbaar lichaam een deelnemingenbeleid gaan ontwikkelen waarbij er meer inzicht kan worden verkregen in het reilen en zeilen van de diverse stichtingen en vennootschappen. Hierbij zal er tevens aandacht worden besteed aan het ontwikkelen van een dividendbeleid (dit is momenteel in ontwikkeling). Thans is er alleen maar één vennootschap die dividend uitkeert aan de aandeelhouder. Er wordt gewerkt aan het wegwerken van de achterstanden op een zo kort mogelijke termijn. Over 2014 zijn door de overheids NV's, behalve WEB N.V., geen jaarrekeningen ingediend. Dit had dan ook als gevolg dat dit punt (waardering van de deelnemingen) in de oordeelonthouding van de accountant is opgenomen.

De doelstelling van het beleid inzake "deelnemingen" is een goede afweging te maken bij de vraag of bepaalde taken voor verzelfstandiging in aanmerking komen en of het gewenst is hiervoor een deelneming aan te gaan c.q. een stichting op te richten. Deze afweging is ook noodzakelijk bij het afstoten c.q. liquideren van deelnemingen vanwege andere redenen.

De deelnemingen zijn ingedeeld volgens onderstaande verschijningsvormen, cq rechtspersonen;

Vennootschappen

Een deelneming in een vennootschap betreft een naamloze vennootschap (NV) waarin het openbaar lichaam aandelen heeft. Besloten Vennootschappen kent Bonaire niet.

Stichtingen

Een andere vorm van deelnemingen wordt gevormd door stichtingen. Alleen die stichtingen waarin het openbaar lichaam een bestuurlijk of een financieel belang hebben, niet zijnde een subsidierelatie, vallen in dit kader onder de term "deelnemingen".

naam vennootschap	Vestigingsplaats	beleidsveld	belang deelneming
Bonaire Holding Maatschappij NV	Bonaire	algemene middelen	B
Bonaire International Airport NV	Bonaire	algemene middelen	B
Bonaire Management Group NV	Bonaire	algemene middelen	B
Bonaire Wagenpark NV	Bonaire	openbaar vervoer	B
Bonaire Laboratorium (BONLAB NV)	Bonaire	volksgezondheid	B
Dutch Eagle Express NV	Bonaire	algemene middelen	B
Exploitatiemaatschappij Fast Ferries NV	Bonaire	algemene middelen	B
Oil Trading Bonaire NV	Bonaire	algemene middelen	B
Bonaire Overheidsgebouwen NV	Bonaire	algemene middelen	B
Selibon NV	Bonaire	afvalstoffenketenbeheer	B
Telefonia Bonairiano NV	Bonaire	telecommunicatiediensten	B
Tourism Corporation Bonaire	Bonaire	algemene middelen	B
Water- en Energiebedrijf Bonaire NV	Bonaire	nutsvoorziening	B

naam stichting	Vestigingsplaats	beleidsveld	belang deelneming
Stichting Beheer en Exploitatie Sportterreinen	Bonaire	sport	b
Stichting Diatel Bonaire	Bonaire	gezondheidszorg	b
Fundashon Cas Bonairiano	Bonaire	volkswoningen	b
Stichting FINEB	Bonaire	studiefinanciering	b
Fundashon Karpata	Bonaire	verslavingszorg	b
Fundashon Marcultura	Bonaire	visserij	b
Fundashon Wega di Number Bonaire	Bonaire	sport, cultuur, charitatief werk en onderwijs	b
Stichting Bonaire International Sailing Regatta	Bonaire	sport, toerisme	b

Naar aanleiding van een inventarisatie door het CBS is op 23 december 2013 een brief ontvangen van het CBS inzake de lijst met NV's en stichtingen die deel uitmaken van de collectieve sector (zie "Paragraaf Collectieve sector"). Een aantal daarvan is "slappend". Daarin vinden om diverse redenen geen activiteiten meer plaats waardoor het voor de hand ligt om deze te liquideren. Dit proces zal de komende jaren in gang worden gezet. Een van de belangrijkste stichtingen in dit kader is de stichting FINEB. Met het ministerie van OC&W zijn verregaande afspraken gemaakt om de inning van vorderingen door DUO te laten verzorgen en de stichting zelf te liquideren. Conform planning wordt deze Stichting uiterlijk ultimo 2015 geliquideerd.

Op Bonaire is in 1992 de Loterijverordening Bonaire (AB 1992, no. 14) in werking getreden. Het is de bedoeling geweest van de wetgever om de zorg voor het loterijwezen neer te leggen bij de eilandgebieden en niet bij de centrale overheid (destijds het Land de Nederlandse Antillen). De eilandgebieden hadden ieder reeds hun eigen wettelijke voorziening getroffen, waarnaar ook werd gehandeld. De door de wetgever (Nederland) ingevoerde 10 % vergunningsrecht druist regelrecht tegen de reeds door de lokale wetgever (OLB) genomen beslissingen. De conclusie kan dan ook worden getrokken dat een en ander berust op een misslag; de Loterijverordening 1909 had niet de status van BES-wet mogen krijgen. De Loterijwet BES dient derhalve te worden ingetrokken. Omdat de abusievelijke invoering van deze wet per 10 oktober 2010 heeft plaatsgevonden, dient de intrekking met terugwerkende kracht per die datum te geschieden. Hieromtrent zijn er gesprekken gevoerd met medewerkers van het ministerie van Veiligheid en Justitie in juni 2014. In dit verband zijn er een aantal afspraken gemaakt. De Fundashon Wega di Number Bonaire zal een aanzet doen voor wetsvoorstellen met betrekking tot de volgende onderwerpen:

- Een wijziging om het organiseren van verschillende soorten loterijen toe te staan;
- Een wijziging van het percentage speelvergunningrecht;
- Een mogelijkheid voor de openbare lichamen om het percentage speelvergunningrecht aan te passen;
- Inwerkingtreding van voornoemde wijzigingen met terugwerkende kracht.

Paragraaf Grondbeleid

Volgens artikel 14 van het Besluit Begroting en Verantwoording openbare lichamen BES dienen de openbare lichamen over een paragraaf grondbeleid te beschikken waarin het grondbeleid wordt weergegeven. De belangrijkste redenen hiervoor is de transparantie, het financiële belang en om nader invulling te kunnen geven aan het uitvoeren van beleidsvoornemens in het kader van huisvesting, woningbouw, bedrijven, terreinen en infrastructuur.

Er is inmiddels een concept- Nota Grondbeleid voor Bonaire gereed.

De Nota Grondbeleid is een belangrijk beleidsdocument voor het Openbaar Lichaam Bonaire. De eilandsraad bepaalt met deze Nota de beleidskaders voor de uitgifte van gronden en voor de financiële aspecten van de ontwikkeling van nieuwe woon- en werkgebieden. Door de uitvoering van de Nota Grondbeleid wordt meer grip gehouden op de financiën die uit grondzaken voortvloeien. De mogelijkheid om erfpachtgronden te koop aan te bieden om daarmee incidentele middelen vrij te spelen om ook vanaf Bonaire een financiële bijdrage te kunnen leveren aan de ambities om de onderhoudsachterstanden weg te werken en daarbij behorende investeringen speelt hierbij een voorname rol.

Door deze Nota stelt de eilandsraad zichzelf en het bestuurscollege in staat om maatschappelijk, transparant en ondernemend deel te nemen aan en daar waar nodig en gewenst de regie te voeren bij de ruimtelijke ontwikkeling van Bonaire.

Voor het Openbaar Lichaam Bonaire is deze Nota de eerste nota in zijn soort. Het Openbaar Lichaam Bonaire heeft nu nog geen expliciet geformuleerd grondbeleid. Er zijn wel enkele werkafspraken en werkwijzen over het uitgeven van gronden vastgesteld, maar er ontbreekt een integraal door de eilandsraad vastgesteld grondbeleid waarin de voor een grondbeleid relevante onderwerpen zijn benoemd. Voor de verdere ontwikkeling van Bonaire is het essentieel over een Nota Grondbeleid te beschikken. De verwachting is dat de Nota Grondbeleid in de eerste helft van 2016 door de eilandsraad wordt vastgesteld. Behandeling ervan stond al eerder op de agenda maar is om diverse redenen nog uitgesteld.

Met de Nota Grondbeleid Bonaire streeft het Openbaar Lichaam Bonaire een aantal doelen na. Dit zijn in willekeurige volgorde:

- Het zorg dragen voor een goede uitvoering van het ruimtelijk beleid;
- het op een goede wijze afstemmen van het gronduitgiftebeleid op het ruimtelijk beleid;
- het realiseren van kwalitatief goede woningbouwlocaties en locaties voor bedrijven;
- het genereren van extra incidentele en van structurele inkomsten ten behoeve van een kwalitatief goede ruimtelijke ontwikkeling van Bonaire;
- het mogelijk maken voor mensen met lagere inkomens om gronden in erfpacht te verkrijgen t.b.v. een eigen huis;
- het tegengaan van onwettige speculaties;
- het stimuleren van economische activiteiten;
- het verhalen van door het Openbaar Lichaam gemaakte kosten voor derden op deze derden;
- het werken aan de hand van open en transparante processen;
- het behoud van de waarden en de kwaliteiten van Bonaire en
- het leveren van een bijdrage aan een duurzaam Bonaire.

De Nota Grondbeleid Bonaire dient dus ruimtelijke, economische, sociale, maatschappelijke en financiële doelen. Het grondbeleid van het Openbaar Lichaam Bonaire bevat een afgewogen mix van deze doelen. Belangrijke onderwerpen van de Nota Grondbeleid zijn:

- De wijze van gronduitgifte: verkoop, erfpacht en verhuur;
- de wijze waarop de uitgifteprijs wordt bepaald;
- grondexploitatie;
- kostenverhaal;
- samenwerking met derden bij ontwikkelingen.

De Nota Grondbeleid beschrijft daar waar mogelijk de financiële gevolgen, zoals bijvoorbeeld als gevolg van verkoop van erfpacht. Deze gevolgen zijn conservatief verwerkt in de begroting. Zodra er meer zicht is op de effecten van het nog vast te stellen grondbeleid en er meer ervaringscijfers bekend zijn wordt dit geactualiseerd. Tevens zal er de komende jaren een nauw verband ontstaan tussen de opbrengsten en kosten van het grondbeleid en de begroting van het Openbaar Lichaam Bonaire.

Paragraaf Collectieve sector

Pas eind december 2013 is de definitieve lijst van instellingen die in 2011 en 2012 tot de collectieve sector behoren door het Centraal Bureau voor de Statistiek ontvangen.

Na 2012 zijn er geen nieuwe entiteiten ontstaan waardoor het OLB er vanuit gaat dat dezelfde instellingen ook in 2013, 2014, 2015, en in 2016 tot de collectieve sector behoren.

Duidelijk is dat in de lijst van het CBS instellingen voorkomen die al lange tijd niet meer operationeel zijn (slapende NV's en stichtingen). Mogelijk dat OLB er aan toe komt om het liquidatieproces ten aanzien van enkele van deze instellingen in gang kan zetten. Het afronden daarvan kan in 2016 worden opgepakt, echter het maakt geen deel uit van de prioriteiten.

Er zijn vanuit het CBS geen instructies ontvangen wat het voor instellingen op de lijst precies betekent c.q. wat er van deze instellingen wordt verwacht als het gaat om informatieverstrekking e.d. Wel is bekend dat het Cft zal toetsen of de collectieve sector voldoet aan de wettelijke eis m.b.t. de rentelastnorm.

In de lijst zijn de volgende instellingen terug te vinden:

- Openbaar lichaam Bonaire
- Bonaire Holding Maatschappij (BHM) N.V.
- Bonaire Management Group N.V.
- Bonaire Overheidsgebouwen N.V.
- Bonaire Wagenpark
- Fundashon Marcultura
- Fundashon Sedrebo
- Stichting beheer Kompleho Deportivo Bonaire
- Studiefondsen en Studiebeurzen (FINEB)
- Tourist Corporation Board N.V. (TCB – Tourism Corporation Bonaire)
- Wegenfonds Bonaire

BEGROTING VAN DE UITGAVEN EN INKOMSTEN
VAN HET OPENBAAR LICHAAM BONAIRE
VOOR HET DIENSTJAAR 2016
BELEIDSDEEL

Gewone dienst							Lasten in \$
Functie categorie	Omschrijving	Uitgaven volgens de laatst opge- maakte	Geraamde uitgaven van het dienstjaar	Geraamde uitgaven van het dienstjaar	Geraamde uitgaven van het dienstjaar	Geraamde uitgaven van het dienstjaar	Geraamde uitgaven van het dienstjaar
		jaarrekening 2014	2015 incl 1ste wijziging	2016	2017	2018	2019
HOOFDFUNCTIE 0 - ALGEMEEN BESTUUR							
Functie 001 - BESTUURSORGANEN		1,739,429	2,533,310	1,969,048	1,969,048	1,969,048	1,969,048
Functie 002 - BESTUURSAPPARAAT		8,879,060	13,659,437	11,107,720	11,086,870	11,086,870	11,086,870
Functie 003 - BURGERZAKEN		842,012	984,586	852,275	872,275	872,275	852,275
Functie 020 - EIGENDOMMEN NIET VOOR DE OPENBARE DIENST BESTEMD		714,370	1,290,292	1,250,294	1,250,294	1,250,294	1,250,294
Totaal uitgaven hoofdfunctie 0		12,174,871	18,467,625	15,179,337	15,178,487	15,178,487	15,158,487
Totaal inkomsten hoofdfunctie 0		3,882,750	7,218,162	3,078,262	3,078,262	3,078,262	3,078,262
Nadelig saldo hoofdfunctie 0		8,292,121	11,249,464	12,101,075	12,100,225	12,100,225	12,080,225
HOOFDFUNCTIE 1 - OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID							
Functie 120 - BRANDWEER EN RAMPENBESTRIJDING		0	0	0	0	0	0
Functie 130 - RAMPENBESTRIJDING		163,455	147,200	1,500	1,500	1,500	1,500
Functie 140 - OVERIGE BESCHERMENDE MAATREGELEN		1,253,471	1,022,234	1,030,189	1,030,189	1,030,189	1,030,189
Totaal uitgaven hoofdfunctie 1		1,416,926	1,169,434	1,031,689	1,031,689	1,031,689	1,031,689
Totaal inkomsten hoofdfunctie 1		299,574	127,200	42,000	42,000	42,000	42,000
Nadelig saldo hoofdfunctie 1		1,117,352	1,042,234	989,689	989,689	989,689	989,689
HOOFDFUNCTIE 2 - VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT							
Functie 200 - ALGEMEEN BEHEER DROB		523,358	0	0	0	0	0
Functie 210 - WEGEN, STRATEN PLEINEN		3,749,482	3,094,695	2,425,217	2,425,217	2,425,217	2,425,217
Functie 211 - VERKEERSMAATREGELEN TE LAND		0	99,860	103,040	103,040	103,040	103,040
Functie 222 - VERKEERSMAATREGELEN TE WATER		1,000,159	1,296,024	1,109,083	1,109,083	1,109,083	1,109,083
Functie 230 - LUCHTVAART		0	0	0	0	0	0
Totaal uitgaven hoofdfunctie 2		5,272,999	4,490,580	3,637,339	3,637,339	3,637,339	3,637,339
Totaal inkomsten hoofdfunctie 2		2,403,056	2,620,300	2,590,300	2,590,300	2,590,300	2,590,300
Nadelig saldo hoofdfunctie 2		2,869,943	1,870,280	1,047,039	1,047,039	1,047,039	1,047,039
HOOFDFUNCTIE 3 - ECONOMISCHE ZAKEN							
Functie 300 - ECONOMISCHE ZAKEN		1,101,105	824,022	819,419	819,419	819,419	819,419
Functie 310 - HANDEL EN INDUSTRIE		352,383	1,018,711	959,411	464,411	464,411	464,411
Functie 341 - OVERIGE AGRARISCHE ZAKEN, JACH EN VISSERIJ		1,036,173	951,381	837,972	837,972	837,972	837,972
Totaal uitgaven hoofdfunctie 3		2,489,661	2,794,114	2,616,802	2,121,802	2,121,802	2,121,802
Totaal inkomsten hoofdfunctie 3		285,267	963,000	949,000	454,000	454,000	454,000
Nadelig saldo hoofdfunctie 3		2,204,394	1,831,114	1,667,802	1,667,802	1,667,802	1,667,802

Gewone dienst							Baten in \$
Functie- categorie	Omschrijving	Inkomsten volgens de laatst opge- maakte	Geraamde Inkomsten van het dienstjaar	Geraamde inkomsten van het dienstjaar	Geraamde inkomsten van het dienstjaar	Geraamde inkomsten van het dienstjaar	Geraamde inkomsten van het dienstjaar
		jaarrekening 2014	2015 incl 1ste wijziging	2016	2017	2018	2019
HOOFDFUNCTIE 0 - ALGEMEEN BESTUUR							
Functie 001 - BESTUURSORGANEN		32,943	27,090	35,190	35,190	35,190	35,190
Functie 002 - BESTUURSAPPARAAT		1,058,457	1,413,272	473,672	473,672	473,672	473,672
Functie 003 - BURGERZAKEN		590,354	387,800	373,500	373,500	373,500	373,500
Functie 020 - EIGENDOMMEN NIET VOOR DE OPENBARE DIENST BESTEMD		2,200,996	5,390,000	2,195,900	2,195,900	2,195,900	2,195,900
Totaal inkomsten hoofdfunctie 0		3,882,750	7,218,162	3,078,262	3,078,262	3,078,262	3,078,262
Totaal uitgaven hoofdfunctie 0		12,174,871	18,467,625	15,179,337	15,178,487	15,178,487	15,158,487
Voordelig saldo hoofdfunctie 0		0	0	0	0	0	0
HOOFDFUNCTIE 1 - OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID							
Functie 120 - BRANDWEER EN RAMPENBESTRIJDING		0	0	0	0	0	0
Functie 130 - RAMPENBESTRIJDING		163,215	107,200	0	0	0	0
Functie 140 - OVERIGE BESCHERMENDE MAATREGELEN		136,359	20,000	42,000	42,000	42,000	42,000
Totaal inkomsten hoofdfunctie 1		299,574	127,200	42,000	42,000	42,000	42,000
Totaal uitgaven hoofdfunctie 1		1,416,926	1,169,434	1,031,689	1,031,689	1,031,689	1,031,689
Voordelig saldo hoofdfunctie 1		0	0	0	0	0	0
HOOFDFUNCTIE 2 - VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT							
Functie 200 - ALGEMEEN BEHEER DROB		0	0	0	0	0	0
Functie 210 - WEGEN, STRATEN PLEINEN		537,484	39,300	0	0	0	0
Functie 211 - VERKEERSMAATREGELEN TE LAND		0	80,000	90,000	90,000	90,000	90,000
Functie 222 - VERKEERSMAATREGELEN TE WATER		1,865,572	2,501,000	2,500,300	2,500,300	2,500,300	2,500,300
Functie 230 - LUCHTVAART		0	0	0	0	0	0
Totaal inkomsten hoofdfunctie 2		2,403,056	2,620,300	2,590,300	2,590,300	2,590,300	2,590,300
Totaal uitgaven hoofdfunctie 2		5,272,999	4,490,580	3,637,339	3,637,339	3,637,339	3,637,339
Voordelig saldo hoofdfunctie 2		0	0	0	0	0	0
HOOFDFUNCTIE 3 - ECONOMISCHE ZAKEN							
Functie 300 - ECONOMISCHE ZAKEN		52,408	60,000	52,000	52,000	52,000	52,000
Functie 310 - HANDEL EN INDUSTRIE		223,393	887,000	887,000	392,000	392,000	392,000
Functie 341 - OVERIGE AGRARISCHE ZAKEN, JACHT EN VISSERIJ		9,466	16,000	10,000	10,000	10,000	10,000
Totaal inkomsten hoofdfunctie 3		285,267	963,000	949,000	454,000	454,000	454,000
Totaal uitgaven hoofdfunctie 3		2,489,661	2,794,114	2,616,802	2,121,802	2,121,802	2,121,802
Voordelig saldo hoofdfunctie 3		0	0	0	0	0	0

Gewone dienst

Lasten
in \$

Functie categorie	Omschrijving	Uitgaven volgens de laatst opge- maakte	Geraamde uitgaven van het dienstjaar	Geraamde uitgaven van het dienstjaar	Geraamde uitgaven van het dienstjaar	Geraamde uitgaven van het dienstjaar	Geraamde uitgaven van het dienstjaar
		jaarrekening 2014	2015 incl 1ste wijziging	2016	2017	2018	2019
HOOFDFUNCTIE 4 - ONDERWIJS							
Functie 400 - ALGEMEEN BEHEER		751,174	935,165	920,424	920,424	920,424	920,424
Functie 410 - OPENBAAR FUNDEREND ONDERWIJS		0	0	0	0	0	0
Functie 411 - BIJZONDER FUNDEREND ONDERWIJS		0	0	0	0	0	0
Functie 430 - OPENBAAR BUITENGEWOON ONDERWIJS		6,309	0	0	0	0	0
Functie 460 - BIJZONDERE SCHOLENGEMEENSCHAPPEN VOOR MEER DAN EEN VAN VOORGAANDE FUNCTIES		0	0	0	0	0	0
Functie 480 - GEMEENSCHAPPELIJKE UITGAVEN / INKOMSTEN VAN HET ONDERWIJS		580,064	1,174,440	794,240	794,240	794,240	794,240
Functie 482 - VOLWASSENENEDUCATIE		662,868	659,301	659,301	659,301	659,301	659,301
Totaal uitgaven hoofdfunctie 4		2,000,415	2,768,906	2,373,966	2,373,966	2,373,966	2,373,966
Totaal inkomsten hoofdfunctie 4		6,894	7,000	6,900	6,900	6,900	6,900
Nadelig saldo hoofdfunctie 4		1,993,521	2,168,619	2,367,066	2,367,066	2,367,066	2,367,066
HOOFDFUNCTIE 5 - CULTUUR EN RECREATIE							
Functie 510 - OPENBAAR BIBLIOTHEEKWERK		399,430	463,891	381,271	381,271	381,271	381,271
Functie 530 - SPORT		2,005,179	1,934,210	1,685,884	1,685,884	1,685,884	1,685,884
Functie 540 - KUNST		670,009	874,704	901,345	859,345	859,345	859,345
Functie 541 - OUDHEIDKUNDE/MUSEA		840	14,390	7,490	7,490	7,490	7,490
Functie 560 - MAATSCHAPPELIJKE LEEFBAARHEID EN OPENLUCHT RECREATIE		2,339,222	2,011,978	2,011,978	2,011,978	2,011,978	2,011,978
Functie 580 - OVERIGE CULTUUR EN RECREATIE		0	0	0	0	0	0
Totaal uitgaven hoofdfunctie 5		5,414,680	5,299,173	4,987,967	4,945,967	4,945,967	4,945,967
Totaal inkomsten hoofdfunctie 5		43,691	245,200	2,100	2,100	2,100	2,100
Nadelig saldo hoofdfunctie 5		5,370,989	4,339,302	4,985,867	4,943,867	4,943,867	4,943,867
HOOFDFUNCTIE 6 - SOCIALE VOORZIENINGEN EN MAATSCHAPPELIJKE DIENSTVERLENING							
Functie 600 - ALGEMEEN BEHEER		1,146,874	1,721,790	1,272,864	1,272,864	1,272,864	1,272,864
Functie 610 - ONDERSTANDVERLENING		524,476	0	0	0	0	0
Functie 611 - WERKGELEGENHEID		618,078	807,800	100,000	0	0	0
Functie 620 - MAATSCHAPPELIJKE BEGELEIDING EN ADVIES		60,768	0	0	0	0	0
Functie 630 - SOCIAAL CULTUREEL WERK JEUGD- EN JONGEREN WERK		2,872,272	3,653,263	3,128,742	2,575,242	2,575,242	2,575,242
Functie 640 - BEJAARDENZORG		145,821	166,804	254,564	35,564	35,564	35,564
Functie 650 - KINDEROPVANG		700,329	375,300	462,000	367,500	367,500	367,500
Functie 651 - DAGOPVANG GEHANDICAPTEN		29,285	58,100	39,500	39,500	39,500	39,500
Totaal uitgaven hoofdfunctie 6		6,097,903	6,783,057	5,257,669	4,290,669	4,290,669	4,290,669
Totaal inkomsten hoofdfunctie 6		1,892,007	2,765,520	1,532,100	565,100	565,100	565,100
Nadelig saldo hoofdfunctie 6		4,205,896	2,671,843	3,725,569	3,725,569	3,725,569	3,725,569

Gewone dienst

Baten
in \$

Functie categorie	Omschrijving	Inkomsten volgens de laatst opge- maakte	Geraamde Inkomsten van het dienstjaar	Geraamde inkomsten van het dienstjaar	Geraamde inkomsten van het dienstjaar	Geraamde inkomsten van het dienstjaar	Geraamde inkomsten van het dienstjaar
		jaarrekening					
		2014	2015 incl 1ste wijziging	2016	2017	2018	2019
HOOFDFUNCTIE 4 - ONDERWIJS							
Functie 400 - ALGEMEEN BEHEER		0	0	0	0	0	0
Functie 410 - OPENBAAR FUNDEREND ONDERWIJS		0	0	0	0	0	0
Functie 411 - BIJZONDER FUNDEREND ONDERWIJS		0	0	0	0	0	0
Functie 430 - OPENBAAR BUITENGEWOON ONDERWIJS		0	0	0	0	0	0
Functie 460 - BIJZONDERE SCHOLENGEMEEN- SCHAPPEN VOOR MEER DAN EEN VAN VOORGAANDE FUNCTIES		0	0	0	0	0	0
Functie 480 - GEMEENSCHAPPELIJKE UITGAVEN / INKOMSTEN VAN HET ONDERWIJS		6,894	7,000	6,900	6,900	6,900	6,900
Functie 482 - VOLWASSENEDUCATIE		0	0	0	0	0	0
Totaal inkomsten hoofdfunctie 4		6,894	7,000	6,900	6,900	6,900	6,900
Totaal uitgaven hoofdfunctie 4		2,000,415	2,768,906	2,373,966	2,373,966	2,373,966	2,373,966
Voordelig saldo hoofdfunctie 4		0	0	0	0	0	0
HOOFDFUNCTIE 5 - CULTUUR EN RECREATIE							
Functie 510 - OPENBAAR BIBLIOTHEEKWERK		20,466	91,400	2,100	2,100	2,100	2,100
Functie 530 - SPORT		18,875	153,800	0	0	0	0
Functie 540 - KUNST		0	0	0	0	0	0
Functie 541 - OUDHEIDKUNDE/MUSEA		0	0	0	0	0	0
Functie 560 - MAATSCHAPPELIJKE LEEFBAARHEID EN OPENLUCHTRECREATIE		4,350	0	0	0	0	0
Functie 580 - OVERIGE CULTUUR EN RECREATIE		0	0	0	0	0	0
Totaal inkomsten hoofdfunctie 5		43,691	245,200	2,100	2,100	2,100	2,100
Totaal uitgaven hoofdfunctie 5		5,414,680	5,299,173	4,987,967	4,945,967	4,945,967	4,945,967
Voordelig saldo hoofdfunctie 5		0	0	0	0	0	0
HOOFDFUNCTIE 6 - SOCIALE VOORZIENINGEN EN MAAT- SCHAPPELIJKE DIENSTVERLENING							
Functie 600 - ALGEMEEN BEHEER		0	255,900	0	0	0	0
Functie 610 - ONDERSTANDVERLENING		0	0	0	0	0	0
Functie 611 - WERKGELEGENHEID		499,874	807,800	100,000	0	0	0
Functie 620 - MAATSCHAPPELIJKE BEGELEIDING EN ADVIES		0	0	0	0	0	0
Functie 630 - SOCIAAL CULTUREEL WERK JEUGD- EN JONGEREN WERK		1,034,135	1,565,920	1,118,600	565,100	565,100	565,100
Functie 640 - BEJAARDENZORG		129,964	128,100	219,000	0	0	0
Functie 650 - KINDEROPVANG		228,034	7,800	94,500	0	0	0
Functie 651 - DAGOPVANG GEHANDICAPTEN		0	0	0	0	0	0
Totaal inkomsten hoofdfunctie 6		1,892,007	2,765,520	1,532,100	565,100	565,100	565,100
Totaal uitgaven hoofdfunctie 6		6,097,903	6,783,057	5,257,669	4,290,669	4,290,669	4,290,669
Voordelig saldo hoofdfunctie 6		0	0	0	0	0	0

Gewone dienst							Lasten in \$
Functie categorie	Omschrijving	Uitgaven volgens de laatst opge- maakte	Geraamde uitgaven van het dienstjaar	Geraamde uitgaven van het dienstjaar	Geraamde uitgaven van het dienstjaar	Geraamde uitgaven van het dienstjaar	Geraamde uitgaven van het dienstjaar
		jaarrekening					
		2014	2015 incl 1ste wijziging	2016	2017	2018	2019
HOOFDFUNCTIE 7 - VOLKSGEZONDHEID							
Functie 700 - ALGEMEEN BEHEER VOLKSGEZONDHEID		329,836	1,141,431	1,139,853	1,139,853	1,139,853	1,139,853
Functie 710 - PREVENTIEVE EN CURATIEVE GEZONDHEIDSZORG		546,644	276,700	276,900	250,900	250,900	250,900
Functie 720 - SLACHTHUIZEN		162,219	10,800	10,000	10,000	10,000	10,000
Functie 721 - REINIGING		2,470,874	2,647,000	2,647,000	2,647,000	2,647,000	2,647,000
Functie 722 - RIOLERING EN WATERZUIVERING		5,845	1,320,000	0	0	0	0
Functie 723 - MILIEU EN NATUURBEHEER		551,488	2,483,907	910,807	288,107	74,307	74,307
Functie 725 - OVERIGE OPENBARE HYGIENE		821,202	2,798,892	556,727	556,727	556,727	556,727
Functie 730 - OVERIGE VOLKSGEZONDHEID		0	0	0	0	0	0
Totaal uitgaven hoofdfunctie 7		4,888,108	10,678,731	5,541,286	4,892,586	4,678,786	4,678,786
Totaal inkomsten hoofdfunctie 7		1,541,029	7,456,000	2,359,700	1,711,000	1,497,200	1,497,200
Nadelig saldo hoofdfunctie 7		3,347,079	3,864,025	3,181,586	3,181,586	3,181,586	3,181,586
HOOFDFUNCTIE 8 - RUIMTELIJKE ORDENING EN VOLKSHUISVESTING							
Functie 810 - RUIMTELIJKE ORDENING		0	0	0	0	0	0
Functie 822 - OVERIGE VOLKSHUISVESTING		1,333,644	733,348	733,348	733,348	733,348	733,348
Totaal uitgaven hoofdfunctie 8		1,333,644	733,348	733,348	733,348	733,348	733,348
Totaal inkomsten hoofdfunctie 8		280,463	250,000	280,000	280,000	280,000	280,000
Nadelig saldo hoofdfunctie 8		1,053,181	814,282	453,348	453,348	453,348	453,348
HOOFDFUNCTIE 9 - FINANCIERING EN ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN							
Functie 910 - RESERVERINGEN		0	400,000	0	4,900,000	4,900,000	4,900,000
Functie 911 - GELDLENINGEN		0	0	0	0	0	0
Functie 913 - DIVIDENDEN		0	0	0	0	0	0
Functie 920 - BELASTINGEN		0	0	0	0	0	0
Functie 921 - ALGEMENE UITKERINGEN		0	0	0	0	0	0
Functie 922 - ALGEMENE UITGAVEN EN INKOMSTEN		2,795,678	4,225,970	5,180,798	5,223,648	5,223,648	5,243,648
Functie 990 - SALDI VAN KOSTENPLAATSEN		11,046	276,850	0	0	0	0
Functie 992 - SALDO GEWONE DIENST		8,067,390	3,624,980	0	0	0	0
Totaal uitgaven hoofdfunctie 9		10,874,114	4,902,820	5,180,798	10,123,648	10,123,648	10,143,648
Totaal inkomsten hoofdfunctie 9		41,328,584	40,060,390	35,699,840	40,599,840	40,599,840	40,599,840
Nadelig saldo hoofdfunctie 9		0	0	0	0	0	0

Gewone dienst								Baten in \$
Functie categorie	Omschrijving	Inkomsten volgens de laatst opge- maakte jaarrekening	Geraamde Inkomsten van het dienstjaar	Geraamde inkomsten van het dienstjaar	Geraamde inkomsten van het dienstjaar	Geraamde inkomsten van het dienstjaar	Geraamde inkomsten van het dienstjaar	
		2014	2015 incl 1ste wijziging	2016	2017	2018	2019	
HOOFDFUNCTIE 7 - VOLKSGEZONDHEID								
Functie 700 - ALGEMEEN BEHEER VOLKSGEZONDHEID		45,78 t	246,900	292,700	292,700	292,700	292,700	
Functie 710 - PREVENTIEVE EN CURATIEVE GEZONDHEIDSZORG		101,98 t	31,000	26,000	0	0	0	
Functie 720 - SLACHTHUIZEN		8,159	7,500	7,500	7,500	7,500	7,500	
Functie 721 - REINIGING		1,140,000	1,167,000	1,167,000	1,167,000	1,167,000	1,167,000	
Functie 722 - RIOLERING EN WATERZUIVERING		0	1,320,000	0	0	0	0	
Functie 723 - MILIEU EN NATUURBEHEER		215,000	2,409,600	836,500	213,800	0	0	
Functie 725 - OVERIGE OPENBARE HYGIENE		30,108	2,274,000	30,000	30,000	30,000	30,000	
Functie 730 - OVERIGE VOLKSGEZONDHEID		0	0	0	0	0	0	
Totaal inkomsten hoofdfunctie 7		1,541,029	7,456,000	2,359,700	1,711,000	1,497,200	1,497,200	
Totaal uitgaven hoofdfunctie 7		4,888,108	10,678,731	5,541,286	4,892,586	4,678,786	4,678,786	
Voordelig saldo hoofdfunctie 7		0	0	0	0	0	0	
HOOFDFUNCTIE 8 - RUIMTELIJKE ORDENING EN VOLKSHUISVESTING								
Functie 810 - RUIMTELIJKE ORDENING		0	0	0	0	0	0	
Functie 822 - OVERIGE VOLKSHUISVESTING		280,463	250,000	280,000	280,000	280,000	280,000	
Totaal inkomsten hoofdfunctie 8		280,463	250,000	280,000	280,000	280,000	280,000	
Totaal uitgaven hoofdfunctie 8		1,333,644	733,348	733,348	733,348	733,348	733,348	
Voordelig saldo hoofdfunctie 8		0	0	0	0	0	0	
HOOFDFUNCTIE 9 - FINANCIERING EN ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN								
Functie 910 - RESERVERINGEN		0	0	0	0	0	0	
Functie 911 - GELDLENINGEN		0	0	0	0	0	0	
Functie 913 - DIVIDENDEN		500,000	500,000	500,000	500,000	500,000	500,000	
Functie 920 - BELASTINGEN		8,240,333	8,700,000	8,384,000	8,384,000	8,384,000	8,384,000	
Functie 921 - ALGEMENE UITKERINGEN		26,815,840	26,815,840	26,815,840	31,715,840	31,715,840	31,715,840	
Functie 922 - ALGEMENE UITGAVEN EN INKOMSTEN		672,411	0	0	0	0	0	
Functie 990 - SALDI VAN KOSTENPLAATSEN		0	0	0	0	0	0	
Functie 992 - SALDO GEWONE DIENST		5,100,000	4,044,550	0	0	0	0	
Totaal inkomsten hoofdfunctie 9		41,328,584	40,060,390	35,699,840	40,599,840	40,599,840	40,599,840	
Totaal uitgaven hoofdfunctie 9		10,874,114	4,902,820	5,180,798	10,123,648	10,123,648	10,143,648	
Voordelig saldo hoofdfunctie 9		30,454,470	35,157,570	30,519,042	30,476,192	30,476,192	30,456,192	

Kapitaaldienst

Lasten

Functie c.q. categorie	Omschrijving	Uitgaven volgens de laatst opge- maakte jaarrekening	Geraamde uitgaven in het dienstjaar	Geraamde uitgaven in het dienstjaar	Geraamde uitgaven in het dienstjaar	Geraamde uitgaven in het dienstjaar	Geraamde uitgaven in het dienstjaar
		2014	2015 incl 1ste wijziging	2016	2017	2018	2019
HOOFDFUNCTIE 0 - ALGEMEEN BESTUUR							
Functie 001 - BESTUURSORGANEN		203,048	129,000	0	0	0	0
Functie 002 - BESTUURSAPPARAAT		160,530	488,600	200,000	0	0	0
Functie 020 - EIGENDOMMEN NIET VOOR DE OPENBARE DIENST BESTEMD		165,000	0	0	0	0	0
Totaal uitgaven hoofdfunctie 0		528,578	617,600	200,000	0	0	0
Totaal inkomsten hoofdfunctie 0		0	0	0	0	0	0
Nadelig saldo hoofdfunctie 0		528,578	617,600	200,000	0	0	0
HOOFDFUNCTIE 1 - OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID							
Functie 120 - BRANDWEER EN RAMPENBESTRIJDING		0	0	0	0	0	0
Functie 140 - OVERIGE BESCHERMENDE MAATREGELEN		0	0	0	0	0	0
Totaal uitgaven hoofdfunctie 1		0	0	0	0	0	0
Totaal inkomsten hoofdfunctie 1		0	0	0	0	0	0
Nadelig saldo hoofdfunctie 1		0	0	0	0	0	0
HOOFDFUNCTIE 2 - VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT							
Functie 200 - ALGEMEEN BEHEER DROB		0	0	0	0	0	0
Functie 210 - BOUW EN CIVIELE WERKEN		3,870,694	1,981,000	0	0	0	0
Functie 211 - VERKEERSMAATREGELEN TE LAND		0	0	0	0	0	0
Functie 222 - VERKEERSMAATREGELEN TE WATER		0	120,000	0	0	0	0
Functie 230 - LUCHTVAART		0	0	0	0	0	0
Totaal uitgaven hoofdfunctie 2		3,870,694	2,101,000	0	0	0	0
Totaal inkomsten hoofdfunctie 2		0	0	0	0	0	0
Nadelig saldo hoofdfunctie 2		3,870,694	2,101,000	0	0	0	0
HOOFDFUNCTIE 3 - ECONOMISCHE ZAKEN							
Functie 300 - ECONOMISCHE ZAKEN		0	0	0	0	0	0
Functie 310 - HANDEL EN INDUSTRIE		0	0	0	0	0	0
Functie 341 - OVERIGE AGRARISCHE ZAKEN, JACHT EN VISSERIJ		134,659	0	0	0	0	0
Totaal uitgaven hoofdfunctie 3		134,659	0	0	0	0	0
Totaal inkomsten hoofdfunctie 3		0	0	0	0	0	0
Nadelig saldo hoofdfunctie 3		134,659	0	0	0	0	0

Kapitaaldienst

Baten

Functie c.q. categorie	Omschrijving	Inkomsten volgens de laatst opge- maakte jaarrekening	Geraamde Inkomsten van het dienstjaar	Geraamde Inkomsten van het dienstjaar	Geraamde Inkomsten van het dienstjaar	Geraamde Inkomsten van het dienstjaar	Geraamde Inkomsten van het dienstjaar
		2014	2015 incl 1ste wijziging	2016	2017	2018	2019
HOOFDFUNCTIE 0 - ALGEMEEN BESTUUR							
Functie 001 - BESTUURSORGANEN		0	0	0	0	0	0
Functie 002 - BESTUURSAPPARAAT		0	0	0	0	0	0
Functie 020 - EIGENDOMMEN NIET VOOR DE OPENBARE DIENS BESTEMD		0	0	0	0	0	0
Totaal inkomsten hoofdfunctie 0		0	0	0	0	0	0
Totaal uitgaven hoofdfunctie 0		528,578	617,600	200,000	0	0	0
Voordelig saldo hoofdfunctie 0		0	0	0	0	0	0
HOOFDFUNCTIE 1 - OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID							
Functie 120 - BRANDWEER EN RAMPENBESTRIJDING		0	0	0	0	0	0
Functie 140 - OVERIGE BESCHERMENDE MAATREGELEN		0	0	0	0	0	0
Totaal inkomsten hoofdfunctie 1		0	0	0	0	0	0
Totaal uitgaven hoofdfunctie 1		0	0	0	0	0	0
Voordelig saldo hoofdfunctie 1		0	0	0	0	0	0
HOOFDFUNCTIE 2 - VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT							
Functie 200 - ALGEMEEN BEHEER DROB		0	0	0	0	0	0
Functie 210 - BOUW EN CIVIELE WERKEN		0	0	0	0	0	0
Functie 211 - VERKEERSMAATREGELEN TE LAND		0	0	0	0	0	0
Functie 222 - VERKEERSMAATREGELEN TE WATER		0	0	0	0	0	0
Functie 230 - LUCHTVAART		0	0	0	0	0	0
Totaal inkomsten hoofdfunctie 2		0	0	0	0	0	0
Totaal uitgaven hoofdfunctie 2		3,870,694	2,101,000	0	0	0	0
Voordelig saldo hoofdfunctie 2		0	0	0	0	0	0
HOOFDFUNCTIE 3 - ECONOMISCHE ZAKEN							
Functie 300 - ECONOMISCHE ZAKEN		0	0	0	0	0	0
Functie 310 - HANDEL EN INDUSTRIE		0	0	0	0	0	0
Functie 341 - OVERIGE AGRARISCHE ZAKEN, JACHT EN VISSERIJ		0	0	0	0	0	0
Totaal inkomsten hoofdfunctie 3		0	0	0	0	0	0
Totaal uitgaven hoofdfunctie 3		134,659	0	0	0	0	0
Voordelig saldo hoofdfunctie 3		0	0	0	0	0	0

Kapitaaldienst

Lasten

Functie c.q. categorie	Omschrijving	Uitgaven volgens de laatst opge- maakte jaarrekening	Geraamde uitgaven in het dienstjaar	Geraamde uitgaven in het dienstjaar	Geraamde uitgaven in het dienstjaar	Geraamde uitgaven in het dienstjaar	Geraamde uitgaven in het dienstjaar
		2014	2015 incl 1ste wijziging	2016	2017	2018	2019
HOOFDFUNCTIE 4 - ONDERWIJS							
Functie 400 - ALGEMEEN BEHEER		0	0	0	0	0	0
Functie 409 - ALGEMEEN BIJZONDERE SCHOLEN		0	0	0	0	0	0
Functie 410 - OPENBAAR FUNDEREND ONDERWIJS		0	0	0	0	0	0
Functie 411 - BIJZONDER FUNDEREND ONDERWIJS		0	0	0	0	0	0
Functie 430 - OPENBAAR BUITENGEWOON ONDERWIJS		0	0	0	0	0	0
Functie 461 - BIJZONDERE SCHOLENGEMEENSCHAPPEN VOOR MEER DAN EEN VAN VOORGAANDE FUNCTIES		0	0	0	0	0	0
Functie 480 - GEMEENSCHAPPELIJKE UITGAVEN/ INKOMSTEN VAN HET ONDERWIJS		0	0	0	0	0	0
Totaal uitgaven hoofdfunctie 4		0	0	0	0	0	0
Totaal inkomsten hoofdfunctie 4		0	0	0	0	0	0
Nadelig saldo hoofdfunctie 4		0	0	0	0	0	0
HOOFDFUNCTIE 5 - CULTUUR EN RECREATIE							
Functie 510 - OPENBAAR BIBLIOTHEEKWERK		0	0	0	0	0	0
Functie 530 - SPORT		44,954	538,200	0	0	0	0
Functie 540 - KUNST		0	0	0	0	0	0
Functie 541 - OUDHEIDKUNDE / MUSEA		0	0	0	0	0	0
Functie 560 - MAATSCHAPPELIJKE LEEFBAARHEID EN OPENLUCHTRECREATIE		0	0	0	0	0	0
Functie 580 - OVERIGE CULTUUR EN RECREATIE		0	0	0	0	0	0
Totaal uitgaven hoofdfunctie 5		44,954	538,200	0	0	0	0
Totaal inkomsten hoofdfunctie 5		0	0	0	0	0	0
Nadelig saldo hoofdfunctie 5		44,954	0	0	0	0	0
HOOFDFUNCTIE 6 - SOCIALE VOORZIENINGEN EN MAAT- SCHAPPELIJKE DIENSTVERLENING							
Functie 600 - ALGEMEEN BEHEER		0	0	0	0	0	0
Functie 610 - ONDERSTANDVERLENING		0	0	0	0	0	0
Functie 611 - WERKGELEGENHEID		0	0	0	0	0	0
Functie 620 - MAATSCHAPPELIJKE BEGELEIDING EN ADVIES		0	0	0	0	0	0
Functie 630 - SOCIAAL CULTUREEL WERK/ JEUGD EN JONGEREI		0	0	0	0	0	0
Functie 640 - BEJAARDENZORG		0	0	0	0	0	0
Functie 650 - KINDEROPVANG		0	0	0	0	0	0
Functie 651 - DAGOPVANG GEHANDICAPTEN		0	0	0	0	0	0
Totaal uitgaven hoofdfunctie 6		0	0	0	0	0	0
Totaal inkomsten hoofdfunctie 6		0	0	0	0	0	0
Nadelig saldo hoofdfunctie 6		0	0	0	0	0	0

Kapitaaldienst		Baten					
Functie c.q. categorie	Omschrijving	Inkomsten volgens de laatst opge- maakte jaarrekening	Geraamde Inkomsten van het dienstjaar	Geraamde Inkomsten van het dienstjaar	Geraamde inkomsten van het dienstjaar	Geraamde inkomsten van het dienstjaar	Geraamde inkomsten van het dienstjaar
		2014	2015 incl 1ste wijziging	2016	2017	2018	2019
HOOFDFUNCTIE 4 - ONDERWIJS							
Functie 400 - ALGEMEEN BEHEER		0	0	0	0	0	0
Functie 409 - ALGEMEEN BIJZONDERE SCHOLEN		0	0	0	0	0	0
Functie 410 - OPENBAAR FUNDEREND ONDERWIJS		0	0	0	0	0	0
Functie 411 - BIJZONDER FUNDEREND ONDERWIJS		0	0	0	0	0	0
Functie 430 - OPENBAAR BUITENGEWOON ONDERWIJS		0	0	0	0	0	0
Functie 461 - BIJZONDERE SCHOLENGEMEENSCHAPPEN VOOR MEER DAN EEN VAN VOORGAANDE FUNCTIES		0	0	0	0	0	0
Functie 480 - GEMEENSCHAPPELIJKE UITGAVEN/ INKOMSTEN VAN HET ONDERWIJS		0	0	0	0	0	0
Totaal inkomsten hoofdfunctie 4		0	0	0	0	0	0
Totaal uitgaven hoofdfunctie 4		0	0	0	0	0	0
Voordelig saldo hoofdfunctie 4		0	0	0	0	0	0
HOOFDFUNCTIE 5 - CULTUUR EN RECREATIE							
Functie 510 - OPENBAAR BIBLIOTHEEKWERK		0	0	0	0	0	0
Functie 530 - SPORT		0	0	0	0	0	0
Functie 540 - KUNST		0	0	0	0	0	0
Functie 541 - OUDHEIDKUNDE / MUSEA		0	0	0	0	0	0
Functie 560 - MAATSCHAPPELIJKE LEEFBAARHEID EN OPENLUCHTRECREATIE		0	0	0	0	0	0
Functie 580 - OVERIGE CULTUUR EN RECREATIE		0	0	0	0	0	0
Totaal inkomsten hoofdfunctie 5		0	0	0	0	0	0
Totaal uitgaven hoofdfunctie 5		44,954	538,200	0	0	0	0
Voordelig saldo hoofdfunctie 5		0	0	0	0	0	0
HOOFDFUNCTIE 6 - SOCIALE VOORZIENINGEN EN MAAT- SCHAPPELIJKE DIENSTVERLENING							
Functie 600 - ALGEMEEN BEHEER		0	0	0	0	0	0
Functie 610 - ONDERSTANDVERLENING		0	0	0	0	0	0
Functie 611 - WERKGELEGENHEID		0	0	0	0	0	0
Functie 620 - MAATSCHAPPELIJKE BEGELEIDING EN ADVIES		0	0	0	0	0	0
Functie 630 - SOCIAAL CULTUREEL WERK/ JEUGD EN JONGER		0	0	0	0	0	0
Functie 640 - BEJAARDENZORG		0	0	0	0	0	0
Functie 650 - KINDEROPVANG		0	0	0	0	0	0
Functie 651 - DAGOPVANG GEHANDICAPTEN		0	0	0	0	0	0
Totaal inkomsten hoofdfunctie 6		0	0	0	0	0	0
Totaal uitgaven hoofdfunctie 6		0	0	0	0	0	0
Voordelig saldo hoofdfunctie 6		0	0	0	0	0	0

Kapitaaldienst

Lasten

Functie c.q. categorie	Omschrijving	Uitgaven volgens de laatst opge- maakte jaarrekening	Geraamde uitgaven in het dienstjaar	Geraamde uitgaven in het dienstjaar	Geraamde uitgaven in het dienstjaar	Geraamde uitgaven in het dienstjaar	Geraamde uitgaven in het dienstjaar
		2014	2015 incl 1ste wijziging	2016	2017	2018	2019
HOOFDFUNCTIE 7 - VOLKSGEZONDHEID							
Functie 700 - ALGEMEEN BEHEER VOLKSGEZONDHEID		0	0	0	0	0	0
Functie 710 - PREVENTIEVE EN CURATIEVE GEZONHEIDSZORG		0	0	0	0	0	0
Functie 720 - SLACHTHUIZEN		0	0	0	0	0	0
Functie 721 - REINIGING		0	0	0	0	0	0
Functie 723 - MILIEU EN NATUURBEHEER		0	0	0	0	0	0
Functie 725 - OVERIGE OPENBARE HYGIENE		0	0	0	0	0	0
Functie 730 - OVERIGE VOLKSGEZONDHEID		0	0	0	0	0	0
Totaal uitgaven hoofdfunctie 7		0	0	0	0	0	0
Totaal inkomsten hoofdfunctie 7		0	0	0	0	0	0
Nadelig saldo hoofdfunctie 7		0	0	0	0	0	0
HOOFDFUNCTIE 8 - RUIMTELIJKE ORDENING EN VOLKSHUISVESTING							
Functie 810 - RUIMTELIJKE ORDENING		0	0	0	0	0	0
Functie 822 - OVERIGE VOLKSHUISVESTING		0	0	0	0	0	0
Totaal uitgaven hoofdfunctie 8		0	0	0	0	0	0
Totaal inkomsten hoofdfunctie 8		0	0	0	0	0	0
Nadelig saldo hoofdfunctie 8		0	0	0	0	0	0
HOOFDFUNCTIE 9 - FINANCIERING EN ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN							
Functie 910 - RESERVES EN VOORZIENINGEN		0	0	0	0	0	0
Functie 911 - GELDLeningen		1,639,256	1,640,263	1,195,263	1,195,263	1,195,263	1,195,263
Functie 912 - VRIJGEKOMEN MIDDELEN		0	0	0	0	0	0
Functie 922 - ALGEMENE UITGAVEN EN INKOMSTEN		0	0	0	0	0	0
Functie 990 - SALDI KOSTENPLAATSEN		0	0	0	0	0	0
Functie 992 - SALDI GEWONE DIENST		0	0	0	0	0	0
Functie 993 - SALDI KAPITAALDIENST		0	0	200,621	379,771	379,771	379,771
Totaal uitgaven hoofdfunctie 9		1,639,256	1,640,263	1,395,884	1,575,034	1,575,034	1,575,034
Totaal inkomsten hoofdfunctie 9		6,401,334	5,009,163	1,595,884	1,575,034	1,575,034	1,575,034
Nadelig saldo hoofdfunctie 9		0	0	0	0	0	0
VD-PARAGRAAF 2		183,195	112,100	0	0	0	0
Totaal uitgaven VD-Paragraaf 2		183,195	112,100	0	0	0	0
Totaal inkomsten VD-Paragraaf 2		0	0	0	0	0	0
Nadelig saldo VD-Paragraaf 2		183,195	112,100	0	0	0	0

Kapitaaldienst		Baten					
Functie c q categorie	Omschrijving	Inkomsten volgens de laatst opge-maakte jaarrekening	Geraamde Inkomsten van het dienstjaar	Geraamde Inkomsten van het dienstjaar	Geraamde inkomsten van het dienstjaar	Geraamde inkomsten van het dienstjaar	Geraamde inkomsten van het dienstjaar
		2014	2015 incl 1ste wijziging	2016	2017	2018	2019
HOOFDFUNCTIE 7 - VOLKSGEZONDHEID							
Functie 700 - ALGEMEEN BEHEER VOLKSGEZONDHEID		0	0	0	0	0	0
Functie 710 - PREVENTIEVE EN CURATIEVE GEZONHEIDSZORG		0	0	0	0	0	0
Functie 720 - SLACHTHUIZEN		0	0	0	0	0	0
Functie 721 - REINIGING		0	0	0	0	0	0
Functie 723 - MILIEU EN NATUURBEHEER		0	0	0	0	0	0
Functie 725 - OVERIGE OPENBARE HYGIENE		0	0	0	0	0	0
Functie 730 - OVERIGE VOLKSGEZONDHEID		0	0	0	0	0	0
Totaal inkomsten hoofdfunctie 7		0	0	0	0	0	0
Totaal uitgaven hoofdfunctie 7		0	0	0	0	0	0
Voordelig saldo hoofdfunctie 7		0	0	0	0	0	0
HOOFDFUNCTIE 8 - RUIMTELIJKE ORDENING EN VOLKSHUISVESTING							
Functie 810 - RUIMTELIJKE ORDENING		0	0	0	0	0	0
Functie 822 - OVERIGE VOLKSHUISVESTING		0	0	0	0	0	0
Totaal inkomsten hoofdfunctie 8		0	0	0	0	0	0
Totaal uitgaven hoofdfunctie 8		0	0	0	0	0	0
Voordelig saldo hoofdfunctie 8		0	0	0	0	0	0
HOOFDFUNCTIE 9 - FINANCIERING EN ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN							
Functie 910 - RESERVES EN VOORZIENINGEN		0	0	0	0	0	0
Functie 911 - GELDLeningen		0	0	0	0	0	0
Functie 912 - VRIJGEKOMEN MIDDELEN		0	1,384,183	1,595,884	1,575,034	1,575,034	1,575,034
Functie 922 - ALGEMENE UITGAVEN EN INKOMSTEN		0	0	0	0	0	0
Functie 990 - SALDI KOSTENPLAATSEN		0	0	0	0	0	0
Functie 992 - SALDI GEWONE DIENST		0	0	0	0	0	0
Functie 993 - SALDI KAPITAALDIENST		6,401,334	3,624,980	0	0	0	0
Totaal inkomsten hoofdfunctie 9		6,401,334	5,009,163	1,595,884	1,575,034	1,575,034	1,575,034
Totaal uitgaven hoofdfunctie 9		1,639,256	1,640,263	1,395,884	1,575,034	1,575,034	1,575,034
Voordelig saldo hoofdfunctie 9		4,762,078	3,368,900	200,000	0	0	0
VD-PARAGRAAF 2		0	0	0	0	0	0
Totaal inkomsten VD-Paragraaf 2		0	0	0	0	0	0
Totaal uitgaven VD-Paragraaf 2		183,195	112,100	0	0	0	0
Voordelig saldo VD-Paragraaf 2		0	0	0	0	0	0

Verdeeldienst		Lasten					
Functie/ categorie	Omschrijving	Uitgaven volgens de laatst opge- maakte jaarrekening	Geraamde uitgaven in het dienstjaar	Geraamde uitgaven in het dienstjaar	Geraamde uitgaven in het dienstjaar	Geraamde uitgaven in het dienstjaar	Geraamde uitgaven in het dienstjaar
		2014	2015 incl 1ste wijziging	2016	2017	2018	2019
1. KAPITAALLASTEN							
Functie 011 - KAPITAALLASTEN		1,168,774	1,384,183	1,595,884	1,575,034	1,575,034	1,575,034
Totaal uitgaven Kapitaallasten		1,168,774	1,384,183	1,595,884	1,575,034	1,575,034	1,575,034
Totaal inkomsten Kapitaallasten		1,168,774	1,384,183	1,595,884	1,575,034	1,575,034	1,575,034
Nadelig saldo		0	0	0	0	0	0

2. KOSTENPLAATSEN

Functie 022 - KOSTENPLAATSEN	1,413,939	1,510,158	1,483,394	1,483,394	1,483,394	1,483,394
Functie 033 - KOSTENPLAATSEN VERVOERMIDDELEN	0	209,800	204,190	204,190	204,190	204,190
Functie 044 - KOSTENPLAATSEN HUISVESTING	0	3,437,000	3,280,400	3,280,400	3,280,400	3,280,400
Totaal uitgaven Kostenplaatsen		1,413,939	5,156,958	4,967,984	4,967,984	4,967,984
Totaal inkomsten Kostenplaatsen		1,413,939	5,156,959	4,967,984	4,967,984	4,967,984
Nadelig saldo		0	0	0	0	0

Verdeeldienst		Baten					
Functie/ categorie	Omschrijving	Inkomsten volgens de laatst opge- maakte jaarrekening	Geraamde inkomsten in het dienstjaar	Geraamde inkomsten in het dienstjaar	Geraamde inkomsten in het dienstjaar	Geraamde inkomsten in het dienstjaar	Geraamde inkomsten in het dienstjaar
		2014	2015 incl 1ste wijziging	2016	2017	2018	2019
1. KAPITAALLASTEN							
Functie 011 - KAPITAALLASTEN		1,168,774	1,384,183	1,595,884	1,575,034	1,575,034	1,575,034
Totaal inkomsten Kapitaallasten		1,168,774	1,384,183	1,595,884	1,575,034	1,575,034	1,575,034
Totaal uitgaven Kapitaallasten		1,168,774	1,384,183	1,595,884	1,575,034	1,575,034	1,575,034
Voordelig saldo		0	0	0	0	0	0
2. KOSTENPLAATSEN							
Functie 022 - KOSTENPLAATSEN		1,413,939	1,510,158	1,483,394	1,483,394	1,483,394	1,483,394
Functie 033 - KOSTENPLAATSEN VERVOERMIDDELEN		0	209,800	204,190	204,190	204,190	204,190
Functie 044 - KOSTENPLAATSEN HUISVESTING		0	3,437,000	3,280,400	3,280,400	3,280,400	3,280,400
Totaal inkomsten Kostenplaatsen		1,413,939	5,156,959	4,967,984	4,967,984	4,967,984	4,967,984
Totaal uitgaven Kostenplaatsen		1,413,939	5,156,958	4,967,984	4,967,984	4,967,984	4,967,984
Voordelig saldo		0	0	0	0	0	0

Recapitulatiestaat Gewone dienst

Num- mer	Hoofdfunctie	Lasten 2015 incl ste wijziging	Lasten 2016	Baten 2015 incl ste wijziging	Baten 2016	Voordelig saldo 2015 incl ste wijziging	Voordelig saldo 2016
0	Algemeen bestuur	18,467,625	15,179,337	7,218,162	3,078,262	11,249,464	12,101,075
1	Openbare orde en veiligheid	1,169,434	1,031,689	127,200	42,000	1,042,234	989,689
2	Verkeer, vervoer, waterstaat en communicatie	4,490,580	3,637,339	2,620,300	2,590,300	1,870,280	1,047,039
3	Economische zaken	2,794,114	2,616,802	963,000	949,000	1,831,114	1,667,802
4	Onderwijs	2,768,906	2,373,966	7,000	6,900	2,761,906	2,367,066
5	Cultuur en recreatie	5,299,173	4,987,967	245,200	2,100	5,053,973	4,985,867
6	Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening	6,783,057	5,257,669	2,765,520	1,532,100	4,017,537	3,725,569
7	Volksgezondheid	10,678,731	5,541,286	7,456,000	2,359,700	3,222,731	3,181,586
8	Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	733,348	733,348	250,000	280,000	483,348	453,348
9	Financiering en algemene dekkingsmiddelen (excl. functies 921 en 992)	4,902,820	5,180,798	13,244,550	8,884,000	(8,341,730)	(3,703,202)
	Vrije Uitkering			26,815,840	26,815,840	(26,815,840)	
	Exploitatie-uitkomsten	58,087,787	46,540,202	61,712,772	46,540,202	(3,624,984)	(0)
	Voorlopig voordelig / overschot			(3,624,984)	(0)		
	Totaal hoofdfuncties	58,087,787		58,087,788	46,540,202		

Recapitulatiestaat Kapitaal dienst

Num- mer	Hoofdfunctie	Lasten 2016	Baten 2016	Nadelig saldo 2016
0	Algemeen bestuur	200,000	0	200,000
1	Openbare orde en veiligheid	0	0	0
2	Verkeer, vervoer, waterstaat en communicatie	0	0	0
3	Economische zaken	0	0	0
4	Onderwijs	0	0	0
5	Cultuur en recreatie	0	0	0
6	Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening	0	0	0
7	Volksgezondheid	0	0	0
8	Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	0	0	0
9	Financiering en algemene dekkingsmiddelen (excl. functie 993)	1,195,263	1,595,884	(400,621)
VD	paragraaf 2	0	0	0
	Totaal hoofdfuncties	1,395,263	1,595,884	(200,621)
	Saldo kapitaaldienst (nadelig)		(200,621)	
	Totaal hoofdfuncties	1,395,263		(200,621)

Opmerking 2016:

De kapitaaluitgaven zijn in 2016 minder dan de vrijgekomen middelen.
 Er is geen behoefte om voordelig saldo op de Gewone dienst te creëren om de investeringen op de Kapitaaldienst te kunnen financieren.
 Op de Kapitaaldienst is in 2016 rekening gehouden met de volgende uitgaven.

A) Afbetaling aflossingen		
911.00.00 ten behoeve van schuld Stichting	0	
Wegenfonds Bonaire t/m 2015		190.000
911.00.00 ten behoeve van FAO BES t/m 2019		<u>1.005.263</u>
911.00.00 ten behoeve van rente loze lening		
Onderwijshuisvesting t/m 2033		
Subtotaal A)		1,195,263
B) Investerings		
002.10.07 Automatisering OLB		200.000
Subtotaal B)		200,000
C) Vrijgekomen middelen		
912.00.00 Vrijgekomen middelen: Afschrijvingen		1,595,884
Voorlopig voordelig saldo 2015 A)+ B) - C)		(200,621)

